802.831

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

NAGYHARANG
UJSÁGIRÓK KÖNYVTÁRA
SZERKESZTI: TÁBORI KORNÉL

1. SZÁM

1 KORONA

A KÁRTYÁZÓ BUDAPEST

HAZÁRD- ÉS HAMIS JÁTÉKOSOK

IRTA: TÁBORI KORNÉL.

A NAGYHARANG KIADÓHIVATALA BUDAPESTEN

A.M.N.MÚZ.
KÖNYV-
TÁR

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

A KÁRTYÁZÓ BUDAPEST

HAZÁRDJÁTÉKOSOK JÁTÉKBARLANGOK HAMISJÁTÉKOSOK

IRTA
TÁBORI KORNÉL

A NAGYHARANG KIADÓHIVATALA
BUDAPEST, VIII., ÜLLŐI-UT 18.

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár Könyvtár

802831

M. N. MÚZEUM KÖNYVTÁRA
Ny. Nyomt. Nyugtaszám.
19 12 420 sz.

R
1965

R
2

A NAP nyomdája, Budapest.

Hazárdjátékosok.

Sok puffogó frázist szokás igy bevezetőül elsütni a társadalomról, amelynek szive ezer sebből vérzik és tán egyből se ugy, mint a kártya-ütötte sebből. De mi rögtön rátérünk a téma velejére és sorra vesszük a kártyások különböző fajtáit: a nagyjátékosokat, a hazárdokat, a professzionátusokat és a közönséges csalókat, akik közt éles különbséget kell tenni. Lesz itt néhány olyan részlet, amiről másutt is irtunk már, de azért reprodukálnunk kell, hogy *egységesen* hü és teljes képpel szolgálhassunk. Óriási összegeket szánhat persze játékra az, aki egyébként korrekt férfiu. Vannak aztán olyanok, akiknek számára a kártya, sőt egyéb játék is, valóságos professzió és életcél. Többé-kevésbbé a játéknyereség az exisztenciájuk alapja, de *anélkül,* hogy hamis játékosok lennének. Ám mindig nyernek, mert a játék gyakorlott kultiválói ab ovo előnyben vannak a dilettánsok fölött. Akadnak még — tán sürün is — a jobb és a legjobb körökben *banktartók,* akik a szezón alatt fürdőkben, vasutakon szerveznek kompániát, vagy épp egy-egy kis játékbankot állitanak föl, télen pedig a magánlakásukon folytatják a mesterséget. De ezek még nem hamis kártyások s általában csak maguk közt játszanak, a nyilvánosság kizárásá-

val; olyan helyeken, ahova a rendőrség igen ritkán tud alkalmas pillanatban bejutni. Ami egyébként nem valami nagy szerencsétlenség, mert ha mágnások vagy tőkepénzesek néhány ezres erejéig megkoppasztják egymást, a társadalom rendje végre is nem igen szenved miatta. Kétségtelen azonban, hogy ezeken a helyeken is nem egy „családi élet boldogsága“ omlott össze s nem egy „reményteljes élet“ lelte ott a korai romlását. Külföldön a rendőrség csaknem mindenütt héjja-szemmel lesi az elegáns banktartókat. Budapesten alig müködnek. A játék előkelőnek vélt müvelését klubbok, kaszinók veszik át itt. A commercejáték mellett a legképtelenebb hazárdjáték is vigan folyhat társasköreinkben.

Akik nagyban kártyáznak.

Megszereztük a *Nemzeti Kaszinó* alapszabályait, amelynek első paragrafusa igy szól:

„A Nemzeti Kaszinó halhatatlan emlékü hazánkfia, gróf Széchényi István által 1827. évben oly célból alkotott egyesület, hogy a hazai társadalmi életnek központját képezze. Mint ilyen, a Nemzeti Kaszinó nem egyedül a társadalmi tisztességes élvezetek gyülhelye, de egyszersmind a müveltség, a közhasznu elmélkedés és eszmecserének előmozditására szolgál; testületi müködése köréből azonban ki van zárva minden politikai jellegü tevékenység.“

Hogy ezt a szabályt mennyire tartják be, arról most ne beszéljünk. Citáljuk azonban a második szakaszt, amely ezt mondja:

„Helyiségeiben tilos minden szerencsejáték.“

Ki meri állitani, hogy ezt a paragrafust betartják? S igy gondosan követett példát adnak a többi magyar klubbnak, amelyekről később szólunk.

A mi balkáni metropolisunkban most valóságos

kártyázó-járvány dühöng. Soha annyian és annyit nem blattoztak még, mint mostanság. Jóformán minden vasaltnadrágu ember azt hiszi, hogy ismeri a kártya világát és a mellett valósággal komikus fogalmak terjedtek el a nagykártyásokról.

Van egy kedves ismerősünk, fiatal gróf, aki aktiv hive számos nemes eszmének, intézménynek, de mindig névtelenül áldoz. Ez a fiatal gróf szociális tanulmányai közepett alaposan meg akarta ismerni a bün és nyomor világát is; együtt jártunk szükséglakásokban, az inség tanyáin, razzián és börtönben. A kalauzolásért viszonzásul sok érdekes adattal szolgált, amelyeknek a birtokában végre tisztább és hivebb képét láttuk az exkluziv mágnásköröknek. A gróf ur fölvilágositásai nyomán mondunk el egyetmást az előkelő kártyásokról.

Nagy játék *mostanában* alig van a Nemzeti Kaszinóban. Csak a mi szemünkben óriási az a *jeu,* a melynek ötven-hatvanezer korona a végső differenciája. Az igazi nagyjátékosok nem itthon vivják a magyar vitézi tornákat, hanem Bécsben, vagy még odább. A nizzai Mediterraine-klubban például, — a melynek épp elég magyar tagja van — egyetlen estén nagyobb értékü zsetonok kerülnek a zöld asztalra, mint a Kossuth Lajos-utcai palotában egy hónap alatt.

Arról a szórakozásról, ami a Széchényi-alapitotta társaskörben folyik, csak kósza pletykák beszélnek a publikumnak. Nevetséges ujságkacsának látta például a viszonyok minden ismerője azt a hirt, amelyet a Potocki-verő nagy Miklós ur tavalyi veszteségéről bocsátott világgá egy bécsi lap. A turf és kártya e kitünő lovagja játszott volna délelőtt kilenc óráig? Az a férfiu, aki nevezetes a legnagyobb kártyaszerényről, hogy tudniillik föl tud kelni. A kellő pillanatban.

És ha veszt, akkor is egy-két óra alatt uszik el a pénze, de félnapos terminusról szó sem lehet. Andőmakaót — amiről a fáma szólt — pelyhesállu jogászok s veritékező disznókereskedők játszanak késő reggelig, de nem a mágnáskaszinó routinier-i.

Az arisztokraták klubjában szigoru etikett-törvények szabályozzák még a játékidőt is, amióta egy kinos affér ennek a reformját szükségesnek mutatta. Aki százezer koronákat veszt, az kaphat revánsot másnap, harmadnap, — de a végtelenségig nem nyujtják a viaskodást.

Jakabffy Tódor öngyilkossága, Babó Emil volt képviselő leleplezése után — bár az utóbbi az Országos Kaszinóban történt — továbbá a gróf Sz. T. eltitkolt ügyének végeztével egy-egy uj reform következett.

Nagyobb játék folyik a bécsi zsoké-klubban és a londoni Unio-klubban, ahol a legprimább haute volée találkozik. Egy-két milliós nyereség sem ritka az emlitett Mediterraine-klubban, amelynek tagjai havi ezer frankért pazar lakást és élelmezést is kapnak. Huszezer franknyi hitelt nyujt a klub pénztára annak is, aki először tette be a lábát oda, de százezret is szerezhet. Ha másnap be nem váltja a zsetonokat, vagy bon-okat, hatósági uton nem üldözik, elmehet szépszerével, de aztán soha többé vissza nem juthat. Megtörtént, hogy a világszerte ismert Brighton egy éjszakán félmilliócskát vesztett s másnap az utolsó fillérig kifizette. Pedig ez az ur hamiskártyás volt. De tudta, hogy ott nyerhet is, amint sehol másutt. Saját yachtján érkezett és távozott — Floridába. Másfél év mulva jött vissza, zsebrevágott két millió frankot s csak azután derült ki, hogy a tökéletes eleganciáju angol főur fegyenc volt valaha . . .

A Mediterraine-ban, a világ legelső gavallérai közt szerezte a vagyonának egy részét az a pesti fiskális, aki ma nagy versenyistálló gazdája . . .

Téves hit az, hogy a turfon milliókat lehet szerezni. A hires gavallérok, akikről annyit beszélnek, mind a kártya-asztal mellett jutottak a pénzhez.

Persze, itt nem gondolunk olyanokra, akik hatalmas és régi családi örökölt vagyonnal rendelkeztek. A Wahrmann Ernők, a Königswarter Hermann bárók, a Csekonics Gyula grófok százezrei kevés hijján azoknak a gentleman-eknek a birtokába kerültek, akik gyakran éveken át nagy és tekintélyes szerepet visznek Magyarország szine-javának világában; olykor a politikában is, nemcsak a zöld gyepen.

A versenyistálló fenntartása roppant összegbe kerül s ha egy évben százezer korona tiszta nyereség mutatkozik, az fehér holló számba megy. A *ring* s a lovaregyesületi tagok elkeritett helye csak előszobája a kártya-teremnek. A szegény Wahrmann Ernő tragédiája is ott kezdődött. *The very gentleman* volt az utolsó percéig, s amikor a nemzetközi kártyaközpontban öngyilkossá lett, éppen odaérkezett egy előkelő, gazdag, magyar ur, cs. és kir. kamarás, aki pár ezer franknyi kölcsönnel megmenthette volna Wahrmann életét. De nem adott egy sous-t se, pedig sok százezer koronát nyert tőle, — részben nem is kártyán, hanem egy nevezetes turfcsalás révén.

Ahol a dualizmus — dúl.

Ha óriási kártyapártikról akarunk beszámolni, föl kell rándulnunk Bécsbe is, mert odafönt vivják a legnagyobb kártyacsatákat. A magyar urak jelentős szerepet visznek a bécsi társaséletben. S itt meg kell

emlékezni az érdekes klubokról, amelyekben milliók forognak kockán és exisztenciák sorsa dől el.

A többi közt *Sárközy* István is Bécsben vesztette el a vagyonát és — kaszinói becsületét. Ez a nemrég sürün emlegetett gavallér a Wiener Clubban és Cerclében eleinte nyert, aztán elkártyázta szüleitől kapott tekintélyes vagyonrészét, a tükrösi pusztát, elvesztette a feleségének, S. Melanie-nek hatalmas vagyonát. Aztán — 1909 március 6-ikán este — elvesztett huszonötezer korona készpénzt s adós maradt harmincnyolcezer koronával. Reggel három barátjától zsirót kért, de távirati uton siettek a kezesség megtagadásával: tudták, hogy Sárközy két család vagyonán kivül még *kétszáznegyvenezer* koronányi, *váltóra* fölvett pénzt is elkártyázott — tehát minden tekintetben defaulterré lett. S amikor élet és halál közt kellett választania: fölajánlotta gyermekkori barátnője, gróf Zichy Istvánné, a zsirót.

Sárközy nem tudta abbahagyni a kártyázást. Ujra játszott, vesztett és most már ő kérte a zsirót Zichynétől. De nem zsarolta.

Igy fejlődött a bécsi veszteségből a pesti affér, amely diszkvalifikálással, kigolyózással végződött a Nemzeti Kaszinóban. Erről fölösleges hosszabban irni, nagyon is bőven foglalkoztak vele az ujságok, bár csak Fényes László kollegámnak sikerült a lapjában teljesen hiteles adatokat produkálnia „a meghajszolt emberről."

Az ujabb kártyaafférekkel általában nem foglalkozom, inkább a régi, feledésbe merült — de jórészt karakterisztikusabb eseteket próbálom majd fölidézni.

Ami a dualisztikus társaséletet illeti, nálunk a *Jockey Club*-ot ismerik leginkább, amelynek palotája az Augustiner-Strasse-n van. Tagjai az összes diplo-

maták és exkluziv mágnások. Vannak örökös meg éves tagok; előbbiek a főurak, utóbbiak például a katonák, akik balotázs alá kerülnek, ha rezervába vonulnak.

Ebben a klubban folytak a legnagyobb kártyajátékok, itt vesztett *Potocki* gróf vagy három milliót, amikor *Goluchowsky* Agenor külügyminiszter gibicelt. A klubszabályok szerint egy táblára felirják azoknak neveit, akik éjfél után egy órán tul játszanak s a rendőrség onnan tudta meg a kártyalovagok nevét. Nagy botrány támadt, valamennyit becitálták s emlékezetes, hogy Szemere Miklóst és Péchy Andort kitiltották Ausztria területéről. A király ugyanis értesült a nagy hazárdjátékról és magához hivatta Trauttmannsdorff herceget, aki lemondott az elnökségről és azóta nincs nagy jeu a Jockey Club-ban. Csak később derült ki, hogy az uralkodó haragja némileg céljatévesztett volt: azt hitte, hogy kedveltje, az osztrák Potocky járt pórul, pedig hát a lengyel Potocky tette dusabbá Szemerééket.

A kinos affér óta főképp a Ringre, a *Wiener Club*-ba járnak a nagy játékosok. Pletyka csak, hogy a pesti Nemzeti Kaszinóban is óriási jeu pusztit. Az utolsó nagy differencia akkor esett, amikor gróf *Sigray* Antal nyolcszázezer koronát nyert *J. B.*-től. A vitézi kártya-torna után egy képviselő, akit Bécsben is jól ismernek és *Mann für Alles*-nek kereszteltek el, fölkereste J. B. nagybátyját, a milliomos kamarást, hogy közvetitse az egyezséget.

— Négyszázezer koronát fizetnék, — mondta az öreg ur, aki már többször mentőangyalként szerepelt.

A közbenjáró pedig elment Sigrayhoz és fölajánlott kétszázezret. De a gróf csak a teljes összeget akarta elfogadni. J. B. urat erre szanatóriumba vitték

és most — megtámadhatatlan nyolcezer korona apanázsból él . . .

A Wiener Club-ban mindennapos az ötven-százezer koronás differencia. Mostanában gróf Csekonics Gyula, Szemere Miklós, Péchy Andor, Losonczy Gyula és a nemrég befogadott báró Groedel csinálnak óriási kártya-partikat a zöld asztalnál. Vértelenül is impozáns csatákat vivnak Mauthner von Markhof sörgyárossal, Bob Mauthner milliomossal és Horace Landau ismert sportsman-nal.

Ujabban sok magyar jár a *Wiener Cercle*-be is (Hartmann-féle ház, Gisellastrasse) s még nagyobb játék folyik az *Automobil-Club*-ban (Kärnthner-Ring). A Cercle-ben főkép azok a honfitársak otthonosak, akik Pesten a Hungária-klub tagjai: Kohner Jenő, Saczelláry György, Baruch Elemér, dr. Bisitz Gyula, stb. Itt csinált hatalmas vagyonnal fölérő „risszt" Tarnóczy Vladimir honvédhuszár főhadnagy, akinek híres afférje támadt egy bécsi nagyvállalkozó és istállótulajdonos fiával. Azóta már vissza is adta a nyereségözönt.

A Cercle most az egyetlen uri klub, amelybe aktiv tiszteket nem vesznek föl. Mert hát az osztrák-magyar katonatisztnek szigoruan tilos, hogy ballotázs alá vesse magát, a Cercle-ben pedig senkit föl nem vesznek anélkül.

Az Auto-klubban egy ideig mélységes pauza volt. Hogy miért? Elég nagy port vert föl, amikor Kubas kapitány hamis játékkal vádolta Fritz Pollák von Parnegg milliomos gyárost, báró Groedel sógorát. Nyiltan a szemébe vágta, hogy az écartéban tulsürün vágja ki a királyokat: *vászonra zsugál.* Sokan kiléptek a klubból. Maga Pollák is, azután becsületsértési pört inditott a katonatiszt ellen, de ezt a bíróság fölmen-

tette. Pollák fölebbezett ugyan, de az uj tárgyalás előtt nyilatkozattal intézték el az ügyet. Pollák két fitestvérével együtt Párisba költözött, majd visszatért és tovább éli világát, — csak a klubba nem jár.

Sokkal csunyább volt egy erdélyi gróf esete, akivel persze egyáltalán nem érintkeznek az emlitett magyar urak. A megtévedt gavallér raffináltan korrigálta szerencséjét: vonalakat, pontokat, vagy más jeleket rajzolt a kártya hátulsó lapjára *foszforral.* Az ilyen jelek a sötétben fénylenek, a lámpavilágnál azonban teljességgel láthatatlanok s csak az veheti észre, aki sötét szemüveggel fegyverzi föl magát. Száznyolcvanezer koronát nyert már az agyafurt gróf, amikor rájöttek, hogy miért visel fekete pápaszemet. Most messzi idegenben él, akárcsak Babó Emil, akit az Országos Kaszinóban lepleztek le.

A korrekt nagyurak közül is nem egy tud hamisan játszani. Nem kultiválja, de az ismereteivel *biztositja magát* a veszedelmek ellen. Edvárd király elsőrangu amatőr-sipista volt és a leghiresebb magyar kártyásgavallér is tudója az összes fortélyoknak; személyesen ismerjük azt az ügyes taljánt, aki szép honoráriumért kioktatta . . .

De a tisztes uton nyert pénzen is gyakran átok ül. Gróf *Csáky* György egyetlen éjszakán ötszázezer koronát nyert *Nádasdy* Tamástól, a Lovaregylet mai elnökétől. Félesztendő mulva jóformán egy fillérje se volt és szegényen, tragikus körülmények közt halt meg Amerikában a Nemzeti Szinház egykori szinésznőjének, *Boros* Ferikének pensiójában.

A tudományos testületek egy szokását a mágnáskörök is uzoválják. Nemcsak a Magyar Tud. Akadémiának vannak levelező tagjai, hanem az előkelő kluboknak is. Az ilyen tagok egy-két hétre vendég-

jegyet kapnak, amely feljogositja őket a kártyaszentélyekben való megjelenésre is. A pesti Nemzeti Kaszinóval például igy *„korrespondál“* a bécsi Jockey-Club, vagy a párisi Cercle Royal.

Mint hasonló vendég járt a Wiener Club-ba *Saczelláry* Mihály országos képviselő, akinek nevezetes kártyaügye volt Pesten a bácskai nábob, *Dungyerszky* fiával. Saczellárynak is méltányos egyezséget kináltak, akár Sigraynak, de ő sem fogadta el, mire a bölcs nábob erélyesen kettévágta a gordiusi csomót: a fiát szanatóriumba küldte és a vitás összeget meg is toldva — jótékonycélra adományozta. Saczelláry a Wiener Clubban sokat játszott, vesztett s rendes tag óhajtott lenni. Kétszer is ballotiroztatta magát. Egyszer állitólag nem volt elég tag jelen, másodszor pedig egy golyóval *több* volt, mint a hány szavazó jelen vala. Ezt különben nem tartották diszkvalifikálónak. Főképp azért, mivel a bécsi klubok meglehetősen áskálódnak egymás ellen s az egyik kör tagjait nem szivesen veszik föl a másikba.

A sok affér szülte meg pár hónappal ezelőtt a Canovagassén ama virágzó *Herren Club*-ot, amelyben egyáltalán nincs hazárdjáték. De itt nem is sok magyar látható.

Ugyancsak kevés pesti fordul meg a *Residenz Club*-ban (a Seiler-Stätte sarkán), ahol kisebb arányokban dühöng a játékszenvedelem. De ezt a klubokon kivül is nagyon kielégithetik. Hires eldugott hely a *Parcival*-kávéház (Akademie-Strasse), ahol egy tiszteskoru *uzsi* adja a bankot, főképp könnyüpénzü bookmakereknek. Az ősz üzletember vagy három milliót szerzett mágnásoknak adott kölcsönök zavarosában és igy áldozhat a maga uri passziójára.

Tömérdek privát-házban is kártyáznak magya-

rok, ami keservesen jellemző, mert hisz épp elég kártyabarlang van Pesten, a bécsi policia pedig nagyon szigoru és rögtön kiutasitja a rajtakapott idegeneket.

„Egy vitézi torna."

Miután az egyes kártyatanyákat ismertettük, néhány afférről is részletesebben szólnunk kell. Elsősorban illik végre hiteles képet nyujtani a leghiresebb magyar pártiról, amelyet annyiféle bolondos verzió emleget. A legendás párviadal történetét olyan ember, aki „megbizható helyről" értesült minden részletről, igy meséli el:

— Az őszi lóversenyek utolsó napjai járták a budapesti gyöpön. A hires magyar ur, aki mint lóversenyjátékos is a legelső, szórakozottan sétált a nagytribün alatt. Féllábbal már Bécsben érezte magát, ahol az „Arany bárány" fogadóbeli lakásán jobban szeret mulatni, mint Budapesten. Régen elmult az az idő, amikor a snájdig fiatal gavallér egész vagyonát föltette lovára, amely a Szent István-versenyben futott. Amikor a mágnás-világ asszonyai és leányai reggeltől estig imádkoztak a jezsuita-templomban, hogy a hires magyar ur lova nyerje meg a versenyt. Mert ha nem nyeri meg a ló a versenyt . . . akkor nagy baj lett volna. S a ló hallgatott az asszonyok imájára.

Ebben a percben táviratot nyujtanak át neki. Fölbontja a sürgönyt és elolvassa tartalmát. Aztán csöndesen, alig észrevehetőleg elmosolyodik. A távirat tartalma ez volt:

„Gróf Potocky Párisból, az expresszvonattal Bécsbe utazott. *B.*"

A nevezetes játékost többé nem érdekelte a lovak futása és azért előintette inasát:

— Pali, az éjjeli vonattal Bécsbe megyünk. Legyen minden készen.

E helyen el kell mondanunk, hogy Potocky gróf, akiről szó volt a táviratban, egy régi lengyel familia sarja. A családi vagyon meghaladja a százmillió forintot, amelyet Potocky gróf testvérbátyja, a majoreszkó élvez. Természetesen Potocky gróf sem mondható egész szegény embernek. Bátyja bőségesen gondoskodik róla. Mindazonáltal nem mondható dusgazdag embernek sem abban a társaságban, amelyben megfordulni szokott.

Potocky gróf annak az esztendőnek tavaszán a budapesti Nemzeti Kaszinóban egy éjszakán megjelent és a hires magyar urral leült kártyázni. Rövid időn belül százezer forintot nyert a jeles magyar urtól és erre minden indokolás nélkül abbahagyta a játékot. A hires magyar ur másnap kiegyenlitette veszteségét és várta, hogy majd reváns-sal kinálja meg őt Potocky gróf, mint az uri kaszinóban szokás. Potocky gróf azonban amugy angolosan ellépett a százezer forinttal. Bucsu nélkül elutazott Budapestről. A kaszinó öreg urai a fejüket csóválták. De mert titokban örültek a hires magyar ur veszteségének, a lengyel gróf cselekedetét védelmezték:

— Fiatalember még. Huszonnégy éves sincs. Gyerekember Potocky gróf. Majd benő a feje lágya.

A hires magyar ur nem szólt semmit. Mosolygott csöndesen.

— Majd megtanitom én ezt a lengyelt móresre! — mondta magában.

És a hires magyar ur utra kelt, hogy szembe nézzen százezer forintjának és a lengyelnek.

Éjfélután volt, amikor a bécsi Jockey Club sárga szalonjában találkoztak. A hires magyar ur könnye-

dén bólintott a fejével, a lengyel megzavarodva mosolygott. Piros lett, szégyelte magát és sehogysem birta kitalálni, hogyan terem előtte a magyar ur, amikor még Budapesten javában folynak az őszi versenyek. Néhány kinos perc mult el. A magyar ur hidegen nézett a csillár lángjába, a lengyel kinosan feszengett. Körül a monarchia legelső gavallérjai, akiknek a találkozás révén hirtelen eszükbe jutott a budapesti Kaszinó és a tavasz.

A lengyel megemberelte magát és megszólalt:

— Kamarás ur, ha parancsol revánsot, rendelkezésére állok.

Franciául szólt, mert tulajdonképpen csak lengyelül tudta magát helyesen kifejezni.

A sárga teremben a két ország első gavallérai megkönnyebbülve lélegzettek föl. Tehát mégis csak ur a lengyel! A Potocky gróf földije, az akkori külügyminiszter, aki azért haragudott a magyar urra, mert az elődje alatt szolgált a diplomáciának, gyorsan ajánlkozott:

— Majd én fogok neked kibicelni, Potocky!

A magyar ur antik órájára nézett:

— Nem bánom tehát. Egy óra hosszáig ráérek. De tovább nem.

Az urak zajongva, izgatottan, nevetve, fejcsóválva és legfőképpen kiváncsian tolakodtak be a kártyaszobába, mint akár egy budapesti kávéházban szokás, ha két matador leül alsózni. W. herceg, a császár fölovászmestere összedörzsölte fonnyadt, öreg kezét.

—Végre egy egészséges játék! Az embert ugy is megöli az unalom.

Az urak két pártra szakadtak és buzditó szavakat mondogattak. A lengyelnek nagyobb pártja volt, mert

az mégis közelebb volt Ausztriához. És a külügyminiszter kibicelt mellette.

A francia kártyát fölnyitották. Az aranysarkas királyok, ászok megvillantak a lámpafényben. A bankot a magyar ur adta a lengyel grófnak.

A lengyel gróf veszitett. Egyre veszitett.

A készpénze régen elfogyott. Irásra ment a játék. Százezer, kétszázezer, háromszázezer . . .

A kibicek visszafojtott lélegzettel ültek. A lengyel halotthalványan, révedezve nézett maga elé, ahogyan a regényirók ezt számtalanszor megirták.

— Ötszázezer. (A Jockey-Clubban manapság is csak forint járja.)

A magyar ur nyugodtan, hidegen osztja a kártyát. És arcizma sem mozdul. Inkább rosszkedvünek látszik, mint vignak.

— Hatszázezer.

A császár fölovászmestere, aki a játék elején elszundikált, ijedten mereszti vöröskarikás szemét a zöld asztalra. A kártyaszoba komornyikja titkon, sápadtan az izgalomtól álldogál a függöny mögött. A gázlángok megrezzennek a játékosok feje fölött. A magyar ur savanyu, fanyar mosolylyal veszi elő óráját:

— Az időm percek mulva lejár, — mondja unottan. — Parancsoljon a gróf, még öt percig ráérek.

— Nyolcszázezer.

Gróf Potocky fehéren, mint a papiros, ül a helyén, végső erőfeszitéssel összeszedi minden energiáját és rekedten kiáltja:

— Dupla, vagy semmi!

A magyar ur nyugodtan bólint a fejével, mintha a világon a legtermészetesebb dolgot hallaná. Mintha azt mondaná valaki: Jó napot! . . . A külügyminisz-

ter elháritó mozdulattal emeli föl a kezét. A herceg rángatódzik az izgalomtól. A legkorrektebb, legmerevebb urak is meghökkenve néztek az asztalra . . . A magyar ur leosztja a kártyát. Egy figurát vesz és egy treff hetest . . . Gróf Potocky kezébe veszi a kártyát és kimeredő szemmel nézi. Egyese van és négyese. Összesen ötje van . . . A külügyminiszter megérinti Potocky gróf vállát . . . A lengyel öntudatlanul mormogja:

— Nem kérek!

A magyar ur ásit egyet és felboritja a kártyáját. Hétje van a lengyel ötjével szemben . . .

A közelálló urak megdermedve állnak egy másodpercig, aztán szinte egyszerre kiáltanak:

— A következő kártyát lássuk. A következőt! . .

A magyar ur fáradtan mosolyog és eleget tesz a kivánságnak. Felboritja a következő kártyát. Az négyes volt. Kilence: verhetetlen pointje lett volna a lengyel grófnak, ha nem áll meg ötre. Mert kártyát kérni joga lett volna.

Az általános izgalomban a hires magyar ur közömbös, fáradt arccal feláll helyéről és bejegyzi könyvecskéjébe a játék eredményét. Egymillió hatszázezer forint készpénzt irt be. A vesztes ugy ült a helyén, mint aki már tulesett azon a bizonyos pisztolylövésen. Fehér, mint a halott. Csak a fekete lyuk hiányzik a halántékáról. Honnan vegyen ő egymillióhatszázezer forintot?

A külügyminiszter ekkorára rendbe hozta gyürött frakkját és halkan igy szólt a félhalott grófhoz:

— A bátyádnál majd közbenjárok, hogy rendezze a dolgot. Nehogy valami bolondságot csinálj!

A hires magyar ur csöndesen elbucsuzott a társaságtól. Semmi nyoma nem látszott rajta az előbbeni játéknak. Csak a gallérja volt izzadt, gyürött.

Három hónap mulva bankjában volt a pénz . . . Mesélik, hogy a játékban része volt Péchy Andornak is, aztán még sok furcsaságot mesélnek, de hát minderre nincs konkrét bizonyiték, — csak az a tény, hogy a lengyel gróf sok pénzt „leadott" a magyar urnak.

Ez a magyar ur Szemere Miklós volt, aki azóta is meg tudta tartani „pozicióját." Akadt ugyan nem egy peches turfszezonja, 1911. tavaszán is roppant összeget vesztett főképp Angliában, — de ugyanakkor pl. Csekonics gróftól kétszázezer koronát nyert egyetlen féléjszakán s később a turfon is „regresszálta" magát.

Turf és kártya.

Amikor a játékszenvedelmet emlegetjük, nemcsak a kártyáról, de a lóversenyről is beszélnünk kell. Épp a turfjáték szenvedelme az, amely ugyanegy „mezőnyre" csőditi a hitbizományost és bankbizományost, a borotva bajnokát és a konyha tündérét, hihetetlenül óriási érdekkört fog át s ebben a világban legendák teremnek, megiratlan regények születnek turfkirályokról, Goertz-triéderes hősnőkről, nagy küzdelmekről, amelyek széditő gyorsasággal dőlnek el a fehér startszalagtól a birói célkarikáig. A vitézi históriákat pedig nőttön növeszti a jámbor nép fantáziája és tarkálló mesevirágokat is termel. Ezeknek a Kriza Jánosa még nem jött el, bár — hogy illőn szóljunk — még a Homérosza sem látszik megszületve lenni. Legalább egy riporteri lant hurjai ajzódjanak föl, föl tehát . . .

A kilenc- és többágu koronák gazdái közt is akad self made man. Ilyen kivételes férfiu, akit szinte áhitattal emlegetnek a sportsmanek, *Péchy* Andor. Valamikor egyszerü ügyvédbojtár volt egy régiszabásu, kedves magyar urnál: *Füzesséry* Géza, a „csizmás fis-

kális“ irodájában. És vannak még profán alakok, akik azt merészlik állitani, hogy látták Péchy Andort anno *X.* a Ferenci-kávéházban . . . hajnalig kibicelni egy-egy forintért, vagy Harkai kávésnak, a „Korona“ gazdájának száz pikkolóval tartozni. Sőt egy tolakodó firma évekkel később jópárszor megvárta Péchyt a Nemzeti Kaszinó előtt, hogy a memóriáját ilyenformán frissitse föl:

— Szervusz Andor, add meg a husz forintomat...

Dehát mindez csak ködbevesző legenda s nem szabad elhinnünk. Hiszen amikor Harkai kávés Karlsbadban találkozott vele és ráköszönt, az előkelő férfiu igy intette le:

— Sie irren sich . . .

Annyi tény, hogy Péchy elvégezte egyetemi tanulmányait és ügyvédi irodát nyitott a Teréz-körúton, egy rendezetlen felekezetü kollégával. Aztán örökölt vagy negyvenezer koronát és egyszerre föltünt a bécsi Jockey-Clubban, mint vendég. Utóbb rendes taggá lett, ami császári és királyi kamarás létére nem ütközhetett akadályba. Deli ifju volt s irigykedve emlegették, hogy diszkrét barátjává tette egy közismert hercegnő, akinek nevét máig hiressé tette ez a mondása: — A Heugasse mögött kezdődik Ázsia! (A Heugasse a pályaudvarhoz vezet, ahonnan Magyarországba indulnak a vonatok) . . .

Hogyan szerezte Péchy a vagyonát? A turfmitológia szerint megismerkedett a Jockey-Clubban egy pénzistennel, Rothschild Nátánnal, aki roppantul szerette — persze nagyban — a tartli-játékot. Leültek a zöld asztalkához s az első napon elnyerte a Péchy egész vagyonát.

— Ejnye, ejnye, — szólt valaki a milliomosnak, ezt a szegény magyart teljesen ruináltad.

A hazárd magyar, aki merészen va banque-ot játszott, Rothschildnak megtetszett és protegálni kezdte, hogy játszhasson a börzén, hitelt nyitott a bankjában és állitólag innen való a Péchy-vagyon eredete.

Más verzió szerint: miután Rothschild tényleg elnyerte az örökölt pénzt, tippeket adott neki Péchy a turfra, de ezek nem váltak be.

— Most majd tőlem kap tippeket — mondta volna a pénzarisztokrata, s adott a börzére, ahol persze jobban beváltak. Ám ez is csak *on dit* s leginkább plauzibilis az utolsó verzió, amely szerint kitartó és önálló munkával szereztetett a Péchy-vagyon. Legtöbbet jövedelmezett a nagy *Tokió,* amelyet Wahrmann Richarddal együtt vásárolt meg Frohnertől, a pesti Continentál-szálló egykori tulajdonosától. Hősregék, époszok születének a Matchless-szövetségről és főtelivérjéről, az utólérhetetlen Tokió-ról, amely egy évben minden nagy versenyben győzött és százezreket hozott. Aztán jött a kis Ignác, amely váratlanul leverte Tokiót. Kevés ilyen botrány támadt még a csömöri-uti gyöpön. A nép majdnem örjöngött. Sulyos vádak hangzottak el, amelyek szerint becsapták a közönséget s Péchy hatalmas összegeket vágott zsebre. Saját szövetségese, Wahrmann azonban a tönk szélére jutott ezzel a kinos futammal.

Ám ne higyjünk a fölzaklatott kedélyek inszinuációjának. A méltóságos kamarás ur mindig ragaszkodott a szabályokhoz és korrekt része volt abban a milliós nyereségben is, amely a Potocki-féle hires kártyajáték után dusitá hazánkat. Mesélik, hogy legnagyobb nyereségét egy angol bankban helyezte el s megtámadhatatlan évjáradékot csinált belőle . . .

Valóban kellemetlen afférje csak egyszer támadt Péchynek. Négy évvel ezelőtt Karlsbadban együtt látta

Bourbon herceget B. Györgygyel, akiről a milliomos királyi sarjnak olyasfélét mondott, hogy csak a római pápa kártyázhatik vele, mert őszentsége tudvalevőleg — csalhatatlan. Péchy aztán egy társaságban az előkelő Pupp-nál ebédelt s ott B. György egy keztyüt dobott az arcába. Kardpárbajt vivtak és Péchy megsérürt az arcán. Azóta fölülkerekedett Péchy, mert B. Györgyöt nemrég *defaulter*-ré nyilvánitották és kitiltották a turfról.

Miért, miért nem, — való igaz, hogy Péchyt nem szeretik a mágnások. Nem tagja a Lovaregyesületnek, az arisztokraták közül — micsoda gőgös fajzat — alig páran barátkoznak vele s például gróf Batthyány Elemér igy szólitja meg:

— Kérem, ügyvéd ur . . .

Főképp az osztrák arisztokratákkal van jóban, akik nem tudják, hogy valaha sommás kereseteket irkált. Pestre csak olyankor jön, ha lóverseny van. De nagy szerepet visz a Rivierán, ahol előkelő internacionális társaság játszik óriási összegü pártikat a Mediterraine-klubban. Comte *Pecci*-nek nevezik ott s a néhai XIII. Leó pápa (családi nevén: Comte Pecci Joachim) unokaöcscsének tartják. Annak ismeri hires barátja: Poljakow, az egyetlen zsidó nemes Oroszországban, a párisi Porges és apósuk, Leon Brodszky, a muszka multi-milliomos. Grófnak szólitják, amikor — nevezetes fekete gyöngyével a plasztronjában — megjelenik a bécsi Canovagasse 5. száma alatt, vagy a baden-badeni Hotel Stefániában is. Csak a pesti Kossuth Lajos-utcában nem tudta elérni, hogy grófnak szólitsák. Dr. Péchy most Horace Landau-val közös versenyistállót tart fönn. A legimádottabb nő, Fortuna asszonyság kezd mostanság elfordulni tőle, de ez nem látszik meg föltünően rózsás arcán. S légből kapott

koholmánynak minősitendő az a hir, hogy letörőben van.

Egy játékos, aki veszt.

Péchy Andornak szinte pendant-ja *Wahrmann* Richárd, ez a kiváló talentumu, csudáséletü, letört gavallér. Tanulmányait kitünően végezte s igazán fényes karriért jósoltak néki. Jó ideig Angliában élt — mint a bátyja is — rendkivül előkelő társaságokban. De a pénzt sose tudta megbecsülni s az apjától örökölt milliókat impozáns gyorsasággal költötte el.

Roppant összegü váltókat irt alá barátainak, senkitől meg nem tagadta a kölcsönt, de később — a szomoru napokban — hasztalanul várt revánsra.

Több hires afférjét emlegették sokáig. Huszonnyolc nagy párbaja közül az első az volt, amelyet 1888 tavaszán gróf *Széchenyi* Andorral vivott. Huszárönkéntes korában, az Akadémia-kávéházban veszett össze a mágnással. A kártya-affért pisztoly-párbajjal intézték el s Wahrmann főbelőtte ellenfelét.

Sokkal érdekesebb afférje volt az, amely az écskai kastélyban történt s ennek külön pikantériája, hogy része volt benne Bourbon Jaime királyi hercegnek, aki most a párbajellenes mozgalom legmarkánsabb apostola. Kilenc éve történt, hogy gróf *Harnoncourt* Félix, a „trónörökös barátja“ kastélyában négy ur tarokkozott s eközben Wahrmann dr. Messinger körorvost megsértette. A provokálásra pedig igy felelt:

— Eddigi tizennyolc párbajom tán fölment a gyávaság gyanuja alól és megengedi, hogy angol szokás szerint ne párbajjal intézzem el az ügyet. Minden kifejezést, amelyet egy gentlemann sértőnek vélhet, visszavonok, de a *trotli* szót nem . . . és a doktor mehet azért a birósághoz.

A szekundánsok megelégedtek egy ilyen értelmü

levéllel, de a gróf és a herceg — akiknek rosszul forditották le az epistolát — sértő célzásokat tettek; Wahrmann aztán kijelentette, hogy ő ugy nyilatkozott, mint föntebb reprodukáltuk és aki ebben kételkedik, *gazember*. Ez dühbe hozta gróf Harnoncourtot és fenyegető mozdulatot tett, amire Wahrmann elővette töltetlen revolverét és rászögezte a mágnásra. Harnoncourt megijedt, lármát csapott, összefutott a cselédség s a gróf elküldött *Dániel* Ferenc főszolgabiróért is, hogy elfogassa Wahrmannt. A botrány azonban mégis hatósági erőszak nélkül mult el. Wahrmann sértő levelet irt a hercegnek, a grófnak és a két segédnek is, akik közül csak az utóbbi három állott ki viadalra és valamennyi megsérült a kardpárbajban . . .

A tékozló és nyugtalan vérü ember, akinél elegánsabb gavallért az epsomi derby nagytribünje körül se tudtak fölfedezni, pár éve teljesen tönkrement. Amig Ernő fivére Párisban lett öngyilkossá, ő Londonban kereste a halált. Öt napig feküdt eszméletlenül, amig végre az ellenszerek hatni kezdtek. A kórházban letartóztatták, mert a szigoru angol törvény szerint börtön vár az öngyilkosjelöltre. Éjjel-nappal detektiv őrködött az ágyánál. Szerencséje volt, hogy egykori trénerének, az öreg *Reeves*-nek a veje kezelte a betegágyon s az ismerős doktor kezességére szabadonbocsátották.

Visszatért Bécsbe, ahol egyre rosszabbul ment a dolga.

Amikor elárverezték mindenét, a Jockey-Clubban — amelynek rendes tagja volt — gyüjtést rendeztek s negyvenezer koronát adtak össze. Tudták, hogy semmiféle ajándékot nem fogad el és „megváltás“ cimén juttatták hozzá a pénzt.

Wahrmann ugyanis, mint a világ egyik legkitünőbb lövője, többször vadászott Afrikában, Norvégiá-

ban, Ujfoundlandban és páratlan gyüjteményét a kottingbrunni Rennvereinnek ajándékozta. A Rennverein később beléolvadt a Jockey-Clubba s az óriási értékü vadászgyüjtemény a bécsi kör tulajdonába ment át, ahol most is sokan megcsodálják a zebrabőrből készült pamlagokat és az exotikus trofeák nagy tömegét.

Néhány évvel ezelőtt *Schratt* Katalin nyugalmazott színésznő, akinek udvari összeköttetéseit oly gyakran — bár sose elég diszkrécióval — emlegetik, Budapesten járt és innen automobilon sietett ki a tóalmási kastélyba, Wahrmann René urnőhöz. Azért ment, hogy apanázst eszközöljön ki a Richárd számára, ami persze sikerült is, de a szimpla életmódot nem ismerő világfi utóbb egyszerüen eladta az apanázst. Tavaly már nagyon „lecsuszott" a néhai velszi herceg legkomolyabb divatriválisa: a Grand Hotelben nem tudott fizetni az az ur, aki valaha állandóan angol komornyikkal utazott és a taylornál egyszerre — ötven öltönyt szokott megrendelni. Aztán fölragyogott még egyszer a csillaga, nagyobb összeghez jutott, mindent kifizetett és utrakelt — Montekarlóba. A milliókat elvehette a sors, — a reményt el nem rabolhatta. De a legendák letört hőse nem kapta vissza a „régi fényét" a rouge et noir ördögmalmában . . .

Az utolsó hir, ami róla érkezett, Amerikába való kivándorlását jelentette. Ő felsége állitólag visszaemlékezett az érdemekre, amelyeket Wahrmann Móric szerzett a politikában, amikor is nem egy bonyodalmas pénzügyi problémát oldott meg a delegációban — a közös költségvetés javára. Miután az uralkodó értesült Wahrmann Richárd szomoru sorsáról, utasitotta házipénztára főintézőjét, hogy a végleg letört gavallér adósságait rendezze és utalványozzon évjáradé-

kot — ha örökre elhagyja Európát. És Wahrmann Richárd ki is vándorolt.

De vajjon ki frissithette föl a királyi memóriát?

Az öngyilkos hazardőr.

A turf és kártya volt élete-halála *Jakabffy* Tódornak is, aki 1895. augusztusában agyonlőtte magát. Hires gentrycsalád sarja volt. Arad- és Csanádmegyében kiváló szerepet vittek hozzátartozói a közéletben; az apja első virilistája volt a megyének. Négy hatalmas birtokukon hét testvér osztozkodott; Tódornak jutott Kupa, körülbelül kétszázezer korona értékben.

Budapestre 1890-ben költözött. Csakhamar föltünt a turfon és a kártya-asztal mellett. Mesés szerencséje volt és rövid idő alatt nagyon gazdag emberré lett, százezreket nyert a családi vagyonhoz, — de megtartani nem tudta. A passziói tömérdek pénzt nyeltek el és a mellett kölcsönök cimén óriási összegeket vittek el tőle. Jószivü volt, mint a legtöbb könnyelmü ember és sohasem tagadta meg a kölcsönöket azoktól, kik hozzáfordultak. Annál keservesebben csalódott utóbb egyes barátaiban.

A turfon eleinte csak afféle kibic-szerepet játszott Péchy Andor körül, de azután versenyistállót nyitott vele és Üchtritz Zsigmonddal. (Ez a hires Matchless-szövetség.) Addig nem volt valami nagy istállója, még olyan sem, mint egy harmadrangu sportsman-nek, de azért mindig az elsők között szerepelt azoknak a sorában, akik a fogadók előtt számitanak. Nem tehetett egy lépést a lóversenyen, hogy egész tömege a fogadóknak ilyen megjegyzésekkel ne követte volna:

— Ni-ni, Jakabffy a bukihoz megy!

— Vajjon mire fogad?

— Tizezer forintot tett?

— Nagy plunge készül!... Vigyázat, mázolva!

És folyton követték számosan. Persze, nem csupán magáért fogadott. Mindenki őt tekintette a Péchy-Üchtritz-szövetség képviselőjének is a bookmakerek előtt, akiknek valóságos réme volt. A szerencse-csillagának legnagyobb ragyogása összeesik az 1893. évi nagy turfcsalásokkal és ezért nem ritkán hangzott el a turfon ilyenféle megjegyzés:

— Ez nem lehet mind szerencse!

Hogy csakugyan mind szerencse volt-e vagy nem, az nem derült ki és — mint később a Planner-féle doping-afférnél — elaludtak a botrányok azzal, hogy egy csapat zsokét eltiltottak a lovaglástól és egy csapat pincért kitiltottak a lóversenyről. Annyi tény, hogy a turfcsalások idején óriási összegeket nyert és gyakran a legképtelenebb lovakon, amelyeknek győzelmeiről saját gazdáiknak sem volt fogalmuk.

A legnagyobb „rissz"-t akkor csinálta, amikor Üchtritz báró Achilles II-je megnyerte az osztrák derbyt. Achillest mindenki közepes lónak hitte és az istálló egyáltalában nem akarta kiábránditani ebből a hitből a fogadókat, akik más telivéreket favorizáltak. Achilles pedig nagyon könnyen megnyerte a derbyt és a totalizatőr fizetett a győzelmére nem kevesebbet, mint 5 forintért 228-at, vagyis a világnak még nem volt talán soha olyan *derby*-je, amely hasonló meglepetést keltett volna. Jakabffy volt az egyetlen, aki a totalizatőrnél tett s ötszáz forintjáért huszonkétezerkétszáznyolcvan forintot kapott.

A kis köpcös emberke alig birt elmozdulni a pénztártól, a rengeteg bankótömeg ugy megtöltötte minden ruháját, mert csupa ötvenesben és főképp tizesben fizették ki. Pedig ez csak az a pénz volt, amit a tota-

lizatőrön nyert. Érdekes, hogy az ötszáz forintot Carola Cecilia orfeuménekesnőnek tette s az egész nyereséget át is adta neki.

A bookmakerek közül Walpoole és Müller Jakabffy miatt maradtak el Budapestről, annyira ruinálta őket.

1893-ban Jakabffy a Péchy-féle társaságból kivált és helyét a szintén tragikus sorsu Wahrmann Richárd foglalta el.

Ez volt a vég kezdete. A nyereségeket óriási veszteségek váltották föl. Jakabffy lassan eladta lovait, majd a birtokait. Aztán Monakóban próbált szerencsét, de hiába. 1894-ben a börzén is veszíteni kezdett, egyetlen napon kilencvennyolcezer forintja uszott el. Ekkor segitséget kért a gazdag rokonaitól, de tagadó választ kapott és egyéb segélyforrásai is kezdtek kiapadni. Szorultságában *Andrássy* Géza gróf segitette meg, aki két — egyenkint harmincezer forintos — váltóját is zsirálta. Jakabffy biztosra vette, hogy visszafizeti; hire kelt, hogy eljegyezte *Kodolics* tábornok dusgazdag özvegyét, aki több millióval rendelkezett. Az elegáns özvegy egy francia comte-hoz ment feleségül. Ha ez a házasság megtörténik, akkor Jakabffy Tódor ma is nagy versenyistállónak lehetne a tulajdonosa.

Jakabffy afférjének kiinduló pontja csak egy kósza hir volt, amely arról szólt, hogy adósságainak hátrahagyásával Amerikába szökött. Ez a hir eljutott a zsiróval érdekelt Andrássy fülébe, aki a kaszinóban elmesélte *Rohonczy* Gedeonnak; Rohonczy elitélő nyilatkozatot tett Jakabffyról, amit viszont Batthyány Elemér gróf viszamondott Jakabffynak. Ez provokáltatta Rohonczyt, aki nem akart megverekedni és egész adathalmazt nyujtott át Andrássy Gyula grófnak.

Becsületbiróság elé került az ügy. Rohonczy fővádja egy szimpla piquet-pártira nyulik vissza, amelylyel pár ezer forintot nyert *Springer* Alfréd bárótól és ez megigérte, hogy a veszteséget huszonnégy óra alatt megküldi Bécsből. Springer tényleg Bécsbe utazott és ott találkozott Jakabffyval, akinek odaadta a vesztett összeget, hogy Rohonczynak vigye el. Jakabffy másnap találkozott Rohonczyval, akinek azt mondotta, hogy Springertől ugyan átvette a pénzt, de neki valami leszámitolni valója lévén a báróval, kérte Rohonczyt, legyen türelemmel. Rohonczy már akkor megneheztelt rá és figyelemmel kisérte ezentul minden tettét.

Igyekeztek Jakabffyra rábizonyitani, hogy kaszinói szolgáktól, pincérektől és más alsóbbrendü alkalmazottaktól vett igénybe kölcsönöket, de később megcáfolták, hogy ezt a vádat tették volna Jakabffy ellen. A becsületbiróság ülésére azonban meghivtak Bécsből egy Reicher nevü dusgazdag embert, aki az egész arisztokráciával összeköttetésben volt és ő eskomptálta Jakabffynak az Andrássy-féle váltókat. (Azóta már tönkrement ez a Reicher is, óriási passzivával csődbe került és csalás miatt nemrég itélték el hosszabb fogházbüntetésre.) A becsületbiróság itéletében tulajdonképpen nem diszkvalifikálta Jakabffyt és nem bocsátkozott egyéniségének, eljárásának birálatába, hanem szorosan csak arra a kérdésre válaszolt, amelyet Rohonczy segédei a biróság elé vittek és amely szószerint igy hangzik:

— Tartozik-e Rohonczy Gedeon ur a jelen esetben elégtételt adni Jakabffy Tódor urnak, — igen, vagy nem?

Jakabffy Keglevich Istvánt és Szemere Miklóst bizta meg a képviseletével, Rohonczy képviselői Tisza István és Miklós Ödön voltak. A négy biró pedig Ká-

rolyi Tibor grófot választotta elnökké. Ketten Jakabffy mellett, ketten ellene szavaztak, ugy, hogy a marasztaló itélet döntő-szavazata Károlyi Tibor grófé volt. Hajnali öt óráig tartott a tárgyalás, amelynek eredményét szemközt, a Szép-utca sarkán volt régi Cammon-kávéházban várta Jakabffy. Akkor megjelent Keglevich István gróf és Szemere Miklós, akiktől Jakabffy az eredmény felől tudakozódott. Az urak féloldalt fordulva szóltak:

— Üchtritz ott vár a kaszinó kapujában, majd ő elmond mindent, — és kezet sem fogva vele, elsiettek.

Jakabffy izgatottan rohant a kaszinóhoz, ahol megtudta a lesujtó eredményt. Üchtritz akkor tizezer forintot tartott a kezében és fölkinálta Jakabffynak, hogy Amerikába mehessen. Jakabffy nem fogadta el a pénzzel megspékelt baráti jótanácsot. Hazament Szentkirályi-utcai lakására és megirta a következő levelet ügyvédjéhez, Czukor Sámuel dr.-hoz:

— Kedves ügyvéd ur! A becsületbiróság diszkvalifikált, becstelenül élni nem kivánok. Midőn e sorokat vette, már megszüntem szenvedni. Éljen boldogul! Köszönöm szives odaadását. Igen sajnálom Andrássy Géza grófot, hogy magát ily dologhoz odaadta. Jó és nemeslelkü ember, de gyönge volt. Kérem az igazat megmondani, hogy tudják meg. Isten önnel, szerencsétlen hive: *Jakabffy* Tódor.

Azután a szalónban főbelőtte magát és rögtön meghalt. Kiszállitották a morgue-be, ahol a délelőtt folyamán megjelent Rohonczy Gida is és amikor a holttestet meglátta, igy szólt:

— Ha tudtam volna, hogy csak ennyi becsületérzés is van benne, — másképp történt volna minden.

Az elhunyt zsebében husz krajcárt találtak. Eny-

nyit hagyott hátra az az ember, aki egyetlen lovon, a Dornröschen-en háromszázezer koronát nyert a Szent-István-dijban.

Az ügyvédje később igazolta, hogy Jakabffynak eszeágában sem volt Amerikába szökni és Andrássy grófnak, valamint másnak is talán rövid időn belül mindent viszafizethetett volna, ha időt engednek számára. De nem engedtek.

Emil, te csalsz!

Egy esztendő sem mult el Jakabffy öngyilkossága után, amikor ujabb nagy szenzáció kezdte foglalkoztatni a nyilvánosságot. Ennek a főszereplője a hamiskártyás képviselő: *Babó* Emil dr. volt.

Mint fiatal ügyvéd ritka népszerüségre tudott szert tenni a szegedi tanyákon a koromfekete haju, hatásosan öblöshangu, szálas legény. Óriási többséggel választották meg képviselővé és a nép fanatikus csodálattal csüngött rajta. Budapesten gyorsan szerepre jutott a függetlenségi pártban, ahol nagyrabecsülték a „snejdig" fiatal honatyát. De csak rövid ideig izgatta a politikai ambició, az Országos Kaszinóban csakhamar szenvedelmes kártyás lett belőle és attól fogva még a Házba is ritkán járt el.

A hires kártya-affér ferblizés közben játszódott le. Babón kivül *Kosztka* Emil dr. főtörzsorvos és a szerencsétlen sorsu *Hirsch* Sándor vett részt. Egyszerre csak megragadta Kosztka a Babó kezét és rákiáltott:

— Emil, te csalsz!

A leleplezett ember halálsápadtan könyörögni kezdett, hogy kegyelmezzenek meg neki és anyjára való hivatkozással fogadkozott, hogy mindent megtesz, amit csak kivánnak tőle. A partnerek a kaszinó érdekében hajlottak is a könyörgésre és megigérték, hogy titokban tartják a dolgot, ha kilép az Országos

Kaszinóból és a Park-Klubból. Babó kezet csókolt nekik, eget-földet igért és ezzel rendbe jött egyelőre a dolog.

A partnerek titokban tartották az esetet és a hamiskártyás honatya az maradt a társaságban, ami addig volt: tiszta, becsületes ember. Be is lett volna fejezve igy az affére és senkinek eszébe nem jutott volna őt hamiskártyázással vádolni, — ha véletlenül közbe nem jön egy másik kinos eset. Leleplezték *Dániel* József földbirtokost. Ez volt — a Babó veszte.

Partnerei közül Kosztka dr. véletlenül az uj afférben is szerepet vitt és akik mind a két esetről tudtak, szemrehányást tettek neki, hogy az egyik bünöst futni engedte, mig a másikkal szemben nagyon is élt a megtorlás jogával. Valahogyan igy tudódott ki a dolog. A szegedi polgárság Babót március 20-án megbizta azzal, hogy a kerület nevében tegyen koszorut Kossuth Lajos sirjára. De Babó, ki már akkor állandó remegésben élt, Bécsbe utazott, hogy a nyilvános szereplést elkerülje és onnan küldött táviratot a budapesti függetlenségi és negyvennyolcas körnek, hogy koszoruzza meg helyette a Kossuth sirját. Azután megszökött.

Sokféle kalandos hir érkezett később róla, mesélték, hogy öngyilkossá lett, de még ezután levél érkezett tőle messziről, Kinából... majd bizonytalan hiradás érkezett, hogy farmer lett belőle és lassankint egészen a feledés ködébe merült a megtévedt ember alakja.

Érdekes, hogy Babón kivül még többen alkalmazták az ő sipista-módszerét. Ki is pattant azután, hogy Babó nemcsak a fényes ezüst cigarettatárcája felett osztva csal a kártyázásnál, hanem maga a har-

minckétlevelü biblia is akaratlan cinkostársává szegődött.

Kiderült ugyanis, hogy a ferblihez és huszonegyeshez használt ugynevezett svájci kártya, amelyet egy budapesti kártyagyár ád el, már a gyárban *jegyesen* készül és a gyakorlott kártyás egy kis figyelemmel valamennyit fölismerheti a hátáról. Hogy a kártyák jegyesek, az nem a gyár jóhiszemüségén, hanem a gyártmány primitiv voltán mulik. Például a *király* hátsó lapja apró arabeszkekkel van tele, amely köré ugy függőleges, mint merőleges irányban kis félholdak vannak rajzolva. Minden kártya hátsó lapján megformálódik egy nagy szabályos *E* betü a lap rajzának figuráiból, amely egy félholddal kezdődik és végződik. Ha tehát a kártya hátán az E betü olyan félholddal kezdődik, amely felülről a második sorban van elhelyezve és az véletlenül vörös, akkor minden olyan kártya, amelynek a hátlapján az *E* evvel a félholddal kezdődik, vörös. Minden szinnek megvan a sajátsága, ugy, hogy a gyárban az egyszinü kártyát egyszerre vágják le. Ilyenformán nem is tulnehéz vele hamisan játszani.

Ez a leleplezés óriási ribilliót keltett és a gyár rögtön megszüntette a készitésnek ezt a módját. Jellemző azonban, hogy élelmes sipisták nagy tömeg kártyacsomóval fölszerelve utaztak külföldre, ahol tömérdek sikerült csalást is hajtottak végre. Akkor tettek szert internacionális hirre a magyar kártyások.

A nagy leleplező.

Külön is említést kell tennünk *Kosztka* Emilről. A nagy erkölcsbiró és leleplező tipikus alakja volt a nyolcvanas és kilencvenes évek aranyifjuságának, amely sokat mulatott, krakélereskedett, párbajozott.

Öreg urak egytől-egyig igazolhatják, hogy a krakélerség aranykora virágzott akkor. Holmi párbajellenes ligáról beszélni se lehetett abban az időben.

A lovagias ifjak közt nagy tekintélye volt Kosztkának, aki halálos párbaj hősévé is avanzsált, de később nem szivesen beszélt a fátumos viadalról. Egy szerencsétlen asszony, az ellenfél hozzátartozója, akinek elmondták, hogy Kosztka dr. hogyan provokálta a duellumot, igy átkozta meg:

— Rothadjon el a szája, az a gonosz, amelyiken a sértést kiadta! Haljon meg attól, aki a legrosszabb: a maga kezétől. Ha van Isten: igy lesz!

Kosztka, mint minden vérbeli kártyás, babonás ember volt és pár hónappal ezelőtt kesernyés mosollyal igy szólt az egyik ismerőséhez:

— Mégis csak beteljesedik rajtam, amivel egy asszony megátkozott. Tudtam ... Itt a *szájrák* és mihelyt roncsolni kezd, a magam kezével végzek, nem bizom a professzorokra.

A jóismerős megmondta, hogy Kosztka legfölebb három hónapig fog élni s ugy is történt. Sorra jöttek a hirek: Bécsben kihuzatta már a fogait ... eladta a szép lovait, hires puskáit . . . csak egy hatalmas revolvert tart otthon a Kaplony-utca 7. száma alatt s kijelentette:

— Mihelyt a fájdalmak rámszakadnak, ezzel puffantom főbe magamat ...

A végzetes affér áldozata *Tamássy* miniszteri tisztviselő volt. A Cammon-ban kártyáztak és Tamássy öt forinttal adós maradt. Pár nap mulva Kosztka éles hangon figyelmeztette a „becsületbeli kötelezettségére", mire Tamássy azt a sulyos mentséget hangoztatta, hogy a felesége betegágyban fekszik s nem csoda, hogy egyébre nem gondolt. Kosztka talán kifogásnak vélte

a mentséget és türhetetlen kifejezést vágott a hivatalnok szemébe, sőt inzultálta tettleg is. Aztán párbajoztak és Kosztka a Rákos mezején lelőtte Tamássyt.

A hivatalnok felesége tényleg betegen feküdt otthon és a borzasztó hirre meghalt, nagy fájdalommal szült gyermekével együtt.

Kosztka Emilnek egy hijján negyven párbaja volt. Néha ő is megjárta egy kicsit, amint a Báthory-kávéházban is történt. Amikor oda beállitott, sértő megjegyzést tett *Kiss* Aladár huszázezredesre, aki pezsgős üveggel főbevágta. Kiss ezután ujra főbevágta — a kardjával. Persze a párbajnál. Egyébként jeles vivó s még kiválóbb pisztolylövő volt Kosztka dr. És hidegvérrel vivta meg a kártyacsatákat is. Sokat nyert. Nagylábon élhetett azért is, mivel dusan honorálták főuri barátai, akiknek kegyelt és valóban jó orvosa volt — diszkrét természetü betegségeknél. Ilyenféle prakszisa sok munkát adott neki.

Csak magát nem tudta kikurálni. Ugy pusztult el, amint Tamássyné kivánta!

A magyar Szvengáli.

Él Budapesten egy idősebb koru uriember, akit már régóta a *magyar Szvengáli* néven emlegetnek. Szvengálinak hivják nemcsak a jellegzetes szakála és szuros, átható tekintete, de a kalandos és romantikus multja miatt is. A magyar Szvengáli — eredeti nevét nem árulhatjuk el — ma csöndes ember ugyan, de valamikor egyike volt Európa legnagyobb és leghiresebb kártyásainak.

A pszeudonimos ember apja tiszttartóskodott Andrássy György gróf kétegyházi birtokán s egyszerü polgári nevet viselt, amelyet csak a talentumos fiu változtatott nemesi hangzásuvá azáltal, hogy egy ipszilont biggyesztette a végére. Fundamentum volt: az apja

meggazdagodott, nagybérlővé lett; Hevesben már négyezer holdas bérleten gazdálkodott. Fiát uri módon neveltette, de csak az ő halála után — a nyolcvanas évek elején — kezdett a fővárosban szerepelni. Eleinte kevés hozzáértéssel, de annyi kedvvel és buzgalommal kártyázott, hogy feltünt és a Nemzeti Kaszinó egyik tagja azt mondotta:

— Jó volna a fiatal Szvengálit beengedni.

Ugy is történt. Szvengáli tagja lett a Nemzeti Kaszinónak, ahol nagyban, de annál ügyetlenebbül játszott. Körülbelül egy év alatt a tönk szélére jutott.

Utolsó nagy kártya-partijában, amelyet a Nemzeti Kaszinóban játszott, Rohonczy Gidának adósa maradt hatvanezer forinttal. Szvengáli nem tudta megadni a pénzt, csak azért nem, mert birtokos ember létére télen nem adhatta el a birtokát, se a birtokról várható termést. Ellenben felajánlotta, hogy a tartozást bekebelezteti a birtokra. Rohonczy aztán határidőt tüzött ki, amely alatt Szvengáli tartozott volna a hatvanezer forintot kifizetni. Végül ki is fizette, de nem a pontos határidőre.

Ez a késedelem volt az oka annak, hogy a kaszinóbeli karriérje gyors véget ért. Egy olyan párt alakult, amely kigolyózással akarta eltávolitani, de akadt másik párt — ebbe tartozott Tisza Kálmán is — amely nem helyeselte a kizárást.

— Itt bekebelezésről van szó, — mondották, — nem szimpla kártyaadósságról — amely huszonnégy órán belül fizetendő.

Végül is az utóbbi párt győzött. Szvengáli benmaradhatott a kaszinóban és földjeit eladva, kamatostul fizetett Rohonczy Gidának. Csak ezután és önként lépett ki a kaszinóból.

Szvengáli, amint jólnevelt novellisták mondják,

most uj élethez kezdett. Nem sok szerencsével indult neki az ujabb korszaknak se. A régi jó időből maradt még vagy ötvenezer forintnyi vagyona és ezzel a börzére ment, ahol vagyonának felét elvesztette.

A maradékot, az ötvenezer koronát elvitte Montekarlóba és ott hirtelen megfordult a szerencséje.

Egy millió frankot nyert össze és sprengolta a bankot is, ami pedig a montekarlói játékbank fennállása óta alig történt meg.

Hallatlan szerencsével játszott továbbra is nemcsak Montekarlóban, hanem más nemzetközi cerclekben is. Igy Osztendében — erre *Pázmándy* Dénes, meg több honfitárs a szemtanu — Szvengáli a rouletten megtette egyszer a hires *tigrisugrást*. Ez abból áll, hogy az ember a rouletten mind a tizenkét chancera (vörös és fekete, páros és páratlan, tizennyolcon felül és alul, stb., stb.) tesz. Szvengáli mind a tizenkét chance-ot a maximális téttel, hatezer frankkal nyerte meg. Ez volt talán minden szezonok legnagyobb eseménye az osztendei játékbankban. Amikor Szvengáli az ő hires tétjét megnyerte, oly nagy lett az izgalom, hogy az összes termekben megszünt a játék és a bankért sose rajongó poentőrök a szerencsés nyerőt vállukra felkapva hurcolták körül a helyiségekben. A helyi lap még az arcképét is közölte ezzel az aláirással:

— Le comte de Svengali, le roi de la roulette. (Szvengáli gróf, a roulette királya.)

A nagy hazardőr, aki aztán se valami hevesen tiltakozott a comte-cim ellen, a legelőkelőbb nemzetközi társaságokban fordult meg. Hercegekkel játszott és ezeknek egyike, az egyiptomi alkirály fivére, Kairóban adósa is maradt neki óriási összeggel. Ugyancsak tartozik neki mind a mai napig ötvenezer forinttal gróf Sternberg Adalbert osztrák birodalmi gyülési képvi-

selő, aki mint politikus azzal tette hiressé nevét, hogy több izben otromba kifakadásokkal illette az uralkodóház tagjait, sőt a legfelsőbb személyt is.

Szvengáli annyira vérbeli játékos volt, hogy szinte vendégszerepelni hivták őt. Gróf Sternberg Adalberttől is ugy nyert ötvenezer forintot, hogy egy nagyobb mágnástársaság táviratilag hivta Karlsbadba hogy utazzék oda és adjon bankot.

És ez a mesés szerencséjü ember, aki ma szerény évjáradékból tengeti életét Budapesten, egy látszólag apró vétkén bukott le, olyan hibán, ami más, nem kártyás embernél még csak hibának sem mondható. Fukar volt a tulzásig.

Amikor a montekarlói vagy az osztendei cercleben egy ültő helyében százezer frankot nyert, képes volt arra, hogy a croupierjének félfrankos borravalót nyujtson át. Gyülölték ezért a kiméletlen föllépéséért. Megesett vele Osztendében, hogy éjfélután nyert nagyobb összeget. Az osztendei játékbankban az volt a szokás, hogy a pénztáros elment éjjel egy órakor s távozása után a zsetonokat (a játékpénzeket) nem váltották át készpénzre, hanem a bank egyik alkalmazottja átvette a zsetonokat és bont, elismervényt adott róluk. Másnap az ember akadálytalanul fölvehette a pénzt. Amikor Szvengáli a játékot abbahagyta, mint másoknak, neki is bont akartak átnyujtani. De a „magyar gróf“ szeszélyeskedett.

— Fizessenek ki azonnal — kiáltotta.

— Majd holnap. A pénztáros már lefeküdt — válaszolták nagy udvariassággal a bank alkalmazottai.

Szvengáli hallatlan botránynt csapott.

— Majd megmutatom én, hogy itt nem fognak addig játszani, amig engem ki nem fizetnek — mondta és végigfeküdt a játékbank asztalán. Erre nem lehe-

tett mást tenni, a croupier kocsit vett és elment a pénztárosért, fölkeltette őt, az pedig kifizette Szvengálit.

Másnap azután örökre kitiltották az osztendei cercle termeiből. Illetlen viselkedésért — ez volt az egyszerü megokolás. Az osztendei cercle erről — usance szerint — értesitette az összes többi cerclet, aminek az lett a következménye, hogy Szvengálit minden további megokolás nélkül az összes nagy európai játékkörökből kiutasitották. Elment Nizzába Osztendéből, hogy a Mediterraine-ben folytassa a játékot, de nem engedték be. Igy járt máshol is. Végül ujra elutazott Osztendébe, ahol jelentkezett Marquet-nél, a bank gazdájánál, de a jeu nagymestere semmi szin alatt nem volt hajlandó visszavonni a kitiltást.

Szvengálinak végzete lett, hogy nem volt többé méltó tere a kártyázásra. A fényes cerclek, ahol nagy pénzek forognak és ahol az ilyen nagy játékosnak igazi chance-ai vannak, örökre zárva maradtak előle. Igy kénytelen volt magánhelyeken, kisebb lokalitásokban játszani s egyre lejebb csuszott, hamis-játékosok kezébe is került, akik csakhamar kifosztották.

Szvengalit nagyon sokan ismerik Budapesten, éttermekből, kávéházakból. Még ma is nagyszerü játékos és ha volna tere, alighanem visszanyerné a vagyonát. Pedig valamikor ugyancsak keresett partner volt, a hires kártyások hivták ezt az érdekes és veszedelmes játékost, hogy megmérkőzzenek vele. Maga Edvárd angol király is játszott vele. Rossz végét pedig, amit a fukarságának köszönhet, előre megjósolta Pázmándy Dénes, aki igy nyilatkozott róla:

— Smucig játékos, nem fog boldogulni.

Amikor virágjában volt, az osztendei expresszen több amerikai urral került össze, akiknek minden pénzét elnyerte. A készpénzen kivül még külön százezer

dollárt is nyert az egyiktől. Ez yankee-rövidséggel jelentette ki, hogy Liverpoolon át hazautazik, de csak egy év mulva fogja megküldeni a százezer dollárt, — ahova akarja.

— Well? — kérdezte végül.

— Allright! — felelte a magyar gróf stilszerüen, de magában egész mást gondolt.

Sokat nyert készpénzben, hát nem nagyon bántotta a „hozom".

Az amerikai egy bont adott át, amely az Angol-osztrák bank bécsi főintézeténél egy év mulva volt esedékes. Szvengáli elfogadta a bont, de aztán Pázmándynak megmondta, hogy nem nagyon bizik benne. Inkább a „hecc kedvéért" kérte föl Pázmándyt, hogy nézzen be a bankba — miután a terminus letelt — a direktort pedig régebbről jól ismeri Pázmándy. És a százezer dollár pontosan megérkezett. Az igazgató, mivel a dollárt Bécsben nem jegyezték, a hamburgi kurzus szerint akarta az összeget kifizetni s amikor Pázmándy mindezt közölte Szvengálival, ilyen választ kapott:

— Majd délután fölmegyünk a bankba. Előbb gyerünk s nézzük meg a kurzust . . . hátha becsap a direktor.

Aki ugyszólván mint talált pénzthez jutott a félmillió koronához, az az ember olcsó marhahust rendelt a vendéglőben, ahová Pázmándyval betért. Délután persze fölmentek a bankba. Közben azonban esett az árfolyam és Szvengáli körülbelül háromszáz koronával kevesebbet kapott. Ez a csekély differencia annyira fölbőszitette, hogy Zinner bankigazgató szobájában lármázni kezdett:

— Schweinerei! — kiáltotta és a röstelkedő Pázmándy alig birta lecsöndesiteni. Akkor jósolta meg

neki Pázmándy Dénes, hogy a fukarsága miatt rossz véget fog érni.

S a profécia csunyán be is vált.... Szvengáli az idén többezer koronát nyert a pesti Karambol-Körben, de a régi rekordoknak már nyomukba se tudott hágni.

Letörés után.

Az erkölcs rajongóinak vigaszára szolgálhat az a tapasztalás, hogy a nagyjátékosok csaknem kivétel nélkül „letörnek." Az öreg axioma, hogy a bünt előbb-utóbb követi a bünhödés, beválik itt is. A kártya pedig nem a legeszményibb moralitás szimboluma. Kétségtelen, hogy meggyöngiti a jellemet, léhává és züllővé is teheti az embert.

A nagyjátékosból a tönk szélén — ha nincs lelkiereje a munkára vagy az öngyilkosságra — kibic lesz, aztán pedig slepper. A slepper a fölhajtó, aki összehozza a hazárd-, később a hamiskártyásokkal a pénzes áldozatokat.

Ilyenféle kártyás-karriért futott meg *Potocky* Henrik gróf (ez nem a Szemere hires partnere), aki sokáig Budapesten élt, mint az öngyilkossá lett *Koritovszki* Konstantin lovag elválaszthatatlan jóbarátja.

S Potocky még folt és gáncs nélküli lovag volt a fegyházviselt német származásu *Zedlitz* Adalbert gróf-hoz képest. Ez a néhai gárdatiszt, aki több magyar mágnás közeli rokona volt, harmadfél millió márkát vesztett el és négy év alatt lezüllött a slepper-foglalkozásig. A legzártabb klubokba is eljutott és sokáig szerepet vitt Budapesten. Egy fiatal grófnak három uradalmába került a német arisztokrata ügyessége. Miután Zedlitzet leleplezték, rendőrségi uton, de a legnagyobb diszkrécióval távolitották el.

Nők is foglalkoznak a fölhajtással. Ebben a leg-

nagyobb rekordot egy volt képviselő csudaszép felesége teremtette meg. Párisban, Osztendében, Montekarlóban egyaránt ismert, elsőosztályu kokott lett belőle. Mint Cléo de Merode barátnője, ő hozta össze Lipót királyt a hirhedt Brighton-nal, aki poker-játékkal több milliót szedett el a gáláns uralkodótól. A szép asszony tavaly Budapesten kezdett grasszálni, ami egy-két gourmand-botrány bekövetkezését jelentette.

Jellemző az az eset, amely a Metropole-szállóban érte el a betetőzést. Néhány kártyalovag ott összeveszett az osztozkodásnál. Miután a bokszert és revolvert elvették tőlük, az egyik — *Lui báró* a nome de guerre-je — Krecsányi Kálmán detektivfőnök elé került. Négyszemközt faggatta Krecsányi:

— Mondja el őszintén M.-ről, mit tud, mert különben jaj lesz magának!

A hamiskártyás cinikus mosolylyal felelte:

— Bizonyitsanak, — ha tudják, hogy *link*-fiuk vagyunk. Nem oda Boda! És aztán, ugyan kérem, csak nem gondolja, hogy itt dolgozunk. Kitől is lehetne nyerni ebben a nyomorult országban?

S ebben igaza is volt a ravasz Lui bárónak. A nagystilusu rissz-eket külföldön csinálják a mi félelmes kártyásaink, a hamisan játszók.

A riporternek, aki mindenféle szenzációs ügyben sok értékes adatot igyekszik szerezni, a marhecerek, zsebmetszők körében is épp ugy kell ismerőst fogni, mint a honatyák vagy a mágnások közt. Ilyen intenció vigasztalta e könyv szerzőjét, amikor Lui báróval megismerkedett. A derék Lui báróról sok kitünő históriát mesélnek s a legügyesebb kiberer-ek (detektivek) meg vannak róla győződve, hogy a báró a legveszedelmesebb zsugás (kártyás) egész Európában. De

a legutóbbi ideig nehéz volt bármit is rábizonyitani. Ő maga is igy nyilatkozott még tavaly:

— Remélem, hogy lesz még pár százezer forintom. Akkor valami affért provokálok és ügyesen kvalifikáltatom magamat.

— Hogy-hogy?

— Irásban adják, hogy gentleman vagyok. Na hallja, pénzért mindent lehet. Öt év mulva a Zsoké-klubba is bejuthatok. *Van rá precedens.*

Eltitkolt affférek.

Az elegáns báró aztán egy párbajhirre emlékeztetett, amely három nappal előbb jelent meg a magyar napilapokban. Egy katonatiszt meg egy bécsi világfi lőttek lyukat a lovassági kaszárnya levegőjébe

—Ha megtudja ennek a duellumnak az előzményeit, — szólt a báró, — másképpen fog gondolkozni bizonyos gavallérokról. Elmondom és járjon utána, hogy nem egészen ugy történt-e?

Az aranykravátlis Cabaro-szivarból szép karikákat fujt, aztán — mint Herczeg Ferenc legimponálóbb regényhősei — csevegni kezdett.

Elmondta, hogy Tarczay Jenő szolgálaton kivüli viszonyban lévő huszárhadnagy, aki az utóbbi időben nagy összegeket nyert a bécsi zsoké-klubban, másfél hónappal ezelőtt hosszu kártya-csatát küzdött végig az Imperiál-szállóban. Rajta kivül ott volt Mechner József a fivérével. Palini gróf és a Diener-fiuk, egy osztrák milliomos gyáros fiai. Mechner vesztett. A készpénze Tarczay zsebébe vándorolt s azonkivül még csaknem százötvenezer korona erejéig uszott. Egyszerre abbahagyta a makaót és németül odaszólt a hadnagynak:

— Nagyon furcsa, hogy már hetedszer slágert üt.

Tarczay, akit partnere addig tegezett, sápadtan fölállott:

— Kérem a bont a nyereségemről! — szólt. — A többit majd elintézzük.

Provokáltatta Mechnert, aki azonban kijelentette, hogy ennek az urnak nem ad elégtételt.

Jó darabig kinos pauza következett. A hadnagy a katonai birósághoz fordult és följelentette Mechnert, aki tartalékos lovastiszt. Sok lótás-futás után kötelezték Mechnert, hogy verekedjék meg Tarczayval, ami meg is történt. Budapestre jöttek az elintézés céljából

Széles körben tudtak erről az esetről és valónak mondták — a nevek kivételével. Azokat szándékosan elferditettük, mert a felek kibékültek és Mechner kijelentette, hogy Tarczayt korrekt férfiunak tartja, csak izgatottságában tette ezt a különös megjegyzést. Lui báró azonban megesküdött rá, hogy a hadnagy voltokat vágott, ügyesen paklizott, de tulgyors időközökben.

A kártyacsaták nem mindig végződnek hasonló simasággal. A tavaszszal is történt egy olyan küzdelem, amely az egyik szmokingos partner *hazaküldésével* járt. A hazaküldés pedig tolvajnyelven azt jelenti, hogy valakit eltesznek láb alól.

A gavallérok legtöbb afférja nem kerül a nyilvánosság elé, vagy pedig legérdekesebb részeit eltitkolják. Ilyen volt a hires Dungyerszky-féle ügy is, amelyet röviden jeleztünk már. A bácskai nábob fia a Fővárosi Orfeum-kávéházban találkozott Sacelláry képviselővel, akinek Halász Béla, a Pesti Hazai Takarékpénztár főtisztviselője mutatta be. A két bajnok reggelig viaskodott a Báthory-kávéházban és Dungyerszky vagy százezer koronát vesztett. A match-et folytatták másnap Halásznak a lakásán s Dungyer-

szky vesztesége csaknem félmillióra szaporodott. Az apja nem fizetett érte, hanem szanatóriumba vitette azzal, hogy idegbajos. Sacelláry bejelentette az esetet az Országos Kaszinóban és — és amire még nem volt példa — kártyabiróságot kért annak az eldöntésére, hogy a vesztes köteles-e fizetni. A bíróság nem mondhatott ítéletet, mert közben a derék öreg Dungyerszky kijelentette, hogy az egész differenciát jótékonycélra adja.

Nagyobb pech érte Halász Bélát. Róla azt mesélték, hogy Amerikába kellett szöknie. De utóbb kiderült, hogy semmiféle inkorrektséget nem követett el. Derék ember, jó pajtás, képzett tisztviselő volt. Komoly szándékkal udvarolt egy szép fiatal teremtésnek, aki azonban nem lehetett az övé. Halász agyafurt emberek áldozata lett. Kártyázott s a többi közt gyanus játékosok is — kikben persze nem is sejtette a „link-spillert" — sokat nyertek tőle. Nyomasztó adósságai bántották, a szivügye is elkeseritette és kivándorolt. De nem igaz az, hogy szöknie kellett volna. Minden ismerőse tudta, hogy Délamerikába, Buenos-Ayresbe vitorlázik és az volt róla a prognosztikon, hogy ambiciós ember létére talán milliókkal fog visszatérni . . .

Lui báró jól ismeri az igazi gavallérok világát. Ezt igy magyarázza meg:

— Hogyne ismernék őket a link-fiuk, mikor közülök is szereznek finom balekeket! De van még több összekötő kapocs. Az egyik a talján.

— Hogyan?

— Az olaszok a legjobb hamis játékosok, ők értik a legügyesebb griff-eket. Tudok nem egy mágnásról, aki a taljánoktól tanult, mert alaposan ismerni akarta a kártyamüvészetet, bár ő maga soha

nem játszik hamisan. A legkitünőbb hamisjátékosok egyike például Edward király volt, aki sokat tanult budapesti tartózkodása alatt is. De azt persze nem gondolta, hogy kamatoztatja is a kártyatudományát: csak kunsztokat csinál baráti körben . . . Összekötő kapocs még Grimpli bácsi is.

— Hát az kicsoda?

— Látásból bizonyára ismeri a turfról. Nagyon széles, messzire kihajtott gallért visel. Jóképü, kedves öreg ur a Grimpli bácsi. Karonfogják a legtekintélyesebb sportsmanek is. Ő fogad számukra s ezért bizonyos összeget kap. A bookmakerek szintén adnak neki a forgalomból megfelelő percentet. Aztán kap például egy táviratot Angliából. Siet valamelyik kommittens lakására s átadja a tippet. Kap háromszáz forintot (esetleg ő adja a kölcsönt) és szalad a buki-hoz. A háromszázból ötven az övé. Grimpli bácsi szerez jól szituált gavalléroknak ajánlókat is a Zsoké-klubba, ebbe az előkelő bécsi társaskörbe. És összehoz nagy kártyapartikat. Turfnyelven szólva: itt a finish célkarikája és pesti magyarsággal: erre megy ki az egész.

Grimpli bácsinál csak egy ravaszabb férfiu van : maga a kitünő Lui báró, akit a detektivek állandóan *smíreltek,* de a vizes lepedőt sohase tudták ráteriteni. Végre egy hires német detektivnek sikerült a világraszóló leleplezés. Erről a sipisták külön fejezetében szólunk.

Kártyázó asszonyok.

Amikor az ördög bibliájának frázisát halljuk, mindig az erősebb nem gyöngéjére gondolunk, pedig a kártyaszenvedelem hatalmas módon grasszál a nők közt is, sőt elfajulásában fátumosabb bajokat is okoz a Tell Vilmos szoknyás hiveinek sorában. Az utóbbi

években csaknem minden pesti *zsurfix* blattverés kedveért adódik; az ugynevezett asszony-zsurokon, a zártkörü extra fogadónapokon pedig egyebet se csinálnak, mint angen-t, ferbli-t, ujabban poker-t; de — fájdalmas ellentétben a női kalapokkal — makacsul tartja divatját a kocsisjátéknak bélyegzett huszonegyes is. Tudjuk, hogy ettől lenézően fordul el minden valamirevaló gentleman s régóta kiszorult már a konflis-standokra, vagy a füstös kültelki bájzlik-ba. A teréz- és lipótvárosi szalonok Madame Recamier-je (nálunk persze Reichné a neve) és Mme Sevigné-je (itt Singerné őnagysága) a legdalibb lovagokról is megfeledkezik, ha a görbehátu *stüszi vadász*-szal kerül szembe. A letünt elitebálok epigonja: a piknik, sőt a five o'clock tea sem azt a főcélt szolgálja már, — kevés kivétellel — hogy a leányok jó pártit csináljanak, csak az asszonyok akarnak jó kártyapartit összehozni . . . Minden vérbeli alsósjátékos ismeri és alkalmazta is már a régi lóviccet. Amely szerint odaszól a paccerező pártnernek:

— A fészkes fenyő üssön bele a Jellinekbe!

— Miért?

— Amióta a lóvasutat megszüntette és villamost járat, minden gebe kaláberezni akar.

S ennek a normájára sóhajtja mostanában nem egy férj:

—Az ördög vinné el azt a Bárczyt!

— ?

— Polgármester létére nem tud elbánni ezzel a rémes drágasággal.

Ez a fohász rendszerint az asszony panasza után száll az égnek. A menyecskéé után, aki elkártyázza a konyhapénzt s dupla hévvel szidatja utóbb a drágaságot, a szegény gyanutlan Bárczyval együtt.

A viccet pedig nem azért reprodukáltam, mintha nagyon szellemesnek tartanám, — csak a karakterizáló célzata miatt. S ennél a kesernyés apercu-nál is kevesebb humort látok a kártyazsurokban. Sőt a rendőri emlékeim közt motoszkálván, nem kell a konkrét példáért messzire nyulni. Tiz napja sincs, hogy egy budapesti, nagyon ismert nevü orvos járt a főkapitányságon s kétségbeesetten panaszkodott az inspekciós *Geguss* kapitánynak:

— Eltünt a feleségem! Az istenért gyors intézkedést kérek, mert valami katasztrófa érhette . . .

Hajnali öt óra volt. És egy jószimatu detektiv fél órán belül kinyomozta az asszonyt — lakásán. Néhány perccel előbb tért haza, de a világért se akarta elmondani, hol járt. Dél felé, amikor a férj már dühöngve emlegette a válópört, kinyögte a menyecske, hogy hajnalig kártyázott. Nem volt rá energiája, hogy abbahagyja, mert „százhusz koronával uszott".

Az időt — de csak az időt — tekintve, kisebb szenvedélylyel folyik a kártyázás az *Országos Kaszinó*-ban, ahol elegáns külön helyisége van a nőknek. Rövidebb ideig, de annál nagyobb összegekben csatáznak a zöldposztós asztalnál, Ujabban polgári hölgyek is nagyon baccaráznak — a nemrég alakult *Lipótvárosi Társaskör*-ben.

Külföldön, főképp Párisban, nagyszabásu kártyabarlangok virágzanak, amelyeknek hölgyek a vezetői, vagy legalább slepper-ei (fölhajtói, akik a pénzes áldozatokat keritik). Minálunk ilyen még nincs, de alkalmi slepper bőven akad s a főkapitányságon két női sipista is szerepel már a bünügyi nyilvántartásban.

Hogy különben a hölgyek szeretnek csalni, azt minden férfi tapasztalhatta, valahányszor kártyázott velük. De egymás közt borzasztóan korrektek és csak

a ferbliben — amelynél mindenféle ravaszkodásnak tág tér jut — szoktak hajbakapni.

Nők okozzák a legtöbb affért Montekarlóban és a kis Spaa-ban is, ahol sokszor hidegvérrel elcsenik a tétet egy-egy poentőr elől. Az is igaz, hogy néha egy-egy bájos mosolylyal lefegyverzik a rekrimináló férfit . . .

Nálunk ujabban sokat kártyáznak a nők éjszakai kávéházakban is. Hajnalig hazárdjáték — a hatszázhatra való tekintettel, — aztán a kártyával. S tán az utóbbit veszik komolyabban. Odagyülnek az éjszaka gyanus lovagjai is, fényesen simitott haju selyemfiuk, elegáns pesti apasok, akik rendszerint elnyerik a keserves „munkával" keresett pénzeket. Igy alakult ki az ujfajtáju Alfonz tipusa, amely nem durva fenyegetéssel, hanem sipista-furfanggal szedi el az utszéli pásztorórák jövedelmét. . .

Meg kellett érnünk néhány éve már, hogy kizárólag nők számára létesitett kártyabarlangot is leleplezték a fővárosban. A Váci-körúton egy cukrászda-helyiség mögött volt a titkos helyiség, amint annak idején megirtam. Amikor a rendőrség behatolt, tizennyolc hölgyet lepett meg. Részben előkelő családok tagjai voltak s ezért az eset legtöbb részletét eltitkolták a szenzációra éhes nyilvánosság elől. A vendégek közt nagy pánik keletkezett, amikor a detektivek berontottak. Két hölgy menten elájult, mások szinte sóbálványnyá meredve álltak a szoba közepén. Voltak olyanok, akik pamlagra-székekre dültek s ugy takarták el az arcukat. Három is igy szólta el magát:

— Jaj, ha a férjem tudná!

Amikor Dömjén felügyelő vallatni kezdte őket, furcsa jelenetek játszódtak le.

— Mi a neve? — kérdezte például egy csinos

hölgytől, aki akkor tehetséges kezdő volt, ma pedig a Nemzeti Szinház jónevü tagja.

— Horváth Emma.

— Hol lakik?

— Dohány-utca 2. szám - hangzott a gyors válasz.

— Noné! Hisz ott a zsidó templom áll.

Két hölgy sem akadt, aki az igazi nevét mondta volna be. A lakásukat szintén eltitkolták és csak a „hazaigazolás“ segitett . . .

A rendőrség nem is firtatta soká, mert csak rájuk akart ijeszteni, hogy elmenjen a kedvük a játékbarlang látogatásától. Csak azt a két nőt büntették meg, akik a büntanyát alapitották.

A Fészek-be, vagy épp az Országos Kaszinó-ba persze nem jut be a detektiv. S törvényhozási reform nélkül hasztalanul is keresné a módját. Igy aztán Krecsányi detektivfőnök nem tehet róla, mikor egy-egy férj nemcsak Bárczyval, hanem vele és az udvarias Bodával kapcsolatban is emlegeti a szenteket.

Keserves rehabilitációra is adott már alkalmat Tell Vilmos. A mult év novemberében öngyilkossá lett egy fiatal urinő (Nádor-utcai ügyvéd felesége) s a pletyka fölkapta akkor véle együtt valami házibarát nevét is. De kiderült, hogy nem eféle szerelmi bánat, hanem sulyos kártyaveszteség érlelte meg a Tizián-haju asszonyban a halálos tervét . . .

Hasonló — ha nem is éppily drámai végü — affért tucatjával lehetne fölsorolni. Egyrészük épp forditottja a Nádor-utcai esetnek: nem egy asszony a kártyaasztal *mellől,* a veszteség miatt lép félre.

S ma már nemcsak budapesti asszonyok vagy lányok közt dühöng a kártya-szenvedelem. Szabadkán vagy Szegeden — husz várost is emlithetnénk —

épp ugy dühöng. Aradi lapok nemrég közölték, hogy az odavaló urilányok zsurokon is csak hazárdjátékkal szórakoznak. Az eset ugy került nyilvánosságra, hogy botrány támadt, az egyik urilány eladta összes ékszereit a kártya miatt.

Egy aradi kereskedő családostul szinházba akart menni s föltünt neki, hogy a leánya — szokása ellenére — nem veszi föl a brilliáns fülbevalóját, sem a drága gyémántos gyürüjét. Kérdést intézett a lányhoz, aki összerezzent, elhalványult, zavarba jött. Végül egyszerre sirva fakadt és hosszu faggatásra bevallotta, hogy — nincs ékszer. Kemény vallatás révén az is kiderült, hogy zálogba csapta, mert „kártyaadósságokat kellett sürgősen kifizetni". Az egyik barátnője lakásán hetenkint nyolcan-tizen, többször is összejöttek, elkezdtek játszani. Leginkább makaót. Három lány vette a lapot, a többi a kártyára tett. Neki volt husz koronányi összetakaritott pénze, azt egyszer fél óra alatt elvesztette. Vissza akarta nyerni, kölcsönt kért, aztán zálogba tette a karperecet. A cseléd vitte oda. Végül a fülbevaló, a gyürük is zálogba vándoroltak, de a pénzét nem tudta visszanyerni.

A kereskedő gyorsan kiváltotta az ékszereket s értesitette a hazárd urilányok szüleit, hogy a gyerekeik miféle nemes szórakozást üznek . . . De azért ma is épp eleget kártyáznak Aradon és a többi vidéki kulturhelyen, amint Pesten is.

Szanáló módszert pedig itt csak nagyképü ember javasolhat. Szerencsés véletlen az olyan, ami egy budapesti jótékony-egyesületben történt két esztendeje. Ott „lefraklizták" egy volt államtitkár feleségét, aki csaknem háromezer koronát vesztett. A férje alaposan intézkedett: nemcsak a kártyázás szünt meg, hanem az egylet is, — illetve beolvadt egy másik hasonló

egyesületbe, amelyben már hire-hamva sincs a kártyának.

Játékbarlangok.

A különböző zug-játékbankoknál sokkal veszedelmesebbek az ugynevezett játékbarlangok, ahová az iparszerü játékosok mellett a hamisjátékosok is bevonulnak. Főképpen Páris a hazájuk, ahol az óriás idegenforgalom közepett kiirthatatlanul burjánoznak.

Csinos lakásba, vagy egészen kibérelt házba bevonul egy fiatal házaspár, pazar berendezéssel, kocsival, lóval és szolgaszemélyzettel. Téli estéken előkelő társaság gyül össze a fényes termekben. Hányan sejtenék, hogy a nagyvilági allürök mögött jól szervezett bünszövetkezet rejtőzik, amelynek olyan széleskörü összeköttetései vannak kifelé, hogy garmadaszámra hozzák a megkoppasztandó áldozatokat. Ezt a feladatot a slepperek végzik. Ruházat, viselkedés, költekezés dolgában gentlemanek a fölhajtók, akik néha napokon, sőt heteken fáradoznak, hogy a kövérnek mutatkozó falatot behálózzák.

Az áldozat csak későn veszi észre, hogy az „előkelő társaság", ahová látszólag nagy ügygyel-bajjal bevezették, hamiskártyások és szélhámosok csapatja. Mikorra pedig a rendőrséghez fordul, — már késő. Egyébként is a megsarcoltak nagy része különböző okokból szép csöndben marad.

Érdekes, hogy a játékbarlangokban nőknek jut a legfontosabb szerep. Nők állanak az „intézmény" élén; többnyire abból a világból valók, ahol nem unatkozik az ember s a „jó időkből" elegánsan berendezett lakást, meg egy tucat jóismerőst mentettek meg maguknak.

Rendszerint teaestére gyülnek össze s valami szerény játékon kezdik. Lassan átmennek a hazárdjá-

tékra. A ház jóbarátai elhozzák a maguk barátait, az összejövetelek mind gyakoribbak lesznek, mig lassan-lassan kialakul a játék-barlang. Hogy kellemetlen meglepetéseknek ne tegyék ki magukat, jelszót, vagy megbeszélt csöngető-, kopogó-módot használnak a bebocsátásnál.

Megjelennek azután a játék iparlovagjai — nem ritkán egy-egy megkoppasztott gentleman csap föl annak, — a slepperek müködésbe jönnek s a játékbarlang teljesen fit (kész).

A hamisjáték különböző fajtáinak ismertetése elegendő anyag lenne egy kulturhistóriai munkára. Kezdve a vásári bódéstól, aki hamis kockákkal csalja a parasztot, az arisztokrácia legmagasabb köréig, a hamisjátéknak számtalan fajtája van s a tehetséges sipisták váltig ujabb fogások, trükkök kitalálásán buzgólkodnak.

A roulette-játékról, ugy, amint a montekarlói, spaa-i, stb. nyilvános játéktermekben üzik, általános az a nézet, hogy hamisságnak és csalásnak legkevésbé ad teret. A dolog magyarázata egyszerü számitási müvelettel megadható. A rouletten tudvalévőleg 1—36 számmal ellátott beosztások vannak. Van aztán még egy 0-val ellátott beosztás, e szerint 37 szám. Ha a nyereség igazságos elvek szerint osztódnék be, a bank tehát ugyanazt a kockázatot venné át, mint a játékosok, akkor nyereség esetén az egy-egy számra tett tét harminchatszorosának megfelelő összeget kellene fizetnie. A bank azonban csak a tét harmincötszörösét fizeti ki a „numero au plein“ téteknél, a számok hasonló módon való megrakásával tett kombinációknál pedig szintén csak ebben az arányban fizet. Miután a bank állandóan játszik és egy hosszabb időközben nemcsak minden szám kijön, hanem egy-

formán meg is tétetik: világos, hogy a bank $^1/_{37}$-ed, illetve 2.7 százaléknyi, előre biztos nyereséggel játszik. Ez Montekarlóban, ahol szezon alatt a tizenkét rulett-asztal forgalma óránkint egymillió frankot tesz ki, óriási összeg, s igy könnyen érthető, hogy a „Societé des Bains de Mer de Monaco“ — amint a monakói játékbarlang magát oly ártatlanul nevezi — kolosszális költségei mellett tizmillió frankot is meghaladó tiszta nyereséget jegyezhet föl akárhány esztendőben.

A nagy érvágás.

De a montekarlói bankot is megkoppasztották már. Nem kellett hozzá szélhámoskodás. Egy Gibson nevü szerény angol cérnagyáros hirtelen támadt ötletével milliókat vitt el a banktól. Gibsonnak véletlenül egy ujságcikk jutott a kezébe, amely többfélét elmondott a rulett-gépek összeállításáról és berendezéséről. A cikk nagyon érdekelte és mivel maga is szeretett gépek konstruálásával foglalkozni, készitett magának apró ruletteket. Amikor pedig müködésbe hozta, arra a fölfedezésre jutott, hogy mindegyik gépnek menete más-más karakterisztikus jelenségeket mutat. Lelkiismeretesen regisztrált több kisérletezés után megállapitotta, hogy melyik gép mennyire és hogyan tér el a normális müködés mértékétől.

Ebből azt következtette, hogy tökéletesen müködő rulett-gép tulajdonképp nem is konstruálható. Alig észrevehetően, de mégis mindegyik más-másképpen müködik, — e szerint a montekarlói rulettek müködése sem mehet végbe abszolut tökéletességgel. Ha azok egyenkint való eltérésének fokát és törvényeit valaki kitanulmányozhatná, nemcsak — mint a bank — két-három percentes, hanem tiz-tizenöt százalékos nyereség kilátásával dolgozhatnék.

Gibson azután leutazott Montekarlóba s a föltevései beigazolódtak. Észrevette, hogy az akkori nyolc rulett-asztal fele tényleg mutat eltéréseket. Három asztalnál csekélyebb, de a negyediknél olyan határozott az eltérés, hogy az asztallap egyik negyedrészét a golyó kétséget kizárólag minduntalan előnyben részesiti, ami az asztalnak csekély, alig észrevehető elhajlásával, lejtősödött fekvésével volt magyarázható. A ravasz angol most könnyen játszhatott, amikor tudta, hogy a rulett 9-es számai gyakrabban jönnek ki, mint a többiek. Hamarosan összeszedett egy kis tőkét és három hét alatt majdnem egy millió frankja volt.

Az igazgatóság gyanakodni kezdett, rossz szemmel nézték már a croupier-személyzetet is, a négyes számu asztal azonban következetesen vesztett, vesztett. Az asztalt erre egyszerüen kihelyezhették volna a forgalomból, de az igazgatóság nem volt hajlandó reá, remélve, hogy a csalásnak nyomára fog jutni.

Egy orosz is figyelmessé lett a négyes számu asztal szerencséjére és sikerült neki a nyerés igazi okára rájönni. Tőkéje nem volt, hogy a tapasztalását kihasználja, elment tehát az igazgatósághoz és százezer frank ellenében ajánlkozott a négyes számu asztal folytonos szerencséjének beszüntetésére. Az összeget megadták neki és az orosz még aznap kicseréltette az asztalok alatt a forgatógépeket.

Ez a legnagyobb titokban történt s Mr. Gibson a négyes számu asztalnál veszíteni kezdett. Volt azonban annyi esze, hogy abbahagyja a játékot és harmadfélmillió nyereséggel visszavonult.

Állandó fosztogatás.

Az igazgatóság is okult s aztán nagyobb figyelemmel volt a rulett-asztalkák elhelyezésére, működése módjára, ugy, hogy a rulett kikezdésére irá-

nyuló hamisjáték most szinte elképzelhetetlen; a banknak megvan a maga 2.7% biztos nyeresége, a többi pedig Fortuna asszony szeszélyétől függ, amely kiszámithatatlan, akár az asszony kacérsága.

Nem kell ahhoz semmi statisztikai bizonyitgatás, hogy Montekarlóban a rulett-bankon mindig több ember veszit, mint amennyi nyer. Mert különben honnan nyerne a vállalat tiz-husz milliót? Ezt az óriási összeget azok juttatják a banknak, akik a banktól való nyerés reményével mennek oda.

A montekarlói temetőben szaporodnak a fejfák. Más sok száz száz letört exisztencia pedig a banktól kapott ajándékösszeggel megy vissza régi világába, hogy ujra pénzt szerezzen, hogy — ismét elvihesse áldozatul a játékszenvedelem ördögének. Apró téttel nyerni: ez a kisjátékosok óhajtása. A bankot *sprengolni,* felrobbantani: ez a nagyjátékosok törekvése.

Budapesten is volt egy szinész, aki esztendőkig dolgozott egy kombináción, hogy miképpen lehetne nyerni a montekarlói ruletten. S össze is állitott valamilyen rendszert, amelylyel szerinte bizonyosan nyerni kell. Szerzett néhány ezer forintot — s otthagyta az utolsó krajcárig.

Azóta mások is próbálkoztak s eredményt csak egy német doktor ért el. A szerencsés halandó dr. Munsch fogorvos volt, akiről azt mesélték, hogy valami nyerőgéppel manipulált s óriási összegeket vágott zsebre. A doktor levelet irt egy német lap szerkesztőségének, hogy megcáfolja azokat a kalandos hireszteléseket, amelyek felőle világgá futottak. Az érdekes levélben ezt mondja:

— A száraz tény az, hogy az én megcsodált játékom csak egy rendszeren alapul, amelyik képessé tesz engem, hogy a rulett-játékban lévő harminchat

esély közül huszonötre pozitiv eredménynyel játszszam. Ezzel a szisztémával sikerült a játékbankot mindennapi martalékának egy részétől megfosztanom. Molesztáltak minden elképzelhető módon, mig végre a croupierek egyszerüen megtagadták nyereségem kifizetését, azzal a megokolással, hogy a téttel megkéstem. Erélyesen fölléptem, aminek az lett az eredménye, hogy az igazgatóság kitiltott a játéktermekből. Könyvet irok, de nem azért, hogy uj áldozatokat szerezzek a modern Sodomának, hanem hogy kinyissam végre embertársaim szemét. Be fogom bizonyitani, hogy amig ez a barlang akadálytalanul üzheti a szabad rablást, mindenkor melegágya lesz a mérhetetlen emberi nyomoruságnak.

Nemrég furcsa reformokat is csináltak Montekarlóban. Blanc urnak, a játékbank vezetőjének még sem tetszett, hogy néhány szerencsés nyerő pénzt vitt haza. Az ujitások ezt akarták lehetőleg megakadályozni.

A bank vezetősége mintegy kétszáz kémet alkalmazott, akik ellepik a játéktermeket, adatokat gyüjtenek a játékosokról, elcsipik a zsebtolvajokat s kinyomozzák a játékosokat, akik hamis pénzzel játszanak. Kötelességük továbbá kikutatni, hogy a nagy nyerők mennyi pénzt tesznek zsebre és mit csinálnak vele. Egy alkalommal a kémek megállapitották, hogy egy játékos, miután a ruletten, vagy a trente et quarante-on ötven-hatvanezer koronát nyert, megunta a játékot, elment Nizzába, vagy Cannesbe s ott baccarat-on elvesztette a pénzt. Ilyesminek a megakadályozására ugy rendezkedtek be, hogy Montekarlóban is lehessen baccarat-t, vagy más hazárdjátékot játszani. Előkelő klub alakult s ha valaki a játékbarlangban nyer, a pénz a klub révén ismét visszkerül a bank pénztá-

rába. Azonfelül most már éjjel egy óráig lehet játszani s a bank épületében ennivalót is árulnak, hogy a játékos — ha megéhezik — ne legyen kénytelen a termet elhagyni. A kémeknek még egy fontos feladatuk van, és pedig az, hogy ha egy játékos öngyilkossá lesz, az ügyet lehetőleg elsimitsák. A halottkém Montekarlóban azután ugyis minden esetben természetes halált állapit meg . . .

Amit Montekarlóról itt reprodukáltunk, az kevés változtatással elmondható a többi játékbankról is, — de azzal a hozzátevéssel, hogy a montekarlói még a legkorrektebb.

Játékbankok — mindenfelé.

Az idén váratlanul becsuktak egy klubot Berlinben és lecsukták a pénztárosát. Ebben a kártya-afférben jócskán akad bennünket is érdeklő adat meg tanulság. Derüs fátum, hogy a császár üdvözlő-táviratával nyilt meg az előkelő Traveller-klub s az imperátor parancsára szüntették be radikális módon a fényes zseton-üzletet. Az eset roppant föltünést keltett, mivel igazán nagyuri gentlemanek is tanyáztak a kártyateremben. Hatvanezer márkába került csak ennek a berendezése. A társaskör korrespondáló-viszonyban állott a kontinens számos klubjával: egyenrangunak deklarálták.

Amikor Berlinben jártam, Illés Jenő kollégám, aki rég odakint él már, a Traveller-klub révén akarta épp dokumentálni, hogy a „jägeringes-nemzet" képes a legdisztingváltabb elegánciára is. Az ő révén látogatást tehettem a klubban és csakugyan láthattunk nagyon comme il faut külsejü gavallérokat is. Nem viseltek cugoscipőt és zoknira madzagolt, hosszuszáru inexpressible-t, — amelyre tudvalévőleg a barchet-desszunál is sulyosabb büntetést: legalább két

évi fegyházat szabna ki Mangold Béla Kolos elnökletével a divatvésztörvényszék. A poentőrök csaknem mind angol lordoknak, illetve messziről magyar bankfiuknak látszottak, de a bankárhelynél már feltünt egy gyanus alak.

— Ezt az urat ismerem, — bátorkodtam megjegyezni — de obligátul kell hozzátennem: nem jut eszembe, honnan?

— Faure volt köztársasági elnök unokaöcscse, Leon Faure ur, — hangzott a fölvilágositás.

A fejtörés aztán se szünt meg, de csak itthon, mire a régi noteszemet átlapoztam — jöttem rá, hogy a monoklis franciáról mikor, hol csináltam riportot is.

Velencében történt, a hat milliós Excelsior-szálló megnyitásakor. A Lidó strandjára néző pazar hotelben játékbankot is nyitottak, valódi, montekarlói szakértők alkalmazásával és a croupierek közt volt szerencsém monsieur Faure-hoz. A sajtó egyrésze csinos botrányt csapott, a lidói játékbankot, amelyre a velencei tanács adott engedelmet, a római belügyminisztérium már egy hét mulva becsukatta és Faure urnak is utilaput kötöttek a hegyesorru lakkcipőjére. Osztendébe távozott a kitünő Marquet-hez, aki egyszerü, — vagy tán nem is olyan egyszerü — főpincérből a belga tengerpart koronátlan királya lett. Miután a panamista Lipót meghalt, Albert király elrendelte az osztendei bank kivégzését; ő felségének nem imponált Marquet, a frakkos haramia összeharácsolt negyven milliócskájával. S akkor ment tovább Léon Faure a porosz metropolisba.

A cinkostársaival megcsinálta a Traveller-Klubot, amely óriási hűhóval nyilt meg. Francia-német politikai vonatkozások is keverődtek az alapitásba; egy Balduit nevü ur, aki francia szenátor fia, kitünő

ajánló-levelet hozott a berlini követséghez és gondoskodott előkelő klubtagokról. Az elnöki tisztséget sikerült a nagytekintélyü Görtz Lipót gróf nyakába sózni s amikor üdvözlő táviratot küldtek Vilmos császárnak a Moltke-strasserről, az uralkodó szives hangon felelt is a megnyitás alkalmából.

A klub pénztárosa, Faure ur azt cselekedte, amit kicsiben láttunk Pesten, ahol egy klubnak a bérlője titokban maga is játszik és a bank letörésekor nem tudta a zsetonokat beváltani, mivel födözete elfogyott. Nálunk szépen elsimitották a dolgot, — cifrább manőverek is megesnek a legtöbb budapesti klubban — de a Spree partján volt annyi bátorsága a rendőrségnek, hogy behatoljon a klubba, sőt el is fogja Fauret. Maga a letartóztatás azonban csak a párisi expressen történt meg: a fifikus franciát a vonatról kellett leráncigálni. Érdekes, hogy jelentékeny készpénzen kivül tizezer márkányi zsetont is találtak nála. Ennek az értékesitésére — mint kiderült — szintén ügyes tervet szőtt. De a terv részleteit már fölösleges itt részletezni. Faurét különben — nagyon valószinü — a német arisztokrácia kedvéért szabadon bocsátották, de elegáns rablófészke már a hirhedt Club der Harmlosen sorsára jutott.

Tessék csak elképzelni, hogy nálunk bezárják az Országos Kaszinót. Ugy-e, lehetetlen? Még a föltevés is arroganciának minősittethetik! Amikor Babó Emil nevezetes kártyacsalását leleplezték, inditványt adtak be a választmányhoz a hazárdjáték eltörlése végett. A többség állitólag mellette volt. De felállott Károlyi István s a nemes gróf fulmináns szavakkal fejtette ki, hogy a kaszinóban olyan urak szórakoznak, akik nem türhetik a kicsinyes gyámkodást. Az inditvány megbukott.

Blaskovich miniszteri titkár öngyilkossága s még több hasonló tragédia pedig csak gyönge cáfolatnak bizonyult a gróf hatalmas érvelésével szemben.

A Lipótvárosi Kaszinóban is elfeledték már, hogy Spitz Ede dr. háznagy olyan alkoholista volt (hiszen csak a „pinkát itta ki"). A Józsefvárosi Körben se emlékeznek már Knittelhauser épitő-vállalkozóra, aki négyszázezer koronás veszteségére egy kis acélgolyót szedett be örökre gyógyitó pilulául. Az Erzsébetvárosi Kaszinó pedig lerótta kegyeletének adóját azzal a koszoruval, amelyet a sikkasztó-öngyilkos Obláth Aladár temetésére küldött. *Lipótka, Józsika, Erzsike* (ez a nome de guerre-jük) változatlanul kedvencei Pest publikumának.

Micsoda nagyképüség is volna itt a klubbok megrendszabályozását, vagy épp a becsukását emlegetni? Hiszen nincs is elég! Különben nem alapitanának most uj klubot. A hatóság eléggé impertinens volt már a tiszteletreméltó Marquet-vel szemben, aki a Margitszigeten akart grandiózus játékbankot létesiteni.. Ah, mi mindent vesztettünk vele. Ő pedig sértődve indult lejebb: Konstanzában megnyilt augusztus elsején a nagyjelentőségü intézmény.

A belga kormány beszüntette az osztendei és spaa-i játékbankokat; Svájc és Luxemburg pedig, ahol az engedélyt vesztett vállalkozók próbálkoztak, — bezárták kapuikat. Románia kormánya azonban engedélyt adott az ország egyetlen hadikikötőjében, a szegénysorsu földmüveseiről hires Dobrudsa székhelyén, Konstanzában ilyen bank felállitására. Nyomban hozzá is fogtak a franczia vállalkozók, a kaszinók, a szállók, szinház, stb. fölépitéséhez. A román kormány igy Konstanzát a Fekete-tengert környező országok mulatóhelyévé akarta tenni. A ruletten kivül opera-előadá-

sok, korzók, karnevál, bálok, koncertek, lóversenyek és más sportjellegü ünnepségek mulattatják a látogatót.

Ennél jobban érdekel bennünket egy másik terv, amelynek megvalósitására — Károly király csöndestársi aszisztenciájával — vállalat alakult. Ez a vállalat Szinajában, a román királyi család nyári tartózkodó helyén, tehát közel a magyar határhoz, szintén játékbankot akar létesiteni. Itt is bőven gondoskodnak a rouletten kivül mindenféle szórakozásról, sőt egy nagy sportpalota létesitését is tervezik, melynek termeiben és halljaiban télen-nyáron üzhető lesz mindenféle sportág. A négy millió tőke már együtt van. A játékbarlang megnyitása után valószinüleg ezrenként fognak az erdélyiek oda özönleni a gyönyörü fenyvesek között fekvő Szinajába, ennek játékbarlangjába és igy rengeteg magyar pénz fog eltünni a croupierek kezein.

De közelebb is gondoskodtak a magyarokról. *Abbáziában* „Casino des Etrangers“ elnevezéssel társas-kaszinó alakult, amelynek alapitásában a fürdő összes számottévő tényezői résztvettek. Az uj kaszinó „régen érzett hiányt pótol“ Abbáziában, mert „eddig hiányzott minden, a fürdővendégek szórakoztatására szolgáló intézmény.“

A nyáron már folyt a lovacska-játék Abbáziában. Ezt a játékot körülbelül ugy játszszák, mint a rulettet. Kilenc szám van a gépben, az 5-ös a banké. Lehet tenni párosra és páratlanra, lehet egyes számokra és két-három számra együtt. Párra vagy páratlanra dupla pénzt fizet a bank, egyes számra hétszeres pénzt, ha a golyó az ötösbe szalad, minden a banké. Szóval, a bank hallatlanul nagy előnynyel játszik. A kaszinói játékban mindenki résztvehet. Már a nyáron asszo-

nyok, leányok, fiatalemberek eszüket vesztve hagyták ott a nyaralásra szánt egész pénzüket, az idegeiket és a nyugalmukat.

Még csak nem is ugy csinálják, mint Montekarlóban, ahol legalább valami fölvételi formaság van. Abbáziában mindenki játszhatik.

Abbáziának, ugylátszik, fátuma, hogy rombolólag hasson Magyarországra. Eddig a hazai fürdőknek volt a legnagyobb ellensége és Abbázia miatt nemcsak a tágabb értelemben vett magyar tengerpart fürdőhelyei szenvedtek, hanem károsodtak azok a hazai fürdők is, elsősorban a Balaton partján lévők, amelyeket Abbázia fejlettebb kulturája miatt hanyagolt el a magyar közönség. Most versenybeli felsőségéhez hozzájárul még a kártyabank is és ha valami, ugy bizonyára a játékszenvedély kielégitésének a lehetősége fogja az osztrák tengerpartra csábitani a magyar közönséget. De nemcsak a magyar közönséget, hanem a magyar pénzt is, amelyből bizony nagy bőség sehol sem konstatálható.

Ilyen játékbank müködik Siófokon, Bártfán és másutt is. Amikor — nagy botrányok nyomán — a belügyminiszter pár éve becsukatta a bártfait, egy kis pauza következett. Aztán jött a baccarat, ez a sokkal veszedelmesebb játék.

Csak egyetlen karakterisztikus esetet mondunk el a sok ismert és eltitkolt affér közül. Egy budapesti kereskedő minden pénzét eljátszotta Bártfán s mielőtt távozott volna, a banktartót megkérte, hogy rövid időre adjon neki egy kis kölcsönt. A banktartó elutasitotta, mert az „összes fürdővendégek tartoznak már."

A kereskedő nagy izgalmában azzal fenyegetőzött, hogy a rendőrségen följelentést tesz, de a banktartó igy vágott vissza:

— A rendőrség én vagyok; nevem Barcs rendőrkapitány!

Ehhez csak igazán nem szükséges komentár?

Hamisjátékosok.

A kártyajátékoknak most annyi változata divik már, hogy valamennyit bajos volna fölsorolni. Természetes, hogy nem mindenik alkalmas terrénum a sipista számára. A hamisjátékos nem imádja a rufmárjást, vagy a durákot, hanem az ügyességét csaknem kizárólag a hazárdjátékoknál gyakorolja, ahol a szórakozást elöli a nyerészkedő vágy s nagy tétek szerepelnek a *va banque* kockázataival.

A sipista mesterkedéseinek alapja tulajdonképpen igen egyszerü. Mindenekelőtt ismeri a kártyát. Hátulsó oldaláról is. Ismeretlen kártyákkal nem szivesen játszik. Éppen abban van főkép az ügyessége, hogy a mitsem sejtő áldozatok kezébe játszsza a már alaposan *megcinkelt* kártyákat. Másik force-a az ujjainak rendkivül ügyes, villámgyors mozgóképessége, amelylyel észrevétlenül lopja az alsó lapot a felsőre, vagy becsempész idegen kártyát a saját kártyái közé. *Volte*-ot vág.

Hogyan tesz szert a hamisjátékos a kártyának arra az alapos ismeretére, amely sokszor oly végzetes a partnereire nézve? Erre szolgál a kártya megcinkelése (jelölése).

Vegyünk egy csomag uj kártyát a kezünkbe. Ha egy-egy kártya lapjait ujjaink hegyével finoman végigsimitjuk, nem nehéz észrevennünk, hogy a kártyának az az oldala, amely rézsutolva van, simább, mint a képes oldal, s hogy a kártya szélei, amelyek gondosan géppel vannak vágva, mindenütt egészen simák. Vegyünk ki most a csomagból egy kártyalapot és járjunk végig a szélein késsel: rögtön durva lesz az ujj

simitására, anélkül, hogy a változás szabad szemmel észrevehető volna.

A játékosnak amellett nem is kell, hogy az összes kártyalapok meg legyenek jelölve. Tegyük föl: a huszonegyesnél. A játékos megjelöli az ászokat, tizeseket és figurákat. Az ászokat és tizeseket ugy, hogy a kártyalap függőleges szélét, a figurákat pedig ugy, hogy a lap vizszintes széleit durvitja el. A hamisjátékos: a bankadó, csak egyszer huzza végig az ujjait észrevétlenül, ideges babrálással egy-egy kártya szélén és nagyjában tudja, hogy milyen kártya van a kezében. Menynyivel több fölénynyel és biztossággal játszhatik, mint a többi játékos. Például: Ászra vesz. Érzi, hogy az utána jövő blatt figura, a másik azonban ász, vagy tizes. Kis ujjgyakorlattal egy-kettőre kicseréli ezeket s a bankár pár pillanat mulva besöpri a tett összegeket.

Másik ismertető jel: ha a kártya hátsó oldallapján körmünkkel könnyedén végigmegyünk, fölületesen nézve, a köröm nem hagy hátra nyomot, csak a lap fénye van megszakitva az illető helyen; de ha a kártyát rézsutosan a világosság felé tartjuk, jól lehet látni a sötét barázdát.

Még gyakoribb, hogy egy hegyesre faragott gyujtót a vizbe dugnak és a kártyalap meghatározott részén egy-egy vonást huznak vele. Igy megszakitották a kártyalap fényes mázát. Amilyen különbözőképp aztán a „vizjegy“ alkalmaztatott, a szerint ismerhető fel a kártya.

A kártya sötét alapu hátsó oldallapja többnyire kék, vagy vörös mintázatu. A sipista most egy olyan festéket választ, amely a lap szinével teljesen megegyező. Finom ecsettel bizonyos szisztéma szerint a rajzok kiszögellésébe s kereszteződésébe csak az ő éles szemével látható pontocskákat tesz, amelyek a

laikusnak egyáltalán nem tünnek föl, még ha a legtüzetesebben is venné szemügyre a kártyát; az „illetékesek“ számára azonban csalhatatlan ismertetőjelek.

A cinkelés minden fajtáinak van egy nagy hátrányuk. A sipistának az igy megjelölt kártyákat ugyanis rézsut, a világosság felé kell tartania, ami nemcsak fárasztó, hanem néha feltünővé is lehet.

A hamiskártyás inkább érzékére bizza magát és kártyáit többnyire tüszurásokkal jegyzi meg. Ez se könnyü manipuláció. Minden kártyalapot ketté kell választani, még pedig óvatosan, hogy a széleken semmi se lássék. (Tudvalévőleg minden kártyalap két egymásra ragasztott lapocskából áll.) Mikor a kártyalap-részek szét vannak vonva, egy melegitett vékony tüt viaszba mártanak, ugy, hogy a melegités következtében folyékonynyá lett viaszból csöppnyi rész a tü hegyén marad. Azzal beleszurnak a kártya hátsó, leválasztott lapjába. Az igy támadt lyukacskát abban a pillanatban betölti a befolyó viasz.

Ha most a kártyalapokat ujra összeragasztjuk, — olyanok, mint előbb. Szurás nyoma egyáltalában nem látszik. Csak ha óvatosan végiglejtünk ujjunkkal a kártya hátsó lapján, érezzük itt-ott a simaság helyenkint való megszakitását. Az ujjunkban olyanforma érzés támad, mintha a kártyán homokszemecske feküdnék. Egy-egy ilyen homokszemecske a gazdájának szépen megsugja, hogy mi van a másik oldalon.

Más módszerekhez nem igen folyamodik a hamisjátékos. Gyakran olvashatni játékosokról, akik alig észrevehetőn hegyes pecsétgyürüvel jelölik meg játék közben a kártyákat, vagy titkos zsebekből huzogatják ki ügyesen a szükséges kártyákat. Az efféle azonban jobbára a fantázia dolga.

A leirt módszerekkel körülbelül ki van meritve

a hamisjátékos arzenálja, legalább ama játszmáknál, ahol csak ő kapja kézbe a kártyákat, például a fáraónál, a nasivasi (nasche-wasche), landsknecht-nél (lansquenet) stb.

Cink és cinkos.

Olyan játékoknál, ahol a partner is kap kártyát, a hamiskártyás rendszerint egyik-másik kibic-cel játszik össze. Ez a cinkos a játékos háta mögé áll, benéz a kártyáiba s előre megállapitott jelekkel pontosan értesiti társát az áldozat kártyáiról. A szivarnak a szájban való jobbra-balra helyezése, az orr, az áll megérintése, az óralánccal való babrálás, a homlok összeráncolása, egy-egy szemhunyorgatás — mind olyan jelek, amelyek föltünést nem keltenek, de sokat mondanak a hamis játékosoknak.

A leghasználatosabb jelek közül idejegyzünk néhányat: A fejet mozgatni = 20, az orrot fogni = 19, a bajuszt = 18, az állat vagy a szakállat = 17, kezet a mellre tenni = 16, a hasra tenni = 15.

S ime néhány kifejezés a sipisták nyelvéből is, amelyről bőven szóltunk a tolvajokat ismertető könyvünkben: Also spielen sie aus = játszszék ki makkot. Heben sie ab Herr Mayer = emeld el ott, ahol a kártya beljebb van. Also heben sie ab = csak egy kártyát emeljen le!

A hamis játékosok között is vannak persze fokozatok. Egyesek primitiv eszközökkel dolgoznak primitiv körnek, mások fölviszik a müvészetig s vannak a szó szoros értelmében virtuózok, akik *szabadon, kézből* játszanak. Ami annyit jelent, hogy a cinkelést sem alkalmazzák, mert a legujabb kártyát is hamar fölismerik a hátuljáról.

Ennek is van módszere. Vegyünk a kezünkbe különböző, de hátsó részükön egymintázatu kártyacso-

magokat. Figyeljük meg jól a lapok hátsó oldalát. Konstatálnunk kell, hogy a hátlap cifrázatai egyformáknak látszanak, de tényleg nem azok. A makkásznál másképp végződnek a mintázat kiszögelései, vagy fordulatai a lap szélén, mint a piros ászoknál. S igy tovább. Alig-alig, de figyelmes vizsgálódással mégis észrevehetők ezek az eltérések különböző kártyáknál — egy csomagban. A másik csomagban ugyanezt konstatálhatjuk. Ott is meg vannak az eltérések.

Nagy feltünést keltett néhány évvel ezelőtt az a leleplezés, amely szerint annyira jutottak a sipisták, hogy a negyedszázados Magyar Játékkártya Részvénytársaság kártyáit is kitanulták hátulról. A szenzációs fölfedezés egy előkelő kaszinóból indult ki, ahol egy urnál észrevették, amint nagyon alaposan nézegette a kártyák hátsó lapját.

A professszionista játékosok ügyesebbek s ma is fölismerik a legtöbb kártyát, pedig az illető ur leleplezése óta furfangosabban kombinált hátlap-diszitéseket alkalmaznak. S jól értik: hogyan kell a lapokat nekik kedvező sorrendbe hozni. Keverik, de mégis megtartják a sorrendet. Rendszerint több paklit szoktak a játékosok elhasználni s igy a sipisták cinkosa már jóelőre be is állithatja a következő paklit. A sipisták aztán meghiusitják az igazi keverést: emelést. Sok trükkjük közül leggyakoribb a lapátolás. Ugy tesznek, mintha jól kevernének, pedig egyik lapot a másik után huzzák le nagy gyorsasággal és a kártyacsomó aljára rakják, ugy, hogy a sorrend nem változik. Másik fajtája a mükeverésnek a *fejés:* a kártyacsomóból egyszerre huzzák le a felső és alsó lapot s egymásra teszik. A sorrendet igy szintén megtarthatják.

Az emelésnek is fontos a szerepe. A sipista vagy egészen meghiusitja, vagy ugy emeltet, hogy neki ked-

vez. Ha például a szomszéd leemeltet, a sipista a jobb kezével a fekvemaradt kártyacsomó után nyul, — mintha a leemeltre akarná tenni, — de a balkezébe fekteti, fölveszi aztán a leemelt részt s ráteszi a balkézben fekvő kártyára. Tulajdonképp: visszateszi. S száz ember közül egy-kettő veheti csak észre.

Aki a volte-ot érti, annak minden könnyen sikerül. Ha meg a cinkostárs emel, annak az u. n. *lépcső* jelzi: hogyan emeljen. A megfelelő helyen ugyanis a sipista a kártyák hoszoldalát le- vagy fölfelé görbiti, vagy a leemelendő részt oldalt kissé kijebb csusztatja. A cinkos emel — a kártyák megint jó sorrendben vannak. *Csemphuzás,* ha a sipista nem a legfelül levő kártyát adja le, hanem másikat a csomagból. Persze mindig gyorsan. S neki már a gyorsaság nem boszorkányság.

Régi tapasztalás, — s erre bővebben rá is fogunk térni, — hogy a hamisjátékos szép egyetértésben, busás osztaléknyujtás mellett összejátszik a játék szinteréül szolgáló kávéház, vendéglő vagy más helyiség személyzetével. A pincér adja a játékhoz ülők kezébe a kártyát, — lényegesen megkönnyebbül tehát a sipista munkája, ha csak olyan kártya kerül játékhoz, amelyről ő is tud. Ez a cinkelt kártya becsempészésének alkalma. De arra is jó, hogy a hamisjátékos, aki nem akar közönséges eszközökkel dolgozni, már előzetesen áttanulmányozza a játékra kerülő kártyák hátulsó lapját s szinte zseniális memóriával emlékezetébe is vésse, ugy, hogy a szó teljes értelmében elölhátul egyszerre megismerje a kártyát, mihelyt rápillant.

Az ilyen játékost méltán megilleti a virtuóz név. Nem szorgalom, hanem zsenialitás-számba menő te-

hetség kell már ehhez. Sok nem is akadt ilyen virtuózokból, akiket a sipista nép hódolón tisztel.

De a sipisták nagyrésze ma egyébként is kényelmesebb módszerekhez folyamodik. Ha csak teheti, olyan játékot proponál, amelyben kevés lapot használnak s igy a csalásnál kisebb a gondja. Ez a ravasz intenció vezette őket, amikor divatba hozták a rouge et noir-t (össze nem tévesztendő a montekarlói és más *rulett*-szisztemával). Ezt a modern rouge et noirt szerették játszani az idén Berlinben elitélt nemzetközi sipisták is.

Még egyszerübb a csalás módja egy másik uj játéknál, amelyhez egyáltalán nem szükséges kártya, — a régi olasz kockajáték furfangos regenerálása. Ez az ujfajta kocka azonban tulajdonképpen nem is kocka, mert nem hat-, hanem nyolcrétü, oldalai egytől nyolcig vannak számozva, a számok fele feketére, a másik fele pirosra befestve. A kocka közepéből alul és felül *szár* nyulik ki, amelynél fogva pörgetik a kockát.

A belsejében van elrejtve a csalás. Centrifugális erő müködik benne, amelynek révén a kocka *mindig olyan szinre esik, a milyet a forgató akar*. Ha az egyik végén forgatja, mindig fekete, ha a másik végén, mindig vörös nyer.

Az uj játékkal eddig katonatiszteken kivül különösen sok uriasszonyt is lehetett kifosztani.

A kockajáték még igen rövid életü, mindössze pár hónapos és máris nyilvánosságra hozhatunk két érdekes esetet. Dr. *Schenk* Adolfné beregszászi orvos felesége Abbáziába utazott. A budapest—fiumei vonalon kockajátékosok hálójába került. Körülbelül nyolcezer koronát szedtek el az uriasszonytól. A csalók ismert pesti kozákok voltak. Fürthmann Jakab zlocsovi gyáros feleségét pedig Linz és Salzburg közt fosztották

meg tizenegyezerötszáz koronájától. Kiderült, hogy a külföldi hölgy is magyar sipisták hálójába került.

A kockajáték most már több budapesti játékbarlangban, — főképp a zugkávéházakban — népszerü.

Hamisjáték — adlátusokkal.

A legbravurosabb müvelet, amit idáig a krónika szerint hamiskártyás véghez vitt, egy Garcia nevü andaluziai ember müve. Ez Párisban alaposan megtanulta a kártyák cinkelését. Egy időre visszavonult s ezer meg ezer kártyacsomagot preparált a saját módszere szerint. Az elkészitett kártyákat becsomagolta s Mexikóba adatta föl. Előbb azonban maga utazott oda s néhány ügynök segitségével sikerült neki, hogy a készletben és forgalomban lévő összes kártyákat megvegye. Általános kártyainség ütött ki: jó pénzért sem lehetett uj kártyához jutni. Akkor hire futott, hogy Párisból néhány láda uj kártya érkezik. Nagy öröm lett s kétszerte annyit játszottak, amiben Garcia uram tőle telhetőleg szépen részt vett. Cinkelt kártyáival mesés összegeket nyert. Egy szép napon azután eltünt, a jól megérdemelt nyugalomba vonult vissza — három millióval. Ügynökei, slepperei szintén eltüntek. Hasonló módszerrel sikerült nálunk is egy manőver a régi Korona-kávéházban.

A hamis- vagy hazárd-játékosok müveleteiben egyaránt része van a slepper-eknek. Rendszerint olyan alakok, akik valaha jobb napokat láttak, a züllés lejtőjén azonban a kártya iparlovagjainak engedelmes eszközeivé sülyedtek le. Többnyire vasuton lepik meg az áldozataikat. Amint egy-egy vidékit észrevesznek, aki bámészan és telt erszénynyel nézeget maga körül, hamarosan megismerkednek vele. Ez könnyen megy. A slepper maga is vidékinek tetteti magát s egyet-mást kérdez a mi jó vidékinktől. Csakhamar megbarát-

kozva folytatják az utat ebben a nagy, idegen városban.

Amint igy mendegélnek, a nyájas idegen egyszerre csak megáll egy vendéglő előtt. Ugy emlékszik, hogy ő ezt dicsérni hallotta. Belépnek. A szomszéd asztalnál egy társaság játszik. A slepper érdeklődéssel nézi, kibiczel, majd ő maga is játszik és nyer. A mi vidéki barátunk ezt látva, felbuzdul és egy-kettőre ő is ott van a diszes játékban. Néhány óra mulva vége a pénzének és lassankint elpárolog az egész társaság.

A balek-felhajtást azonban elvégzik sokszor maguk a kozákok is. Külön-külön beállitanak a megszokott helyiségükbe. Mintha sohasem látták volna egymást, közömbösen ülnek a szomszéd asztaloknál.

A pinczér, — aki mindkettővel összejátszik — amint odaviszi a pikkolót az egyiknek, megszólitja:

— Jó napot, Blau ur. Talán tetszik a feketekávé után egy kis játék?

— Ha egy jó alsós-kompániát össze tud ütni, nem bánom; de jegyezze meg, hogy csak tisztességes emberekkel ülök le. Aztán hozomra nem játszom.

— Kérem, Blau ur, meg lesz elégedve. Itt van mindjárt Fekete ur a szomszéd asztalnál, igen finom ur, az lesz a második. Harmadikról szintén gondoskodom.

És a buzgó Ganyméd bemutatja a harmadik urnak, a megkoppasztandó médiumnak — Blau urat és Fekete urat, a két szövetséges kozákot. Leülnek azután játszani. Egy sereg kibicz — szintén a kozákok társai — ott sürgölődnek körülöttük.

Eleinte engedik nyerni az áldozatot, de később változtatnak a szerencse forgandóságán, tudományuk és a kibiczek jelbeszédei révén. Az áldozatot alaposan

kifosztják, kivált ha végső elkeseredésében a hazárdjátékra is rámegy.

Az iparszerü- és hamisjátékosok csaknem mindig tipikus alakok. Bizonyos rokonvonások eltagadhatatlanok a vásáros népség körében, csapszékek mélyén, piszkos kártyákat verdeső kozák és az előkelő világban mozgó hamisitatlan világfi, a *grek* közt.

A föllépésben, a tekintetben, a magatartásban nyilvánulnak ezek a rokonvonások. Ami valamennyit főképpen jellemzi: elsősorban a sajátságosan kutató éles tekintet. Rövidlátó, gyöngeszemü sipista nincs, nem is lehet, mert hiszen a sipista exisztencziája épp attól függ, hogy mindent jól megfigyeljen.

Az örökös vizsgálódáshoz hozzászokott szem aztán elsajátitja azt az ideges, nyugtalan, de egyuttal merev átható tekintetet. A hamisjátékos képes jobbra-balra tekinteni, anélkül, hogy fejét mozditsa. Kissé előre hajol, összehuzza gyakran *kifésült* szemöldökét és szurós tekintete egyszerre átfutja az egész területet, anélkül, hogy észrevennék.

Feltünő az iparszerü- és hamis-kártyásnál egyaránt a kezek *kiváló gondozottsága.* Az ujjak puhák, hajlékonyak, kiméltek. Tapintó érzékük rendkivül fejlett. Az ujjhegyek finomságának legfontosabb szerep jut a kártyamesterség fogásainál. Ezért glycerinnel, vagy más alkalmas szerrel fokozzák is a bőrfelület érzékenységét.

A sipisták jelentékeny része kávéházban, korcsmában tanyázik s a szegényebb jövedelmü iparosokat, kereskedőket stb. fosztogatja. Budapesten sok ilyen zsugás tanyázik ujabban a *Csikágó* helyiségeiben, főképp a keleti pályaudvar környékén. De sok hamisjátékos akad uri társaságokban is, — csupa elegáns gavallér, aki méltóságos, kegyelmes, sőt fenséges urakkal is

pertuba tud keveredni. A legszebb ilyen karriért egy nagyváradi suszter fia csinálta. Milliókat szerzett Váradi *Bay* Lajos ur, saját palotájában lakott Párisban, elsőrangu versenyistállót is tartott, a legfinomabb kurtizánok szaladgáltak utána. Furcsa véletlen okozta a leleplezését. Miután az előkelő klubokból kitették a szürét és a vagyonát elspekulálta, sipista-iskolát nyitott, most a hamiskártyázásra tanit reményteljes ifjakat. A leghiresebb magyar sipistákról egyébként külön fejezetben is referálunk még.

Fővárosi büntanyák.

Bár a kártyázás játék-engedelemhez van kötve, amelyet a rendőrség „nagy körültekintéssel" ad ki, a hazárdjáték nyilvános helyeken csöppet se ritka a fővárosban. Budapest a kávéházak városa s nyilvánvaló, hogy a töméntelen kávéház létalapja bajosan lehet az elfogyasztott kávé. Más tényezők azok, melyek a kávésipart az elviselhetetlen versenyben némi exisztenciához segitik, persze leginkább a kávé obszkurus házaiban.

Sokfelé kedvelt a félvilági hölgyek attrakciója, amely a legelhagyottabb helyre is pezsdülő életet tud varázsolni; de nem kevésbbé megszokott a kártya vonzó erejének fölhasználása. Többnyire olyan helyiségekben, ahol bőven akad félreeső szeparé, vagy diszkrét, félhomályban tartott fülke.

Idők folyamán a kávésnak és alkalmazottjainak ügyes detektiveskedése mellett beszoknak oda azok, akiknek a játék haszon. S folyik a hazárdjáték reggelig. Izgalomtól, éjszakázástól megviselt alakok támolyognak kifelé, mikor az első napsugár az ébredő városra tüz . . .

A rendőrség be-bepillant, de akkor egyszerre

megváltozik a kép. A ferbli, makaó, faraó egy pillanat alatt átváltozik márjássá, alsóssá, s kedélyes, szinte familiáris kép tárul a szemlélő elé. Krajczárokba megy... De ujra föllendül a bank, ha a zsaruk (rendőrök) vagy kibererek (detektivek) kivonultak.

Igy képzelhető, hogy a rendőrség csakis furfanggal üthet rést a sipisták jól szervezett társaságán. Meglepetésekkel dolgozik. Egy-egy fölrobbantott kártyabarlang története néha bőséges anyagot nyujt az érdekességet kedvelő napi krónikásnak.

Néhány esetet elmondunk. Anyag bőven akad, hiszen a rendőrség tavaly is — egy éven belül — *százharminc* ilyenféle bankot foglalt le...

Hirlett és sok névtelen följelentés is tanuskodott mellette, hogy egy kávés lakásán éjjelente nagy baccarat- és makaó-játék folyik ismert sipisták részvételével. Ezt le kellett leplezni. A kávés azonban tapasztalt ember, aki a latrok levegőjében nőtt fel s holmi ajtóstól való berohanás nem árthatott neki. Egy szép napon csinos fiatalember szállott ki a kávéház előtt gummikerekü fogatból. Volt rá gondja, hogy előkelő allürökkel, busás borravalóval magára terelje a figyelmet. Ez tökéletesen sikerült is.

A fiatal földbirtokos csakhamar barátokat szerzett, akiknek eldicsekedve mesélte azt, hogy most veszi föl az örökségét... a Magyar-Osztrák Banknál van több ezer forintja. Mutatott is egy csomagot... felül tizes, alul tizes... a többi tizesformára vágott papir, átkötve magyar-osztrák banktól szerzett szalaggal. Sok pénznek látszott, ugy hogy a detektiv — mert az volt a földbirtokos — általános rokonérzést tapasztalhatott.

— Ez jó Pali! — suttogták a kopott frakkviselők s csakhamar megjelent a játékra való kisértés, óvato-

san, bizalmaskodó pincérek képében. A mi emberünk pedig engedte magát elcsábitani. Mikor a zártkörü társaságba belépett, mindent ugy előkészitett, hogy detektiv-társainak az in flagranti-ra módot adjon. Meg is történt a leleplezés....

Megirták néhány évvel ezelőtt a lapok, hogy egy előkelő fővárosi kávéház emeleti helyiségében hazárdjáték-barlangot fedezett föl a rendőrség, de akkor több részlet titokban maradt.

Egy jóképü detektiv vállalkozott rá, hogy tettenéri a játékosokat. Elegáns világfinak öltözködött s egy ismerőse révén bejutott a társaságba, ahol lassankint megnyerte mindenkinek a bizalmát. Aztán szólott egy rendőrtisztnek, hogy vonuljon meg az oldalszobában embereivel. Majd ő jelt ad, hogy mikor ronthat be. Éppen ezen az estén mondta neki egy játékos:

— Adj *mutyit* és majd közösen adjuk a bankot.

A detektiv belement az üzletbe, átadott száz koronát és odaült a mutyista mögé drukkolni...

Erősen közeledett az az idő, amikor szólni kellett volna már a rendőrtisztnek. De hát a kártya nagyszerüen járt, igazán gyönyörüség volt kibicelni. Végre a detektiv kiosont az oldalszobába, ahol türelmetlenül támadt rá a rendőrtiszt:

— No, mi lesz?

— Várjon még egy kicsit, az Isten áldja meg. Remekül jön a kártya és mutyit adtam a bankba. Izgat nagyon és most nem tudom abbahagyni.

A rendőrtiszt nagyot nézett.

— De hiszen abból neked ugy sincs hasznod. Lefoglalunk minden pénzt...

— Tudom, de mégis... Legalább hadd kibiceljek egy kicsit.

A detektiv visszaült és kibicelt tovább. Végre ne-

gyedóra mulva kezdett megfordulni a kártya. A pénz, amit egész halomban nyertek össze, gyorsan visszauszott. Akkor a detektiv felállott, rátette tenyerét a pénzre és ünnepies hangon kiáltotta:

— A törvény nevében!

A mutyista azonban keserüen ráförmedt:

— Szép . . . és magának még kedve van viccelni!?

A következő pillanatban berontottak a polgári ruhás rendőrök . . .

Szomorubb a következő eset.

Egy belvárosi kereskedő éjfélig is nyitva szokta tartani boltját, ami föltünt a szomszédoknak. De az nem tünt föl, hogy elszórtan, a késő éjjeli órákban is akadtak vevők. Ezeket a kereskedő nagy hajlongással fogadta és bevezette a lakásába, amely egy nagy teremből és több kisebb szobából állt.

A teremben folyt a tiltott kártyajáték: makaó, nasi-vasi és baccarat. A bank forgalma minden éjszakán több ezer forint volt.

A sok könnyelmü ember között, akik innen zuhantak a romlás örvényébe, volt egy *D. G.* nevü fiatalember is, aki nyolcezer forinttal jött a fővárosba, hogy itt üzletet nyisson. A vonaton megismerkedett egy barátságos külsejü uri emberrel, aki megnyerte bizalmát. Elmondta neki, hogy sok pénz van nála. Az idegen erre beinvitálta őt a kereskedőhöz azzal, hogy ott majd ajánlanak neki megfelelő üzletet. D. G. el is ment s hamar beavatták őt a hazárdjáték titkaiba.

Három nap alatt vége volt a D. G. nyolcezer forintjának. A boldogtalan ember kétségbeesésében kiment a kerepesi-uti temetőbe s ott édesanyja sirján főbelőtte magát. Heteken át élet-halál között lebegett a Rókus-ban s mikor kigyógyult, följelentette a játékbarlangot a rendőrségen.

A detektivfőnök több markos embere kíséretében megjelent a büntanyán, tettenérte a hazárdjátékosokat s a bankot lefoglalta. A játékosok között a főváros több kereskedője szerepelt, de nagyobb számmal voltak közöttük a sipisták, akikkel a játékbarlang tulajdonosa osztozkodott. A vizsgálat kideritette, hogy a kereskedőnek fizetett ügynökei voltak, akik a vonaton utaztak, ismeretséget kötöttek a pénzes vidékiekkel s a D. G. esetének mintájára, a bünbarlangba csalták őket.

Nagyon jellemző a következő történet is, amelynek egy immár nagyrangu rendőrtiszt a főszereplője.

Hirhedt játékbarlang szétrobbantásáról volt szó, amely azonban oly ügyesen volt szervezve, hogy a játékosok tettenérését hiába kisérelte meg a rendőrség. Amint egy rendőr-féle ember mutatkozott a szemhatáron, a játékosok már tudtak róla.

A rendőrtisztviselőnek merész ötlete támadt. Kezdett sürün bejárni, — persze polgári ruhában — a kávéházba és életre-halálra udvarolt a csinos kaszirnőnek, a mire ez szivesen reagált.

Közben megfigyelte, hogy tényleg erős s rendszeres hazárdjáték folyik az elkülönitett szobákban, de amint gyanus szimptoma merül föl, éles, berregő csöngetés jelzi azt a játékosoknak.

Pedig senki sem csöngetett. Se pincér, se más. Valahol titkos csengő volt, amelyet nem tudott fölfedezni. A falban, vagy a padlón, esetleg a pénztárosnő asztala mellett kellett annak lennie.

Egy éjszaka ujra beállitott a rendőrtiszt. Részegnek tetette magát s elszunyókált a feketéje mellett. Amikor fizetni akart, ugy rántotta ki — a részeg ember ügyetlenségével — a pénzt, hogy a hatosok és a krajcárok szerteszét gurultak. Gyujtóval kereste össze, támolyogva, lassankint a pénzt s — rájött a titokra.

A pénztárosnő lába alatt egy gomb fehérlett, azt nyomta meg észrevétlenül a tündér, ha veszedelmet sejtett.

A férfi kész volt a tervével. A következő éjjel megint jókedvüen állitott be s erős szerelmi ostrom alá vette a kaszirnőt. Még csókot is kért. Kapott is. Egyszerre aztán dévajkodva magához ölelte a leányt.

Most toppantak be a detektivek. A szerelmes se látott, se hallott. Szenvedelmesen vonta magához az ellenkező hölgyet, fölemelte a levegőbe s nagyokat cuppantott rajta. Persze, hogy a jelzés elmaradt s a detektivek ráüthettek a javában kártyázó társaságra.

Egy hirhedt nő volt a banda feje, aki sok gazdag áldozatot csábitott oda. . .

Álklubok.

A sokféle leleplezés nem apasztotta Budapesten a kártyások számát. Sőt még szaporodtak a veszedelmes játékosok — a sipistákkal együtt. És ujabban ravasz módot eszeltek ki a rendőrségi „betörésekkel" szemben is.

A gyatra törvény eltiltja a policiát attól, hogy klubokban eljárhasson. Tehát egyszerüen csak társaskört nyissunk. S igy létesült és virult föl a *Karambol Kör* is a legnagyobb pesti kávéházak egyikében.

Valamikor szolid billiárd-játék folyt a kávéházi souterrain-helyiségben. Aztán összeverődött néhány élelmes férfiu és megalapitotta a karambol-kört, amelyben golyók mellett — pofonok is kezdtek csattogni. Valóságos kártyabarlanggá fejlődött a jámborcimü társaskör, ahol már többen a tönk szélére jutottak. Akárhányszor megtörtént, hogy sokáig tartó csaták után a nagy klubokból odavonultak az ádáz ellenfelek s délig is folytatták a kártyázást, mig fölöttük mit sem sejtő nyárspolgárok pikolóztak. Köztük *Kre-*

csányi Kálmán detektivfőnök. Az Erzsébetvárosi Kaszinóból szoktak leginkább átsétálni a földalatti körbe. Egy hires kártyás minden pénzét elvesztette az *Erzsiké*-ben s akkor ügyes slepperek rávették a nyerőt, hogy folytassa a játékot lent, a kávéházi „különitményben". A derék székesfehérvári bérlő pedig, aki egyetlen éjszakán harmincegyezer koronát nyert baccaraton az Erzsiké-ben, reggel hét órától délig az egészet visszaadta a Karambol Kör-ben. Ráadásul a maga pénzét is elvesztette s annyira *pléte* lett, hogy könyörögnie kellett a zorddá lett ellenfelének: adjon kölcsön egy kis pénzt a hazautazásra.

Ilyen s még kinosabb esetet tucatostól citálhatnánk a földalatti klubból, amelynek főembere egy félbenmaradt ügyvéd. Csinos vagyont szerzett a helyiségben. A másik vezér a „doktor" közeli rokona. A croupier egy ujságiró. Ugyancsak nagy szerepet vitt a körben egy humánus intézet főtisztviselője s — honnan, miből? — ezreseket kockáztatott esténkint.

A kávéház tulajdonosa, aki a souterrain-helyiséget bérbeadta az uraknak, koránfekvő szolid ember és nem tudta, hogy milyen élet tombol lent. Amikor leleplezték a Karambol-Kör igazi metier-jét, a kávés ijedten szaladt törzsvendégéhez, a detektivfőnökhöz. Krecsányi csak azt mondotta, hogy a rendőrség itt tehetetlen. Nagynehezen találtak megoldást azon a réven, hogy épp közelgett a fertály terminusa s a bérletidő lejárt. Föllélegzett a kávés: alkalma került a kitessékelésre.

De a diszes klubtársaság nem jött zavarba. Elhatározta, hogy kibérel a Teréz-körúton egy nagy lakást, amelynek a berendezésére hatvanezer koronát preliminált. Szivesen előlegezték a „bankvezérek:" volt remény a bőséges nyereségre.

Ma az a helyzet, hogy korlátoltabb a játék a rendes kávéházi kártyaszobákban, de annál dühöngőbb a szaporodó álklubokban, ahol — duplán is — játszva játszszák ki a rendőrséget. Az álklubok speciális titkait és a legpusztitóbb *jeu:* a baccarat rémét egyébként *külön könyvben* ismertetjük.

Hires sipisták.

A magyar sipisták mindig nagy szerepet vittek a nemzetközi hamiskártyások közt; csak Görögországban termett több hamiskártyás (ezért is nevezik internacionális, befogadott müszóval *grek*-nek a kártyaharamiát). A románok és az olaszok már utánunk következnek a csalási rekordban.

Régente a kerepesi-uti *Makkhetes*-ben fosztogatták leginkább az áldozatokat, mig az elegáns banditák a hirhedt *Aranykéz*-barlangban, a *Vadászkürt*-szálló titkos helyiségében, a koronaherceg-utcai *Korona*-kávéházban, vidéken pedig kivált a *bártfai* fürdőben.

Sokszor harminc-negyven órán át folyt a ferbli, meg a nasi-vasi. A sipisták egyre vakmerőbben garázdálkodtak.

Módszerüket jellemzi egy hires eset, amelynek balekje Sz. S. ismertnevü belvárosi kereskedő volt s amelyet a régi pesti kártyások egyik legkiválóbb ismerője, Alvinczy Sándor tanár mesélt el. Egy délelőtt elegáns ur állitott be Sz. S. üzletébe s elmondta a fiatalembernek, hogy roppantul érdeklődik iránta egy dusgazdag háziur leánya, aki százötvenezer forintot kap hozományul. A nagymüveltségü és csinos leány többször vásárolt a boltban s egyszer itt járt az apja is, aki szimpatikusnak találta Sz.-t, igy hát esetleg „komolyabban“ is lehetne a dologról beszélni. Sz. S. nagyon megörült s hálálkodott az elegáns urnak, miután ab-

ban is megállapodtak, hogy látogatást tehet a háziur svábhegyi nyaralójában.

Jóindulattal figyelmeztette az elegáns ur arra is, hogy okos lesz, ha a tárcájába minél több pénzt tesz s valami ürügygyel betekintést enged abba a leendő apósának: hadd lássa, hogy nem valami éhenkórászba szeretett belé a leánya.

Sz. S. hamarjában összekölcsönzött a barátaitól pár ezer forintot és beállitott a *svábhegyi* villába, ahol nagyon szivesen fogadták. Nemsokára megjelent ott egy országgyülési képviselő, egy miniszteri tanácsos s egy nyugalmazott államtitkár is, — a háziur közeli vérrokonai. Egy ideig mindenféléről beszélgettek, majd az államtitkár egy kis huszonegyes-t proponált. Sz. nem igen szokott kártyázni, de a jövendőbelije biztatására mégis leült játszani. Folyton vesztett. Igyekezett azonban jó arcot vágni s amikor széjjelmentek, azzal vigasztalta magát, hogy a „fényes párti," meg az „előkelő rokonság" megéri a veszteséget.

Annál keservesebb volt a meglepetése másnap, amikor ilyen tartalmu levelet kapott:

— Sajnálom, de a házasságból nem lehet semmi, mert a lányomat oda nem adhatom olyan embernek, aki egy délután ezreket elkártyázik.

A fiatalember aztán véletlenül egy rendőrtiszt barátjának is elmesélte a kalandját. A rendőrtiszt megmutatta neki a hamiskártyások fényképalbumát s a leghirhedtebb sipisták egyikében, *Tichy*-ben felismerte a füstbement apóst, akinek nem is volt leánya. Egy rendőri felügyelet alatt álló hölgyet adtak ki házikisasszonynak, s a méltóságos, nagyságos rokonokról is kiderült, hogy professzionátus kártyabanditák.

Ez a história annál tanulságosabb, mert háromszor is megismétlődött Budapesten az esztendők során.

Tichynek a legügyesebb büntársa egy *Bárczy* László nevü elzüllött földbirtokos volt, aki husz évnél tovább grasszált Budapesten és külföldön, anélkül, hogy le tudták volna leplezni kellő módon. Csak 1908-ban sikerült először kipellengérezni. Berlin és Frankfurt között a vasuton kifosztott egy előkelő porosz katonatisztet, aki a német császár rokona. Az áldozat, *Linzenburg* gróf gárdahadnagy, rájött arra, hogy Bárczy *gelb,* (argóval: gyanus) és nem fizette ki az adósságát. Bárczy erre levelet irt — egyenesen a német császárnak, amelyben követelte, hogy fizessék ki a nyert összeget, mert különben a budapesti ujságokban nyilatkozatot tesz közzé s igy kompromittálni fogja a tisztet. A német császári kabinetiroda a levelet elküldte a budapesti királyi ügyészséghez, amely zsarolás cimén meginditotta az eljárást Bárczy ellen. El is itélték három hónapra, de azután eltünt.

Pár hónap mulva egy másik fosztogatás révén került a rendőrségre. Az eset lényegét igy mondja el a rendőrségi sajtóiroda közleménye, amelyet 1908. február 7-én adtak ki:

— A kávéházban egy fővárosi ügyvédjelöltet, Günsberger Mór dr.-t két, magát ujságirónak hazudó ember — akik szabad óráikban ügynökösködéssel foglalkoznak — két notórius kártyakozákkal hozott össze. Egyik Zsalud Ede, a másik Bárczy László. Németországból ezek ki vannak tiltva, de nálunk is mint olyanok ismeretesek, akik a kártyából élnek. A társaságban valaki egy kis ferblit emlegetett s a többiek rábeszélésére az ügyvédjelölt is hajlandónak mutatkozott szerencsét próbálni. Előbb az egyik közvetitő lakásán játszottak, de ott dohosnak találták a levegőt, fölmentek tehát a Royal szálló III. em. 527-es szobájába, amelyben Boja Romulus dr. nagyszebeni ügyvéd

lakott s ott áttértek a makaóra, majd megint a ferblire. Néhány óra alatt az ügyvédjelölt 2000 koronát vesztett. Följelentésére a rendőrség a kártyázókat és sleppereket előállitotta és most folyik kihallgatásuk. Az előkelően öltözött urakat minden valószinüség szerint a toloncházban fogják elhelyezni és kitiltásuk iránt intézkedni fognak.

Günsberger dr. jómódu szentgotthárdi fiatal ember volt, aki hatvanezer koronát örökölt s ezért vetették ki reá a sipisták hálójukat. A két ügynök összehozta őt a kávéházban Bárczy Lászlóval és Zsalud A. Edével, akik mint földbirtokosok szerepeltek. Rábeszélték az ügyvédbojtárt, hogy próbáljon szerencsét a harminckétlevelü biblián, amelyről később — szokás szerint — áttértek az ötvenkét levelűre, a makaóra.

A kávéház különszobájában eleinte szolid társasjátékkal szórakoztak. Amikor aztán a hazárdjátékra tértek át, a kávéház egyik tulajdonosa közbelépett:

— Megtiltom — mondotta nekik — hogy itt tiltott játékot üzzenek. És egyuttal kérem az urakat, hogy ezt a helyiséget kiméljék meg a látogatásuktól!

A kártya lovagjai méltatlankodva, párbajt is emlegettek, de mégis kénytelenek voltak távozni. Az egyik ügynök lakására vonultak, azt azonban csakhamar szüknek és „dohosnak“ találták, mire a másik ezt az ajánlatot tette:

— Menjünk a Royal szállóba. Ott egy jóbarátom lakik, Bólya Romulus dr., akinél zavartalanul játszhatunk. A tanácsot megfogadták. fölmentek az Erzsébet-köruti fogadó harmadik emeleti 527-es számu szobájába. Ott áttértek a makaóra, majd változatosság okáért megint ferblizni kezdtek, minthogy az utóbbi játék, a nemzeti csöndes, sokkal kedvezőbb al-

kalmat nyujt a fosztogatásra. Günsberger dr. néhány óra lefolyása alatt kétezer koronát vesztett.

A játék egy ideig szünetelt s ezalatt vacsoráztak. Nem engedték ki őt a karmaik közül s visszavitték a szálló rejtekhelyére. Miután az ügyvédjelölt pénze eluszott, a szerencsétlen ember még nagyösszegü adósságot is csinált.

Kábult fővel hagyta el a szállót s csak később világositották föl róla, hogy hamisjátékosokkal került össze. Nem akart botrányt csinálni, egyezkedést próbált, de a kártyakozákok a szemébe nevettek. Erre a főkapitányságon megtette ellenük a följelentést.

A rendőrség letartóztatta Bárczyt és átküldte a törvényszék palotájába, Kisfaludy fogházfelügyelőhöz, aki azonnal lezáratta, hogy a rája kiszabott büntetést leülje.

Zsalud Ede fiatalember, de nem kevésbé járatos a legfurfangosabb kártya-trükkökben. Nagyon elegáns külsejü, cilinderes, lakkcipős, selyemharisnyás gavallér, aki mindig előkelően öltözködik. Régebben vasuti hivatalnok volt s az államvasutak miskolci üzletvezetőségénél müködött. Néhány évvel előbb szép összeget örökölt és a tőzsdén százezer koronát nyert. Attól fogva nagylábon élt. Fővárosszerte ismerték már, amikor a Magyar Szinház hires szépségü tagjának, G. Margitnak társaságában föltünt a turfon és más helyeken, ahol sok pénzt lehet költeni. Zsalud rövid idő alatt elverte a vagyonát s a kártya lovagjai közé került.

Amikor kénytelen volt tuladni a fogatán, ékszerein, butorain és szeretőin, a kártyaszobák mélyébe vonult. Gyakran együtt müködött egy barátjával, akiből a darabont-korszakban *főispán* lett. Zsalud pórul járt a Demokrata Körben, ahol hamiskártyázáson érték. A klubból kizárták, mire vasuton és fürdőhelye-

ken kezdett operálni, de nem sok szerencsével. Kávéházat is nyitott. Nemsokára csődöt mondot és Amerikába utazott, ahonnan azonban visszatért és folytatta régi életmódját, az utóbbi években *álnéven.*

A két ügynök másfajtáju, de ugyancsak jellemző példánya a vegyes fővárosi társadalomnak. Ujságiróknak adták ki magukat, mert igy jogcimük volt arra, hogy bármely társaságba bejuthasssanak. Semmi közük se volt ugyan a zsurnalisztikához, de megkönnyitette szerepüket az igazi ujságiróknak az a nembánomsága, amelylyel a társas érintkezés terén élnek, sohase kutatván azt, honnan kerül éppen az a jóképü idegen, aki állandóan asztalukhoz telepszik s ezáltal a külső világ számára csakugyan való látszatát tudja kelteni ujságiróságának. Bolya Romulus dr., aki a házigazda szerepét játszotta az ügyvédjelölt kifosztása alkalmával, nagyszebeni ügyvéd és az odavaló görögkeleti egyházközség alelnöke, ő azonban állitólag gyanutlanul került a kozákok társaságába — mint tavaly a Batthyány-féle hamistanuzási bünügybe is.

Bérczy Béla, a néhai rendőrtanácsos kijelentette, hogy a sipisták kettejét — aki nem budapesti illetőségü, kiviteti a toloncházba, ahonnan büntetésük letöltése után hazatoloncoltatja és a főváros területéről kitiltatja őket; a többi pedig csavargás cimén is a rendőrség fogházába kerül, ha záros határidőn belül igazolni nem tudja, hogy rendes, tisztességes foglalkozása van. Azonkivül a járásbiróság elé is kerültek hazárd- és hamisjáték cimén. A két ügynök nem várta be az eljárás végét, hanem — Amerikába utaztak. Nem irjuk ki az ő nevüket, mert azóta megjavultak s nem is kártyáztak hamisan, csak slepper-szerepet vittek.

Kéjutazó sipisták.

Annál többet lehet irni Zsaludról és társairól, akik nagy összegeket harácsoltak össze büntetlenül is. A Royal-szállóban történt fosztogatás után pár hónapig megint csöndben operáltak, de már november 5-ikén érdekes hir jött róluk. A budapesti német konzul értesitette a főkapitányságot, hogy a nyár végén a Fiume—Trieszt és Velence között közlekedő vonatokon és hajókon, valamint a Lidón magyarnevü urak német állampolgárokat hamiskártyázással kifosztottak.

A sok károsult közül a konzul csak Eduard von *Hahnt,* a braunschweigi 62. gyalogezered fiatal hadnagyát nevezte meg, akitől készpénzben tizenhatezer márkát harácsoltak a sipisták és amikor becsületszóra folyt tovább a zsebmetszés, huszezer márkával nőtt a hadnagy vesztessége.

A sipisták egyébként nem kiméltek honfitársaikat sem. Igy kifosztották az egyik budapesti rendőrfogalmazó testvéröcscsét és rokonát, valamint *Tedesko* Sándor mükő- és cementgyárost, aki N. L. szinésznő társaságában utazott a lagunák városa felé. A hamiskártyások szövetségének tagjait a következő lista reprezentálta:

Kárász Antal báró, Andrényi Armand, Pongrác Sándor báró, Varga István dr., Lakatos József és Mérey Jenő.

A hat ur, felosztottan a luxus-vonatok és gőzösök fülkéjében, pók módjára lesett áldozatra. Persze, az üzlettel járt, hogy Kárász báró és társai bizalmat keltő megjelenéssel birjanak. Rendkivül elegánsan öltözködtek, tele voltak csillogó ékszerekkel és kitünően széditették csevegés közben a balekokat.

A főkapitányság törzskönyveiben a konzulátus utján közölt nevek nem szerepeltek s igy kétségtelen

lett, hogy a sipisták álnéven fosztogattak. Hosszas nyomozás után sikerült megállapitani, hogy Andrényi Armand tulajdonképp Zsalud Ede, a hirhedt hamiskártyás. Büne ugy tudódott ki, hogy Hahn hadnagygyal a tartozásra vonatkozólag részletfizetésben állapodtak meg. Hahn minden hónap elsején ezerhatszáz márkát tartozott küldeni dr. Polyák Ede budapesti ügyvéd irodájába Lakatos József cimére. A hadnagy az első hónapban pontosan beszolgáltatta az esedékes összegeket, de egyidejüleg megkeresést intézett a pesti német főkonzulhoz, hogy érdeklődjék Andrényi, Lakatos, Varga dr., Pongrác báró, Mérey és Kárász báró után a rendőrségen. A főkonzul érdeklődni kezdett és csakhamar közölhette honfitársával, hogy hamiskártyások hálójába került. Hahn hadnagy erre formálisan is följelentést tett a sipisták ellen, akik közül a főkapitányság először Zsalud Edét hallgatta ki. Beismerte, hogy járt a Lidón, de a kártyázást tagadta.

— Tüdőbeteg vagyok, azért jártam Olaszországban! — mondotta a fogalmazónak.

Érdekes, milyen furfanggal hálózták be Tedesco Sándor gyárost is. Tedesco N. Lilivel ült egy fülkében, amikor a sipisták ajánlatot tettek neki a játékra. Visszautasitotta őket, de ekkor Kárász báró kiintette a kocsi folyosójára a szinésznőt és azt preparálta. A bájos kisasszony aztán oda is szólt utitársának:

— Kártyázzék, barátom!

Ez a két szó háromezer koronájába került a gyárosnak.

A megtorlás azonban elmaradt ez alkalommal, mert a sipisták ravasz védekezésével szemben nem sikerült eléggé bizonyitani. Az eljárás során pedig megszökdösött Mérey (Mezey), Andrényi (Zsalud) és Kárász (Horváth).

Ehhez a társasághoz tartozott még a többi között *Ollé* Rezső végzett földbirtokos és *Turteltaub* Szigfrid állitólagos kereskedő, akik azonban rendszerint duettben dolgoztak, Specialitásuk volt, hogy kies fővárosi kirándulóhelyekre vezették az idegeneket. Igy tettek egy szép juniusi napon *Holesovszky* Ernő oroszországi mérnökkel is, akit a *Trieszti nő*-höz cimzett ligeti vendéglőbe kalauzoltak el s ott rövid idő alatt négyezer koronát nyertek tőle. Amikor az orosz följelentést tett, a két magyar külföldre menekült. Az ügyész csalás büntette miatt tett vádat Ollé, Turteltaub és Neumann Jakab vendéglős ellen is.

Ha a tolvajtól lopnak...

A kártyalovagok legtöbb manövere titokban marad, az áldozatok röstellik a följelentést, illetve a velejáró nyilvános emlegettetést és ha mindjárt rendőrséghez fordulnak, akkor is nagyobbára eredménytelen marad az eljárás. S hogy milyen fifikával dolgoznak a sipisták, azt itt a maga nemében klasszikus esettel próbáljuk dokumentálni. Csak azért ragadjuk ki dus adattárunkból, mert itt az áldozat is ugynevezett *hóhem* alak.

A tény röviden az, hogy két budapesti szélhámos harmincezer koronát csalt ki az osztrák főváros egyik igen érdekes alakjától, *Rosenfeld* Móricról. Rosenfeld milliomos ember, akinek a Prater-Strassen három bérpalotája van és ugyszólván mindenki tudja, hogy vagyonát hamiskártyázással szerezte.

Magyar származásu ez a milliomossá lett sipista, aki Munkácsról indult el ötven évvel ezelőtt világhóditó utjára. Ügyesen csinálta a maga dolgát. Nem utazott kis, vékonypénzü emberekre. A legelőkelőbb fürdőhelyeket látogatta meg, amelyeken orosz hercegekkel, amerikai pénzkirályokkal és grófokkal mérte össze ügyességét. Százezreket nyert, de olyan uri mo-

dort sajátitott el, hogy a legbizalmasabb és óriási differenciákkal végződő kártyapartik után sem mertek föllépni ellene a kifosztott emberek. A legnagyobb nyugalommal bucsuzott áldozataitól, akiknek hanyag elegánciával mondotta:

— Uram, ezuttal pechesen operált. Majd legközelebb rendelkezésére állok !

Sokáig beszéltek arról a kártyaviadalról is, amelyet Milánnal, Szerbia volt királyával vivott meg Rosenfeld, aki félmillió frankot nyert el a vidám királytól. Azt mondják, hogy a szerb uralkodó váltóit — mert azzal rendezte a kártyadifferenciát — utóbb Rudolf trónörökös váltotta be Milán helyett. A sipista fejedelem elszántan módját tudta ejteni annak, hogy Rudolf fizessen barátja helyett.

Persze, ezek a történetek kevésbbé lehetnek igazak, mint ahogyan legendák, egyszerü kitalálások, de Bécsben ilyen históriákat füznek Rosenfeld zajos, viharos multjához.

Az öreg milliomos most már évek óta nyugalomban él. Házai és takarékpénztári betétjei, értékpapirjai uri módon eltartják. Leányai kitünő partikat csináltak, vejei közt akad tekintélyes ügyvéd, orvos, gyáros, legfiatalabb leányát pedig az udvari Opera ünnepelt énekese vette feleségül. Rosenfeld szakitott a kártyázással, legföljebb tartlizik, azt is filléres alapon, hogy csalni ne legyen érdemes. Most kevésbbé veszedelmes mesterséget folytat, zugbukmékereskedik és kölcsönöket ad — uzsorakamatra.

Ezt a minden hájjal megkent, vén rókát „állitotta falhoz“ nemrég két szélhámos. A Habsburg-kávéházban történt, hogy egy éltesebb ember — aki szintén sipista volt — megszólitotta Rosenfeldet és jelentősen odasugta neki:

— Jó alkalom!... Látod azt az elegáns ifjut, akivel egy asztalnál ülök? Dusgazdag magyar mágnás. Gróf Csekonics Béla. Szeretnék eret vágni rajta. Legyél segitségemre. Ülj mellé és kibicelj neki. A többit tudod . . .

Rosenfeldben bizseregni kezdett a vér. Az öreg sipista-fejedelem nem tudta megtagadni kartársa kivánságát. Szivességből ugyan, de odatelepedett az asztal mellé és ügyesen beadta a cinket sipista barátjának. Pontosan jelezte, hogy milyen kártya van a gróf kezeiben és az első félórában kétezer koronát veszitett a fiatal Csekonics.

— Vége a játéknak ! — jelentette ki azután uri nemtörődömséggel a vesztes fél. Amit a gyöpön megmentettem, az eluszott. Nincs több pénzem. Csak holnap kapok.

— Játszunk tovább, biztatta a partner, lesz itt pénz, mindjárt. Rosenfeld bácsi ad váltóra, amennyi kell. Csak uri kamatot kér érte.

— Köszönöm, nem kérek. Nem játszom tovább.

— Próbálja meg, — biztatta Rosenfeld, — hátha megfordul a kártyajárás, szivesen hozzásegitem.

A gróf ur kérette magát, hogy annál nagyobb legyen a bizalom, de azután csak elfogadta a pénzt. Hatszor egymásután kapott ötezer koronát Rosenfeldtől, a ki szerényen mindig hatezer koronáról vett váltót tőle. Rövid lejáratut, három naposat.

A gróf pedig egyre veszitett, minden pénze a partneréhez vándorolt. Utóbb Rosenfeld is kimerült. Hazasietett ujabb tőkéért, hogy továbbra is kisegithesse a magyar mágnást. És amig az öreg sipista-király odajárt a pénzért, a partnerek szó nélkül megugrottak a kávéház kártyaszobájából.

Rosenfeld sorra járta Bécs előkelő szállóit, de gróf

Csekonics Bélát nem találta sehol. Későn jött rá, hogy nem a fiatal grófra, hanem az ő zsebére ment a pakli.

A csalókat azonban nem tudták leleplezni, hasztalanul próbálta a bécsi rendőrség és a pesti policia, amely sürgős megkeresést kapott ebben az ügyben. Csak annyit tudtak meg, hogy az Ollé-féle társaság egyik tagja kétségtelenül szerepelt ebben az ügyben.

A talmi aranyifjak.

Valamennyi sipista, akit eddig emlitettünk, ártatlan és jelentéktelen figura, a Horváth-féle banda tagjaihoz képest. Az egész világ legnagyobb sipistaszövetkezetét Horváth Lajos „báró" csinálta meg és ez a szervezet igazán megérdemli, hogy kimeritően beszéljünk a viselt dolgairól.

Európa egész sajtója, kivált a német ujságok raja hosszu cikkekben tárgyalta 1910. szeptemberében egy Klimm Béla nevü fiatalember viselt dolgait, de a multját és számos cinkostársát nem ismerte. A berlini detektivek már jóideje nyomoztak a bonyolult ügyben, nem tudták azonban pontosan megállapitani, hogy tulajdonképpen kicsoda és miképpen jutott széditő lejtőre ez a megnyerő és impozáns külsejü világfi. Egy modern Pitavalnak nem egy kötetét dusan megtöltené az a csodálatos anyag, amely róla és barátairól pár év alatt összegyült a jegyzőkönyvünkben. És most elég csinos képet pingálhatunk a Klimm-féle kalandos társaságról.

Bármily bombasztikusan hangozzék, higgadtan kimondjuk: mérhetetlen érdekességü pesti erkölcsrajz, sőt csaknem grandiózus szociológiai korkép bontakoznék ki a históriájukból, ha a magyar kriminalisztikának volna egy éles kritikáju és mesteri tollu Ferreró-ja. Megérdemelné csak azért is, mert hajszál-

nyi tulzás nélkül állithatjuk, hogy tán sohase grasszált világszerte olyan nagystilü bünszövetkezet, amilyennek a Klimm-féle bizonyult. Bennünket pedig főképp azért érdekel, mivel a nemzetközi uribetyárok legtöbbje honfitársunk és ezen a réven könnyü is róluk többet tudnunk, mint akár a legügyesebb porosz detektivnek.

Nyolc évvel ezelőtt cikksorozatot irtam a Pesti Napló-ban a budapesti kétes existenciákról és akkor szó esett bizonyos gavallérokról is, akik a legkényesebb divatsmokkot is kielégitően jelennek meg a turf nagytribünjén, a Kossuth-utcai korzón, az elit-bálokon, a premiéreken, — de senki se tudja róluk, hogy tulajdonképpen miből élnek? Főhadiszállásuk, füstös váruk, amelynek bástyatövén a modern hiénák: uzsorás pénzügynökök gunnyasztanak, egy kerepesi-uti kávéházban volt. A pesti életben nem akadt komoly esemény és könnyelmü on dit, amelyről ott ne tudtak volna, sőt a kinos pletykák legtöbbje épp onnan indult feketitő vándorutjára. Nyolc évvel ezelőtt még csak általánosságban, nevek emlitése nélkül lehetett irni a vegyes kávéházi társaságról, — bár ugyis hangos kavarodást, lovagias ügyet is támasztott a riport, — de ma már nevekkel is bőven szolgálhatunk. Nem egynek a viselője hiressé, vagy ép hirhedtté vált.

Az aszfaltlovagok tanyája, a Pannonia-kávéház, lassankint modern rablóvár lett s éveken át botrányfészek is, amit rosszindulat nélkül emlithetünk fel, mert a helyiség azóta megint szolid polgári kávéházzá vedlett.

Ott tünt föl egy-két olyan ifju, aki szinte dühösen szórta a pénzt, mert a törzsasztal naplopó doyenje ravaszul szóratta vele.

Ott kötötte nagy kölcsönügyeleteit *Udvary* Ferenc

volt néppárti képviselő, aki a Koronaherceg-utcában gründolta a Néptakarékpénztárt és a készpénz helyett ál-betétkönyvekkel csapta be a tapasztalatlan fiatalembereket. A délceg honatya tömérdek szélhámosság után megszökött és most külföldön élősködik.

A talmi aranyifjak közt nagy szerepet vitt gróf *Festetich* Pál, az egyetlen valódi arisztokrata. Mikor aztán rábizonyult egy belvárosi vivóteremben, hogy többször pénzt lopott az egyik atléta levetett kabátjából, hirtelen eltünt Budapestről. Három év mulva hire jött, hogy fizetett hive lett Marquet mesternek, Ostende későbbi detronizált játékkirályának, aki harminckét kártyabarlangot tartott fenn Párisban, amig csak Clemenceau belügyminiszter be nem csukatta. Festetich is kénytelen volt akkor távozni a francia fővárosból és aztán a Klimm-féle uribanda egyik tagjaként emlegettek.

Sokáig mindennap ott látták a kávéház hátulsó részében Biringer Mátyást, a színésznők és bookmakerek odaadó barátját is. Odaadta nekik minden pénzét, aztán váltóhamisitásra vetemedett. Ennek a csinos és talentumos fiatalembernek apja még zsugori moneymaker volt s a fátum arra itélte, hogy épp azt csinálják a fiával, amit ő más gavallérokkal müvelt. A fiu eleinte csak adósságokat gyártott, aztán idegen aláirásokat is. Egy ismert szépséggel tünt el Budapestről és a büntetőtörvényszék Montekarlóból hozatta vissza az alkotmány-utcai fogházba.

A Mefisztó-szerepet eleinte báró Horváth Lajos játszotta a kávéházi kompániában. Idősebb „évjárat"-hoz tartozik ez a bámulatos kaliberü frakkos haramia, aki megszégyeniti Arséne Lupin-t s a többi hasonló regényalakot. Az egész kávéházi jeunesse d'oree csupa harmadfü csikó volt hozzá képest és könnyed

ravaszsággal hajtotta igába a legtöbbet. Lui báró szervezte, mint emlitettük, a világ legkitünőbb sipistacsapatát és ennek szolgálatában volt Klimm Béla is. Csak Horváth pédáját követte, amikor arisztokrata cimet vett föl. Egyébként mind a kettő tekintélyes családból származik. Klimm apja müegyetemi tanár volt, a Horváthé pedig főispán.

A hamiskártyások vezérét először Kairóban leplezték le, aztán a Lidón, majd pedig Bern városában. A svájci hurokból már nem tudott a hagyományos szerencséjével kimenekülni: börtönbe került. Ezek az elzüllött gavallérok még nagy hangon rektifikáltak a sajtóban, amikor Krecsányi Kálmán detektivfőnök 1902. májusában szétrobbantotta Grosshändler Sámuel kávés játékbankját. Csupa chevalier sans phrase et reproche maradt azután is, hogy a „rézkigyó", Bod Elek Csengery-utcai rulettbarlangját becsukták. A krakéler Fintor Guszti még büszkén szavalta az akkor divatos citátumot:

Ezek a gascognei legények,
S Castel-Jaloux a kapitány!

Azóta hüvösre került Castel-Jaloux: az álbáró, az öreg Bárczy földbirtokos, kitiltották Pestről Mezeyt, a Horváth haver-jét (cinkosát); rendőrségi fotografiát csináltak Zsalud Edéről és Bedekovits Jánosról, aki már apró-cseprő szélhámosságért jutott kolerára (rabkosztra). Néhányan öngyilkossággal expiálták a léha életet.

Legmarkánsabb közöttük Balla Rudi esete, aki a nőtestvéreért való elkeseredett harcban tört le. Apjuk még dusgazdag ember volt s három fiának egyenkint százhatvanezer forintot hagyott hátra készpénzben. Az egyik hugukat dr. K. A. ügyvéd vette nőül, de pár

év mulva elváltak egy ismert nevü exképviselő és miniszteri tanácsos miatt és a lapok hosszu ideig kénytelenek voltak foglalkozni dühös háboruságukkal. Főképp három gyönyörü gyermekük miatt küzdöttek s négyszer is elrabolták egymástól az apróságokat. A szép asszony P. Olivia néven szinésznő lett és csinos sikerrel lépett föl a Népszinházban is. Érte szállott sikra Balla Rudi és a harc során megdöbbentő váddal illették, majd pedig a Klimm-féle bünszövetkezet tagjának mondta a külföldi sajtó. De ez a hir téves. Balla Rudolfnak csak annyi szerepe volt, hogy megszöktette Kairóban az egyptomi alkirály feleségét — még pedig a Klimm asszisztenciájával — és Budapestre hozta. Tőle aztán — későbbi hir szerint — a Ramée gróffá avanzsált jóbarát szöktette meg s a megcsalt, nyomorba jutott Balla öngyilkossá lett egy bérkocsiban.

Egyáltalán pontos disztinkciókra van szükség, a mikor a kávéházi gavallérokról beszélünk. Egész sereg olyan gavallért is emlegettek a Kimm-banda tagjai között, akik ugyan tényleg jártak a Pannóniába, de később elfordultak a szélhámosoktól és tisztességes uton járnak. Ma már csak elmosódó, rossz emlék számukra a régi kompánia, amelynek karriért csináló tagjai a külföldi detektiveket szinte lázban tartották.

Nemzetközi kalandorok.

Hogy tavaly őszszel mi mindent állapitottak meg a Klimmről és társairól, azt ez a megdöbbentő berlini jelentés mondja el: Klimm Bélát gróf de la Ramée néven tartóztatták le 1910. szeptember 13-án Hága városában, mert kiderült, hogy egy *Margolin* nevü szélhámosnak a büntársa. Ez a Margolin kedvesével, Fröhlich Ernesztin orfeuménekesnővel — aki mellesleg

megjegyezve, budapesti leány — Klimm társaságában háromszázezer márkás csalást követett el Berlinben okirathamisitás utján.

Margolin és a leány Pétervárra szöktek, ahol szeptember 11-én elfogták őket. Klimm Béla csak harmincezer márkát kapott a zsákmányból, amely összeggel a nejéhez utazott Hágába. Feleségéhez néhai Hecht kereskedelmi tanácsos leányához is kalandos uton jutott. Megszöktette anyja házából abban a reményben, hogy a milliomos asszonytól nagy összeget zsarolhat ki. Londonba vitte a leányt s ott megesküdött vele. Tanui a következő „urak" voltak: Schwabe (Park Lane London), akinek villája a homosexuálisok találkozó helye, King, helyesebben König, hamisjátékos, magyar ember, Howard, igazi nevén: Horváth, nemzetközi szélhámos és gróf Festetich, aki évek óta kártyából élt.

Klimm Béla kalandori pályája már évekkel ezelőtt kezdődött. Természetesen a külföldön, mert szük volt neki Macedónia. Azzal kezdte, hogy fölvette a De la Ramée márki hangzatos nevet. Ő maga azt állitja, hogy egy ilyen nevü francia mágnásnak egyszer megmentette életét, aki ezért hálából adoptálta. Erről természetesen hamisitott okmányai is vannak. Évekkel ezelőtt Londonban időzött egy szállóban. Ott megismerkedett egy külföldi grófnővel, akinek komornáját hirtelen betegség lepte meg s e miatt kórházba vitték. Az előzékeny márki ajánlott egy ügyes komornát helyette: akkori szeretőjét, akit egyenesen e célból Berlinből telegráfozott Londonba. Az uj komorna azután Klimm Béla utasitására már egy-két nap mulva ellopott a grófnétól egy százezer koronát érő nyakláncot, amelylyel a két cinkostárs megszökött.

Most már szük volt neki Európa is, átment Afri-

kába. Nem egyedül. Vele mentek azok az urak, akik később Hecht Alisz-szal való házasságának tanui voltak. Az emlitetteken kivül a bandába tartozott még Schwabe öcscse, azonkivül Göbel Richárd Prágából, aki magyarországi huszárezredekben szolgált azelőtt, mint főhadnagy.

A társaság kezére játszott egy milliomos amerikai család kalandos vérü leánya, miss Florida Setlte, akinél szebb nő aligha van a világon. Szerelmével hálójába csábitotta a vagyonos embereket, akiket azután kifosztás végett átengedett a cinkostársainak. Hogy a leány ne lehessen árulójuk, Göbel feleségül vette.

Ez a hamiskártyás banda évekig együtt maradt. Kairóban egy izben meglepte a rendőrség azt a játékbarlangot, ahol az idegeneket fosztogatták. Klimm Béla kiugrott az ablakon s elmenekült. Társait, akik egy-két hónapot ültek, Triesztben várta meg. Ott egy Lloyd-hajóra szálltak s elkalandoztak Ázsiába.

A „főuri" társaság, — mert Schwabe bárónak, König grófnak, Howard lordnak, Göbel őrgrófnak adta ki magát s egyedül Festetichnek volt igazi grófi cime — Indiában, Ceylonban, Jávában bejutott a legelőkelőbb körökbe. Mindenütt játszottak, persze hamisan. Klimm Béla maga nem játszott, mégis ő volt a társaság lelke. A slepper (fölhajtó) szerepét játszotta rendszerint.

Vagy egy évig voltak távol. Klimm Béla azután visszatért Kairóba, ahol nagyuri módon élt.

Később Berlinben ütötte fel tanyáját Klimm s ott Margolinnal együtt szélhámoskodott. Hecht Alisz-szal is ott ismerkedett meg s a már ismertetett módon feleségül vette őt Londonban. Nem szerelemből, ami kivilágiik abból is, hogy valósággal alkudozott anyósával, mennyiért egyezik bele a válópörbe. Az anyós

százezer márkát kinált, ő háromszor annyit kért. Az alkut félbeszakitotta Klimm Béla letartóztatása. Nemcsak csalásért, hanem bigámiáért is folyik ellene vizsgálat Érdekes, hogy felesége kijelentette: bár leplezetlenül áll előtte az ura, szereti s nem hagyja el.

Közben a vizsgálatnak egy szenzációs mellékhajtása támadt. Két-három évvel ezelőtt eltünt Olaszországban Göbel Richárd és holttestét megtalálták egy ládába gyömöszölve. Most fölmerült az a gyanu, hogy az egykori huszárhadnagyot cinkostársai tették el láb alól.

Eddig szól a berlini jelentés, amely tagadhatatlanul érdekes, de több részletében téves. Mi hiteles dokumentumok és közvetlen információk alapján próbáljuk megrajzolni a nagy kalandorok, — elsősorban a Klimm Béla — hű képét.

A magyar-francia gróf fátuma ott kezdődött, hogy beleszeretett egy szép és dusgazdag német asszony, aki elvált a férjétől és anyjának beleegyezése nélkül feleségül ment Klimmhez. Az anyós titokban érdeklődni kezdett a férj multja iránt, egész rajnyi detektivet mozgósitott emiatt s a nyomozás szálai Budapestre is elvezettek. Egy idevaló fiskális, aki megbizást kapott az eljárásra, nem valami tulságos lelkiismeretességgel rostálta meg a Klimm Béláról kapott adatokat. Kósza mende-mondáknak egész seregnyi produktumát iktatta bele abba a terjedelmes jelentésbe, amelyet Berlinbe küldött. Budapest, ez a — sajnos — par excellence pletykaváros, egy bünügyi regényt is megtöltő adattárt szolgáltatot a külföldre vetődő magyar ifjuról, akinek régi barátai, a karrierje miatt irigykedő aranyifjak sok rosszindulatu információt is adtak.

Az ügyvéd hosszu jelentése megérkezett Berlinbe

és három napon belül háromezer napilap közölte a nagystilü magyar szélhámos viselt dolgait. Az anyós joggal számithatott rá, hogy az erkölcsi halottá lett és börtönre is vetett Klimmből a felesége teljesen kiábrándul és nyomban a faképnél hagyja. De alaposan csalódott. A szép Alice kitartott férje mellett, akit a rajongásig szeretett és szeret ma is és nem nyugodott, amig szabadlábra nem került.

Mi hát az igazság ebben a rejtelmes bünügyben?

Klimm Béla, akinek multjáról páratlanul fantasztikus hazugságok keltek szárnyra, Klimm Mihály budapesti műegyetemi tanárnak a fia, édesanyja pedig egy gazdag budai patricius-családból származik. Mind a ketten öngyilkosságot követtek el. Az öreg Klimm egyébként a legkiválóbb szakemberek sorában is eminens volt: a többi között ő épitette a hamburgi kikötőt.

Klimm Béla a Ferenc József-intézet növendéke volt, ahol jelesen végezte tanulmányait. Ez az intézet, amelynek előkelő családok gyermekei, főkép mágnásfiuk a növendékei, — bizonyára akaratlanul — már sok fiatalembert tönkrejuttatott a tékozló nevelésmódjával. Klimm Béla is tulságosan nagyuri allüröket sajátitott el a büszkén exkluzivnek hirdetett intézetben, ahova állandóan elegáns magánfogaton járt. Csak tizennyolc esztendős volt, amikor Tátrafüreden megismerkedett egy szép zsentrileánnyal; öngyilkossá is akart lenni a szép Vilma miatt, de a gyámja, Czigler Győző egyetemi tanár, idejekorán megtudta a dolgot, a kiküldött detektivek meglepték és a Schwartzer-féle szanatóriumba vitték a „terhelt" fiatalembert.

Egy esztendeig tartották odabent, s azután még egy osztrák intézetbe vitték. Innen gyógyultan bocsátották el és akkor Strassburgba küldték, ahol két

évig volt az egyetem növendéke. Azután Magyaróvárott elvégezte a gazdasági akadémiát, még pedig kitüntetéssel. Közben 1907-ben huszonnégy éves lett, de a kiskoruságát meghosszabbitották. Pereszlényi dr. vitte ki azután a gondnokság alól való feloldását.

Körülbelül háromszázezer koronát kapott a kezéhez. Alig hogy ezt az összeget megkapta, a Hungária szállóban megismerkedett egy színésznővel, akire sok pénzt költött. 1907. végén utazott Montekarlóba és ott került kártyások közé, velük ment Párisba és akkor jött össze gróf de la Raméeval, aki nem valami elzüllött, részeges kalandor, — amint egyes lapok közölték, — hanem egy elterjedt sportlapnak és egy heraldikai közlönynek a szerkesztő-tulajdonosa. Ez a francia márki fogadta örökbe és ruházta rá az ősi nevét.

Mielőtt Klimm Montekarlóba utazott, egyáltalán nem szerepelt külföldön a sokat emlegetett uri gazemberek sorában. Pesten csak a legjobb társaságokba járt és mindenütt szivesen is fogadták. Azután, hogy a fővárost elhagyta, még állandó kontaktusban maradt egyetlen barátjával, aki iskolatársa volt a magyaróvári akadémián. Igaz, hogy a budapesti rendőrség körözte, de csak párbajvétség cimén; Klimm ugyanis egy nő miatt sulyos föltételü párbajt vivott *Majthényi* László báróval.

Párisban kezdődött a Klimm Béla kalandos élete, melyről a külföldi lapok olyan zavaros és sok részben komikus tudósitásokat közöltek. Az örökségé nagyrészét tényleg elverte és Pestről már azzal utazott el, hogy soha többé vissza nem tér. Nagy pechére összetalálkozott a szajnaparti fővárosban gróf Festetich Andorral, aki már évekkel előbb kétes exisztenciává züllött s még pár professzionátus kártyással. Egy konkrét esetből tudom, hogy akkor még nem sejtette Klimm:

miféle veszedelmes bandába került. Clemenceau belügyminiszter akkor adta ki szigoru rendeletét a játékbarlangok ellen. Klimm Bélát blattverő társaival együtt lepték meg egy titkos klubban, az iratait elvették tőle és azt mondották, hogy nyolc nap mulva jöjjön értük a prefekturára. Jelentkezés helyett az egész társaság megszökött, mire kitiltották őket Párisból. Klimm Béla a társai rábeszélésére szökött meg, akik szándékosan hajszolták bele ebbe az affërbe, hogy bünös közösséget teremtsenek a még pénzes fiuval. Ennek pedig fogalma se volt róla, hogy milyen törzslapot hagyott hátra a párisi polician, ahol őt is egészen a bandába tartozónak vélték.

Egy Nágel nevü idegenvezető szokta összehozni a kártyázó-banda vezérét, Horváth Luit az áldozatokkal. A ravasz rendőrfőnök, Lepine, kinevezte Nágelt detektivvé és ez hamar leleplezte Horváthot a társaival együtt. Horváth különben előkelő nemesi családból való férfi, — mint emlitettük, — övék volt a budai Horváth-kert és a Nemzeti Kaszinó mellett, a Szép-utcza sarkán lévő ház. Az apja főispán volt, a sógora dusgazdag pezsgőgyáros, ő azonban már nagyon régen elzüllött; leleplezték Milanóban, Lidón, Montekarlóban — mindenütt nagy fosztogatások után — legutóbb pedig a svájci Bernben tartóztatták le. Az ő társa volt Mezey, Zsalud és egy König nevü félkezü ember, aki állitólag a saját vejét megölte s Délamerikába szökött, itt egy gyémánt-kereső társaságot becsapott, mire egyszerüen levágták a félkezét. A megmaradt kezével is kitünően manipuláló sipistán kivül még Horváth barátai közé tartoztak még vagy huszan.

Klimm Béla ennek a minden hájjal megkent kompániának a társaságában indult világkörüli utra és nagy oceánjáró gőzösökön, sok kártyacsatát vivtak

meg. Maga Klimm sohasem kártyázott, de része volt a manőverekben olyanformán, hogy slepper szerepet vitt, gazdag balekeket ismertetett össze a hamiskártyásokkal.

Másfél esztendeje mult, hogy Londonban feleségül vette Hecht Alint, egy milliomos nagyiparos és kereskedelmi tanácsos leányát, akit Berlinből szöktetett át a Manche-on. A két londoni tanu notórius alak volt és ezt az ujdonsült menyecske anyja, Hecht államtanácsos özvegye hamar megtudta. Persze, kutatni kezdte, hogy kicsoda tulajdonképpen az uj férj és igy tudakozódtak Budapesten is. Az államtanácsos özvegye mindenáron meg akarta szabaditani a leányát de la Ramée-Klimm Bélától, megvonta az apanázst, a Klimm pénze pedig elfogyott, ugy hogy inséges helyzetbe jutottak. Ekkor történt, hogy Margolin berlini pénzügynöknek nagy értékü váltókat adott át Klimm maga és felesége aláirásával. Margolin nem tudott pénzt szerezni, mire ráhamisitotta néhány váltóra az anyós nevét, sőt egy közjegyzőnél is hitelesitette az értékes aláirást. Erről később azt irták, hogy Klimm rendezte a manővert, pedig fogalma sem volt róla. Margolin a barátnőjét, Fröhlich Erna orfeuménekesnőt és ennek egy ismerősét vitte a közjegyzőhöz, akinél az idősebb hölgy játszotta el az anyós szerepét. Közben Scheveningenből leveleket és táviratokat küldött Klimm Béla Margolinnak, akitől azonban összesen csak harmincezer márkát tudott kapni. Az öreg Hechtné pedig nemsokára tudomást szerzett a váltóhamisitásról és följelentést tett ugy Margolin, mint veje ellen. A pénzügynök Oroszországba szökött. Berlini lakásán megtalálták a Klimm-féle sürgető leveleket, amire letartóztatták Klimm Bélát. A hágai ügyész-

ségen ártatlanságát hangoztatta és kérte, hogy minél előbb vigyék Berlinbe, ahol tisztázza magát.

Klimm Bélának sikerült plauzibilissé tenni, hogy nem tudott a négyszázezer márkás váltóhamisitásról, hogy Fröhlich Ernát soha nem is látta és erre — öt napi fogság után — kaució ellenében szabadlábra helyezték. Margolinékat pedig aztán sulyosan elitélték.

Az anyóst annyira meghatotta Klimm Béla szenvedése, hogy kibékült vele is, nemcsak a leányával. S nem igaz az a hir, amit az egész világsajtó közölt róla, hogy Klimm Londonban egy külföldi grófnőt meglopott, nem igaz, hogy a szerencsétlen, Budapesten öngyilkossá lett Balla Rezső barátnőjét, az állitólagos egyiptomi hercegnőt megszöktette és feleségül vette. Annál kevésbé lehet bigámista, mert hiszen a Ballaféle szenzáczió idején még intézeti növendék volt.

Azzal is vádolták Klimm Bélát, hogy szerepe volt egy titokzatos rablógyilkosságban. Három évvel ezelőtt ugyanis eltünt Olaszországban egy Göbel Richárd nevü huszártiszt, akit a Horváth-féle sipista-banda tagjai közé soroztak. Göbel holttestét egy ládába gyömöszölve találták meg és az a gyanu merült föl, hogy kártyázó cinkostársai tették el láb alól, Klimm Béla asszisztenciájával. Ez a vád is gonoszul alaptalan.

A nem épp makulátlan, de viszont nagy büntettekkel sem vádolható fiatal ember nemrég Budapestre érkezett és meglátogatta nővérét, dr. F. A. előkelő orvosnak a feleségét. Régi ismerőse, egy fiatal gróf megszólitotta az utczán, bár Klimm röstelkedve igyekezett tovább állani. Könnyezve beszélt aztán a történtekről s elmondta, hogy a berlini ügyész minden vádat elejtett vele szemben és még csak idézést sem kapott a főtárgyalásra. Innen Londonba utazott s megfogadta, hogy Budapestre soha többé nem jön.

A nagy leleplezés.

Az 1911-ik év május havában világraszóló nyomozást fejezett be a berlini rendőrség. Az impozáns sikerben egy kis része van a budapesti policiának is, amely az évek óta keresett nagyszabásu bünszövetkezet pár tagjáról fontos információkat tudott adni.

Több esztendeig tartott, amig végre sikerült az internacionális sipisták dolgát tisztázni és a főkolomposok egy részét össze is fogdosni.

Már tavaly juliusban kezdett a hurok szorosabbra huzódni. Megtudta a berlini rendőrség, hogy a hamiskártyások centruma Budapest és rendszerint onnan utaznak széjjel. Áldozataik főképp német emberek voltak, akik a Riviérán tartózkodtak, de onnan nemsokára haza kellett térniök, — kifosztva. Talán soha le nem leplezik az előkelő betyárokat, ha vakmerőségükben *hozomra* is nem játszanak. Miután ugyanis elnyerték a készpénzt, váltókat irattak alá. Az áldozatok otthon — a játékizgalom eltünésével — informálódni kezdtek s a hatóságoknak szemet szurt, hogy jóformán ugyanazok az arisztokraták a hitelezők. Egy extra-albumot tettek a károsultak elé, akik egymásután ismerték föl a nagy fáradsággal beszerzett fotográfiákon a hangzatos nevü szélhámosokat.

Lassankint kinyomozták valamennyi összeköttetésüket és megtehették a leleplezésre való óvatos előkészületeket. A kompánia épp ujból szétszórodott, hogy uj áldozatokra vadászszék. Mindenekelőtt Newton Noel „kapitányt" fogták el egy fashionable fürdőben, Anglia déli részén. Azután lecsaptak Bécsben gróf Wolf- Metternich Gisbertre, a londoni nagykövet unokaöcscsére, aki tehát valóságos arisztokrata.

Következett Majna-Frankfurtban báró Schenk „von und zu Schweinsburg", egy finom külsejü gavallér ur, aki valamikor a hirhedt Korff-Königgel játszott, a

pénzét elvesztette és aztán slepperévé lett a sipistamesternek.

Nem sokkal utóbb elcsipték Brüsszelben a magyar báró Horváth Lajos és a román Bujes Lukácsot, akik épp óriási nyereséget vágtak zsebre.

A sort maga báró Korff-Kőnig, ez az atlétatermetü, csodásan elegáns modoru gazember zárta be. Egy detektiv nyomon követte Kairón át Délafrikáig. Könignek saját villája volt Páris legdrágább fertályában, akárcsak a homosexuális Schwabe-testvéreknek Londonban. Oda tért meg pihenni a nagy rissz-ek után s a legszebb nők alkottak körülötte irigyelt háremet. Miután a büntársai lakat mögé jutottak, König Afrikába utazott és a messzi, szüz területeken is kitünő fogásokat csinált. A fokföldi rendőrség le akarta épp tartóztatni, amikor rájött, hogy egy nappal előbb felszállott König egy nyugatindiai gyorsgőzösre. Nem először indult arra, hiszen gróf de la Ramée-vel is kéjutazott már egész Japánig. A marconigram gyorsabb a gőzösnél s nem csuda, hogy a gyarmati angol policia buzgón várta már a kártya-királyt, aki ezuttal nem is sejtette a fenyegető veszedelmet. Egy préda-dus est alkalmával rajtaütöttek és a kalkuttai börtönbe jutott. Korff-Könignek az igazi neve Stallmann s negyven éves ember és valamikor egyszerü „vizesnyolcas" kereskedősegéd volt. Egy csomó csalás után Párisba szökött és ott szervezte meg évek multán hatvantagu bandáját, amelyet négy-öt főnyi csoportokban dolgoztatott. A szajnaparti városban gyönyörü villája szolgált diszkrét és biztos otthonul a kártyalovagoknak. Korff-König-Stallmann az utóbbi években rendszerint mint johannisburgi nagybirtokos szerepelt, akinek óriási gyémánt és arany-bányái vannak Délafrikában. Miatta nem tárgyalhatták le hosszu ideig gróf Wolff-Metter-

nich Gisbert második pörét — amelyben csupa kártyaügy a vád tárgya, — mert hát Stallmann oly furfangosan intézte a dolgát, hogy az indiai bíróság megtagadta a kiadatását.

Kétségtelenül megállapitották, hogy báró Schenk hét esetben, gróf Metternich pedig ötször segédkezett a fosztogatásnál, mig König, Newton, Bujes és legfőképp Horváth, ötvennél több hamiskártyázásnál vettek aktiv részt.

König legjellemzőbb kalandja Scheveningenben játszódott le, amikor épp Hágában ülésezett a béke-konferencia. A báró ur nagy szolgaszemélyzettel bérelt nyolcszobás etablissement-t a legdrágább hotelben és egy grandseigneur módjára lépett fel minden tekintetben. Egyetlen szállóvendégnek és a hoteldirekciónak se jutott eszébe, hogy a gavallér valódiságában kételkedjék.

Pár nap mulva ugyanabba a hotelbe szállt Newton lovag, aki természetesen „nem ismerte" a bárót. Hivatalosan csak a hotelben ismerkedtek meg egymással, aztán megkezdődött a tevékenység. A báró szorgalmas látogatója volt egy scheveningeni klubnak, ahol bőséges alkalma lehetett nagy játékra. A gyanu árnya se vetődött rá, amiért sürün nyert. Szeretetreméltó előzékenységgel mondta itt is a gavalléroknak, ha pénzük kifogyott:

— Kérem, kérem ... gentlemanlike ... váltót is elfogadok !

Leginkább pórult járt egy fiatal amerikai, aki édesanyjával — ismert milliomosnővel üdült a fürdőhelyen. A mindössze huszéves fiatalembertől egyetlen éjszakán elnyerte a báró egész vagyonát s azonkivül váltót is kapott tőle harmincezer dollár értékben. Az ifju másnap reggel bevallotta anyjának a veszteséget és hozzá-

tette, hogy öngyilkossá kell lennie. A matróna azonnal lesietett a hotelvezetőség helyiségébe, elpanaszolta a dolgot és a rendőrséggel fenyegetőzött.

— De kérem, — hangzott a válasz, — hogy is mondhat ilyet. A báró urat ismerjük ... ki van zárva, hogy bármily inkorrektséget alkalmazott volna a játéknál. Ősnemesi család tagja és beláthatatlan konzekvenciák származhatnak egy feljelentésből.

— Bánom is én, — felet kurtán a Mistress.

— De mi bánjuk ! A báró ur nagyon gyakran megfordul az udvari társaságban is és sokszor láttuk a hágai béke-konferencia legnevesebb tagjaival együtt, sőt tudjuk, hogy Madridban az angol király is gyakran meghivta az asztalához.

Ez igaz is volt. Edward őfelségéről lassankint derül ki, hogy nem mindig és nem eléggé válogatta meg a kártya-kompániáját. A kisebb stiklik közé tartozott, hogy kártyázásnál negyven milliót kért kölcsön báró Hirsch Móricról, a dusgazdag zsidó bankártól, akit aztán be is vezetett high-life körébe. Csak nálunk járta meg: egy büszke magyar mágnás nyiltan megüzente, hogy a vadászkastélyában szivesen látja ő felségét, de — báró Hirsch nélkül. Anglia királya és India császára verte a blattot Königgel együtt is, de ez nem imponált az amerikai mistressnek és megtette panaszát a rendőrségnél. Erre titkos konferenciát tartottak a hotelben. A direkció és a policia tanácskozásának az lett az eredménye, hogy a báró ellen nem lehet föllépni. Borzasztó sértésnek minősitették a kisérletet is holmi vizsgálat megindítására vonatkozólag. Az amerikai hölgy végre is kifizette fiának becsületbeli adósságát és elutazott ... Ilyen históriát tucatostul ismer a berlini rendőrség, pedig a károsultak tulnyomó része följelentést se tett és

báró Korff-König ur legszebb manővereit az áldiszkréció leple boritja.

A vádlottak padján.

A sipisták ügyében 1911 nyarán tartották meg az első nyilvános tárgyalást s addig tisztáztak is egész csomó homályos részletet.

— Végre sikerült leleplezni a nemzetközi hiénákat, a világ legszervezettebb bandáját, a hamiskártyás gavallérokat!

Ezekkel a szavakkal kezdődött a vádbeszéd, amelyet Keller ügyész mondott el Frankfurtban báró Schenk és magyar cinkostársai ellen. Csakugyan sikerült leleplezni őket, de elfogni ott csak kettejüket tudták.

Névtelen levél vezette nyomra a policiát. 1911 január 12-én francia nyelvü anonim értesitést kapott a frankfurti rendőrség, hogy három veszedelmes sipista fog lakást bérelni egy odavaló hotelben; kifosztanak majd egy frankfurti urat s aztán Mannheimba, vagy Strassburgba utaznak tovább. A három ur pontosan megjelent, másnap csinos összeget nyertek két frankfurti gavallértól és Strassburgba utaztak. Itt aztán elcsipték őket a detektivek. Az egyikre nem tudtak rábizonyitani semmit és szabadonbocsátották. A másik kettő hüvösre került. Az idősebb: báró Schenk Sándor (von und zu Schweinsburg) volt dragonyos hadnagy; a fiatalabb pedig Tibolth Leo budapesti ex-hadnagy.

A nyomozás kideritette, hogy a választékos elegánciával öltözködő urak nemzetközi kártyabandához tartoznak, amelynek tagjai: a Kalkuttában letartóztatott Stallmann (másnéven báró Korff-König), a magyarországi román Bujes Lukács István (alias gróf Rosonovsky), akik ellen Berlinben is folyik eljárás sok kártya-affér miatt: továbbá egy Tartier nevü francia, egy

Theede nevü német expincér, egy Mezey nevü magyar, Klimm Béla (alias gróf de la Ramée) s végül a sipisták dísze-virága: Horváth Lajos (alias gróf Chmilevszki, marquis Sanctorry, báró Szegedy, mister, sőt lord Horward).

Az uri haramiák legtöbb gazsága titokban maradt. Schenket csupán tiz esettel vádolták ezuttal, Tibolthot pedig kettővel.

A vádlottak kihallgatása alkalmával elmondta Schenk, hogy apja vezérőrnagy volt. Ő maga porosz állampolgár és londoni lakos. Becsületsértés miatt hatvan márkányi pénzbirságra itélték s párbajozásért több hónapig ült várfogságban. Miután rangját elvesztette, Amerikába ment s eljegyzett egy gazdag leányt, de a miss utóbb meggondolta a dolgot. Aztán Párisba utazott a báró és ott lóversenyből élt. Majd elutazott Svájcba, Olaszországba és Algirba. Nagy lábon élt. Franciaországból kiutasitották, mert — a párisi *sureté* értesitése szerint — professzionátus hamisjátékosokkal és egy tolvajbandával érintkezett. Tagadja ezt; szerinte kémkedés gyanuja miatt utasitották ki. Öt évig Belgiumban élt, de onnan is kitiltották épp ugy, mint a Szajna mellől.

Tibolth Leo elmondta, hogy Posch Ferenc budapesti földbirtokos mostoha fia. Nős. A felesége 2400 koronás alapitványt tett a Gyermekvédő Ligánál. A 4-ik tüzérezrednél szolgált; most tartalékos honvédhadnagy. Többféle katonai rendjele van.

Azzal szemben, hogy sok pénzt keresett a pénzügyleteivel, a birósági asztalon fekszik a feleségének egy levele. A letartóztatás után irta, keservesen panaszkodik, hogy nincs egy fillérje se és nem fogadhat ügyvédet számára.

A vádirat felolvasása után sorra vették az egyes vádakat. W. hannoweri gazdag kereskedő 1907 juniusában Nauheim fürdőben megismerkedett gróf Chmilewszkivel (Horváth) és von Kovácscsal (Tibolth testvére). Megbeszélték, hogy kirándulnak Frankfurtba. A kávéházban véletlenül találkoztak Schenkkel, akit gróf Chmilewszki nagybirtokos mutatott be a többi háromnak. Elmentek a Palmengartenbe. Amikor W. uj barátait le akarta fotografálni, ajánlatát visszautasitották. (Évek óta hasztalan próbáltam megszerezni a derék Lui báró — Horváth — arcképét.) Dus diner után kockajáték következett. W. 14.000 márkát vesztett, aztán még többet, ugy, hogy bon-t adott. Ezt Schenk váltóvá alakitotta át, (azért vádolják okmányhamisitással), aztán Párisba utazott s egy cégnek adta át a kötelezvényt. W. azonban nem fizetett, hanem följelentést tett.

A második eset Velencében játszódott le. Schenk ott megismerkedett két mecklenburgi főhadnagygyal, s anyjának lánynevén, mint von Lehsten mutatkozott be. Vele volt gróf Sanctorry magyar huszárkapitány (Horváth mester). A bar-ba mentek s ott internacionális szokás szerint, kockán vetették ki: egy üveg pezsgőt melyik fizessen. A cech után készpénzre játszottak s az egyik tiszt 40.000 márkát vesztett — hozomra. Schenk a bon-t átadta az emlitett Fandreyernek, aki azonban hasztalanul kérte a pénzt: a hadnagy időközben gyanut fogott.

Párisban egy mérnököt fosztottak ki 1908-ban Schenkék. Ugyanott ismerkedtek meg Lindenbrunn afrikai bányatulajdonossal Korff-König és Stendel huszárfőhadnagygyal. Egy kis bumlizást akartak rendezni Párison át és játékkal döntötték el: kicsoda födözze a költségeket. Lindenbrunn 14.000 frankot

nyert a főhadnagytól. Schenk tagadja, hogy aktiv része lett volna ennél a rissz-nél, de a főhadnagy megjelent a tárgyaláson és elmondta, hogy igen is játszott, ő volt az is, aki leitatta.

A következő év márciusában Schenk és Theede együtt voltak Tuniszban. K. kölni kereskedőt sikerült ott behálózni, miután jócskán ittak. Nemsokára fölkereste Theede Kölnben a kereskedőt s bemutatta neki a sógorát, Aschenberget (Horváth játszotta el a sógor szerepét). Ez a látogatás ujabb 10.000 márkájába került a gyanutlan kölni urnak. Aztán Biskrában operált a társaság. Később Theede egyedül utazott Barmenbe s ott 35.000 márkát szedett el a bankártól.

Karlsbadban egy nyugalmazott századossal ismerkedett össze Schenk és hogy a délelőtti unalmat elüzzék, ecartét játszottak. Schenk nyert, de a százados gyanusnak találta és kikötötte, hogy az összeget a másnapi céllövészet dijául tüzze ki.

Schenk persze elutazott. Meg se állott a magdeburgi lóversenytérig. A turfon „megfőzött" egy gyártulajdonost, akitől harmadmagával rouge et noir-on 20.000 márkát nyert.

A brüsszeli világkiállításon két hadnagy került sorra. Délben erős bólét ittak s azután Schenk bemutatta báró König argentiniai földbirtokost (alias Stallmann). Ártatlanul kockajátékkal kezdték, amint a Deutscher Klubban szokták s a tisztek egyike gyorsan elvesztett 80.000 márkát, a másik pedig 18.000-et. Kötelezvényt adtak, hogy részletekben fizetik a pénzt s egy ideig küldték is, de azután információkat szerzett a tisztek egyike s beszüntették a törlesztést.

Schenket meglátogatta Brüsszelben egy dr. B. nevü frankfurti kémikus, akinek még 1910 nyarán Raab mükereskedő fia (Theede főpincér) mutatta be Oszten-

dében. Dr. B., Theede, Schenk, Bujos, meg egy „magyar főhadnagy" jól ettek-ittak, nehéz burgundit is, aztán 3600 frankot vesztett dr. B. Nagy adósságot is csinált, amit részletekben fizetett ki.

Épp igy járt egy pomerániai hitbizomány ura, aki St.-Moritzban találkozott Schenkkel.

Ezután játszódott le — januárban — a frankfurti eset. De a legérdekesebb fosztogatás Scheveningenben történt. Egy Letzterer nevü gazdag ur 50.000 frankot vesztett. A partnerei: gróf de la Ramée (a budapesti Klimm Béla), Tibolth s egy frankfurti ur voltak.

Nagyon érdekes dolgokat mondott el a hamiskártyásokról Manteuffel berlini rendőrfelügyelő, akit szakértőként halgattak ki. Husz éve figyeli a nemzetközi sipistákat és 1900 óta pontos lajstromot vezet róluk.

— Schenk bárónak — mondotta a rendőrfelügyelő, az volt a force-a, hogy lehetőleg német katonatiszteket fosszon ki külföldön. Jól tudta, hogy Vilmos császár mennyire haragszik a kártyázó tisztekre s ezek hallgatnak akkor is, ha biztosan tudják, hogy sipisták nyertek tőlük. A hamisjátékosok főfészke: London, Brüsszel, Páris, meg Svájc. És utaznak mindenfelé, de csakis gondosan megállapitott terv szerint. *A legügyesebb sipisták a magyarok.* A veteránjuk volt a nemrég elhunyt Glücksherr, aki csalásért többször ült Németés Franciaországban... Nagyon összetartanak. Van egy-egy slepperük (felhajtójuk), aki az áldozatokat kiszimatolja, helyiségeket bérel, stb. A szerepeket pontosan kiosztják. Nehányan veszitenek, hogy az áldozat gyanut ne fogjon. A veszedelmesnek jelzett angol trükkrendszer voltaképpen nagyon egyszerü; sokkal komplikáltabbak indultak ki a pesti kávéházakból.

A rendőrfelügyelő ezután bemutatta a sipisták egyes trükkjeit. Az illusztrált előadás idejére kizárták a nyil-

ványosságot; csak néhány jurista és ujságiró maradt a teremben. Manteuffel azzal kezdte, hogy a rouge et noirnál milyen óriási előnyei vannak a hamisjátékosoknak s aztán sorra vette a többi játékfajtát is.

— A sipisták, — mondta ezután — óriási költségekkel dolgoznak. A slepper gyakran hetekig figyeli a kiszemelt áldozatot, hogy van-e elég pénze. Mert különben nem érdemes behálózni. Ha már biztos a dolgában, telegrafál a cinkosainak. Aztán jön a dus ebéd nehéz borokkal, amig végre *kikészitik* a pénzes baleket. Ha bezsebelték a pénzt, elszélednek a szélrózsa minden irányába.

A lefoglalt kártyacsomagokról is alapos előadást tartott Manteuffel. Megmutatta a vörös pontokat és a többi cink-et (jelet). Beszélt a kockajátékról is, amely ujabban divatossá vált, mert a kártyatrükköket sok helyen ismeri már a rendőrség, de a kockáét kevésbbé s a nagyközönség nem is sejti, hogy a preparált kockával, — amelyet a *bárkiper* (az italok összepancsolója) ad ki — nagyszerüen lehet csalni. Külföldi országokban is leginkább katonatisztekre vadásznak; sipista nyelven: tutira veszik őket.

A bizonyitó eljárás végeztével Keller ügyész nagy beszédet mondott.

— Ha a vádlottaknak hinni akarunk — kezdte — akkor a véletlen óriási szerepet játszott egész életükben. Véletlenül találkoznak egy-egy jól szituált emberrel, véletlenül itatják le és fosztják ki s másnap véletlenül utaznak el. Már az esetek száma is, amelyekben báró Schenk szerepel, arra mutat, hogy egy nagyobbszabásu játékbandának a tagja s professzionátus játékos. Föltünő, hogy egyetlen olyan esetet se tudott beigazolni, amelyben ő vesztett volna.

— Ami Tibolthot illeti, — végezte az ügyész — két-

ségtelenül a sipisták közé tartozik. Mind a két esetben, amelyeket sikerült rábizonyitani, magyar-osztrák századosnak adta ki magát, noha csak tartalékos hadnagy.

Másfél órai tanácskozás után a bíróság ezt az ítéletet hirdette ki: A vádlottakat elitéli iparszerü szerencsejáték miatt: Schenket két évi fogházra és 6000 márka pénzbüntetésre. Tibolthot egy évi fogházra és hatszáz márkára. Azonkivül mindkettőt öt évi becsületvesztésre. A megokolás szerint Schenkre nem lehetett rábizonyitani az okirathamisitást. Sokféle gyanuok van a hamisjátékra, de konkrét esetben nem sikerült abszolut bizonyossággal a beigazolás. Viszont megállapitja a bíróság, hogy mindkettő iparszerü szerencsejátékot üzött Németország területén. A bíróság a kimérhető legnagyobb büntetéssel sujtja a vádlottakat. Ha a törvény megengedné, sokkal nagyobb büntetést s alkalmazna a bíróság, amely nem tud sulyosabb esetet elgondolni, mintha valaki oly rutul kihasználja előkelő származását, egykori tiszti rangját fiatal és tapasztalatlan emberek kifosztására. Ami külön a magyar Tibolthot illeti, az ő eljárása enyhébben birálandó meg, „noha különben *a magyarok közt feltünően sok gyanus kártyajátékos akad.*"

Tehát ezuttal sem tudtak igazán mélyére látni a hamiskártyások manővereinek. A bizonyitás csekély részben sikerült. A bünösök nagyrésze elmenekült. A nagy Schwabe saját palotájából nézhette ugyanakkor a londoni koronázó-menetet, de la Ramée gróf vigan üdült egy fashionable fürdőben, — Korff-König (Stallmann) kiadatási eljárása Kalkuttában sikertelenül végződött. — Rauman kapitányt elegánsan feszitve látták egy budapesti kávéházban, — Horváthról az a hir jött, hogy meghalt, — Tibolth papájáról pedig az, hogy hazatért és szolidul él.

A sokoldalu papa.

Valamennyi hirnek utána jártunk s tisztázni próbáltuk a gyanus részleteket. A kártyalovagok sorában speciális diszhely illeti meg Posch Ferenc Lajos Emil stb. urat ,mert ez a talentumos férfiu nemcsak a zsugázás terén aratott nagy sikereket, de sok más relációban is.

Legutóbbi hires bravurja az volt, hogy nagyszabásu biztositó-társaságot alapitott ezzel a hosszu cimmel: „Tátra magyar halál esetére szóló kölcsönös önsegélyző szövetkezet korlátolt felelősséggel.“ Szépen meg is alakult a vállalat Nagymaroson s Posch ur bejegyeztette — nem Budapesten, hanem Ipolyságon, mig az irodát a pesti Vadász-utcai fészkében rendezte be. Belépő-nyilatkozatokat nyomatott, amelyet százával adott át ügynökeinek, tagok szerzése végett. Pár hétig szépen müködött Posch mester, gyüjtötte az idegen pénzeket, amikor hirtelen lecsapott a bomba. Fényes László, az élesszemü ujságiró kiirta lapjában, hogy a Tátra nem lehet tisztességes vállalat, mert Pósch Emil a vezérigazgatója. Már pedig Posch Emil a leghirhedtebb, rendőrségek által nyilvántartott és lefényképezett nemzetközi hamiskártyás. A nyári hónapokat rendesen Nagymaroson tölti el. Most már megérthetik azok a Nagymaroson nyaraló családapák, akik vele játszottak, hogy miért nyert mindig Posch. Azelőtt a téli hónapokban a Riviérán, Párisban, Berlinben müködött rokona, a már emlitett Tibolth Leo és Lőwy Jakab társaságában.

Négy esztendővel ezelőtt Székesfehérváron tünt föl, ahol Posch Emil báró néven szerepelt és a városi hatósággal lépett érintkezésbe egy homoktéglagyár létesitése végett. Akkor állitotta föl Wekerle Kispesten a Pálóczy—Horváth-féle homoktéglagyárat és a város-

ban nagy volt a hajlandóság, hogy egy ilyen nagyszabásu vállalat részére kedvezményeket biztositsanak. Föltünően sokáig tartott Posch szereplése Székesfehérvárott. Egy napon Simon főkapitány véletlenül benézett a rendőrség albumába s ott egy hamiskártyás fényképében a báró urra ismert. Észrevételeit bizalmasan közölte a budapesti rendőrséggel, majd mikor ez megerősitette, hogy Posch báró azonos a hamiskártyás Poschsal, a városi hatóságnak is tudomására adta az esetet. Ott persze rövidesen végeztek az álbáróval és kidobták. Posch akkor négy millió korona kártérítésre pörölte Székesfehérvár városát, de a pört elvesztette. Székesfehérvári szereplése közel egy évig tartott és nemcsak a városban szélhámoskodott, hanem gépgyárakkal is, köztük Budapesten a Röck-félével állott érintkezésben, mert ezeknél rendelte meg a homoktéglagyár gépeit.

Székesfehérvárról Herkulesfürdőre ment, ahol rulett-bankot alapitott, de ennek az uj közgazdasági tevékenységének a hire hamar eljutott Székesfehérvárra, a honnan Simon főkapitány táviratban kérte meg a fürdőbiztost a bank szétrobbantására.

Posch mesternek talán legötletesebb kalandja Pöstyén fürdőben történt meg három évvel ezelőtt. Jellemzi ez a história ravaszsággal párosult vakmerőségét. Kevéssel azelőtt, hogy Kossuth Ferenc exminiszter is utókurára odaérkezett, a pöstyéni park fái alatt két elegáns alak tünt föl. A fürdő detektivje csakhamar jelentette Winter Lajosnak, a fürdő igazgatójának, hogy az egyik, Posch Lajos, a magát mérnöknek mondó ember sipistaság hirében áll. Társa hasonlóképpen. Winter ekkor titokban fölszólitotta a fürdő vendéglőseit, hogy lehetőleg ridegen bánjanak Poschsal és barátjaival s őmaga, személy szerint is több

izben igyekezett kimutatni, hogy éppenséggel nem látja szivesen őket. Csakhogy mindez nem használt, mert hát Posch társával együtt egy pompás fogással élt; mikor megérkeztek, — mint utóbb kiderült — előbb azt kutatták ki, hogy melyik orvosnak van legkevesebb paciense Pöstyénben. Amint aztán megtudták, hogy X.-nek hivják, elmentek hozzá, hogy ők gyógyulni jöttek Pöstyénbe. X. két kézzel kapott rajtuk és dehogy is nem hitte talpig gentlemaneknek őket. Hogyis ne, végre két elegáns, jól fizető pacienst kapott! És a két szélhámos alávetette magát a rendes iszap-kurának. Ezáltal akármilyen gyanusak voltak is a fürdőigazgatóság szemében, erkölcsi létalapot teremtettek maguknak Pöstyénben, az orvosban pedig elszánt protektort nyertek. Utóbb keservesen elpanaszolták orvosuknak, hogy milyen kinéző bánásmódban részesitik őket, elsősorban a fürdőigazgatóság, ugy, hogy ők aligha maradnak tovább; mire az orvos rohanva-rohant Winterhez, hogy az isten szerelmére, micsoda vérlázitó igazságtalanságot követ el ő két talpig és épp a talpa körül, a bokájában csuzos gentlemanje ellen.

— Aztán igazán betegek? — kérdezte az igazgató.

— A legnagyobb mértékben — válaszolt a pacienseiért remegő orvos. — Betegek és becsületesek, akiknek elégtételt kell adnod, ha azt nem akarod, hogy két uriember világgá kürtölje, hogyan bánnak Pöstyénben a betegekkel puszta gyanu alapján.

Winter le volt győzve. Elvégre igaz is, a puszta gyanuval szemben ott van a két erős pozitivum; a két alak rendes kurát tart és kifogástalanul viselkedik. Mit volt, mit tenni, Winter rehabilitálta Poscht és társát; a rehabilitálás abból állott, hogy a park-vendéglő terraszán leült velük és az orvossal borozgatni. Winter-

nek oly nagy a becsülete a fürdőző publikum előtt, hogy a nyilvános borozgatás után senki többé még csak gyanus szemmel nézni sem mert rájuk, sőt a fürdő detektivje igy köszönt nekik reggel, délben és este:

— Kezeiket csókolom.

No, de meg is bánta Winter, hogy engedett a jó szive sugallatának. A két szélhámos ugyanis jól tudta, mire való a kifogástalan viselkedés, a pontos kuratartás; tudták, hogy Kossuth Ferenc társaságában odaérkezik egy országgyülési képviselő, aki nagyon szereti a hazárdjátékot. Ezt a képviselőt sikerült is aztán harmadikul megcsipni a két szélhámosnak és ki is fosztották alaposan. És még aznap éjjel elillantak. X. orvosnak azonban megküldték a néki járó honoráriumot. Aminthogy meg is érdemelte.

A föltámadt álbáró.

Most egy vidám halottról kell megemlékeznünk. Horváth Lajost 1911. juniusában parentálták el. Négy európai főváros rendőrsége forditotta meg a családi cimert: rakta félre Lui báró arcképét a kártyások fekete könyvéből. Most azonban kiderült, hogy a gyászhir csak ujabb trükk volt, külföldön élő jeles hazánkfia részéről. A budapesti policia hiteles információt kapott a hiteles föltámadásról, amely érdekes körülmények között esett meg.

Horváth Lajos, aki már évek óta ritkán mutatkozik Budapesten, biztos föllépésü, elegáns férfi. A bárói cimet jogtalanul használja, de a nemesi kutyabőre valódi. Édesapja, a puritán és nagytekintélyü főispán hagyatékát gyorsan eltékozolta s már legalább tiz esztendeje abból él, amit a zöld asztalnál szerzett. Jóideig csak egy Mezey nevü ál-gentleman társaságá-

ban operált. Miután kifosztottak egy német gárdatisztet, a zsákmányon összevesztek a Metropole-szálló előcsarnokában s durranó csevegés után a főkapitányságra kerültek, ahol elszedték a revolvert — de belőlük semmit sem tudtak kiszedni. Nem is tudtak semmit rájuk bizonyitani.

Lui báró aztán évekre eltünt a pesti policia szemhatáráról. Apránkint jöttek a hirek: Internacionális társaságot szervezett, elnyerte a Klimm Béla (gróf de la Ramée) pénzét s azután cinkosává tette, letartóztatták Interlakenben, hónapokig ült Bernben és másutt, de kivágta magát valamennyi bajából.

Amikor Németországban kezdték leleplezni a sipisták hadát, Lui bárót nem sikerült elcsipni, azaz elitélni, s ennek külön históriája van. Brüsszelben és San-Sebastianban mutyira dolgozott gróf Montgelas Miksával és jól megkoppasztották gróf van der Broele-Plater Szaniszlót. Utoljára negyvenezer frankot fizetett ki a bielitzi mágnás, azonkivül váltót is adott Horváthnak, aki mint gróf Chmilewszki osztrák-magyar huszárkapitány szerepelt az *Au coeur* nevü nyaralóban. Broele-Plater később gyanut fogott, megtette a följelentést s Horváthot le is csukták. De csak rövid időre. Mert bizony a rendőrség csupán annyit tudott rábizonyitani, hogy mindenáron értékesiteni akarta a váltót. De azt végre is rendes uton adósság fejében kapta és a hamis kártyázást nem lehetett igazolni. Az ügyesen viselkedő Lui báró szabadlábra került, aztán szerencsétlenség érte, tüdőgyulladásban meghalt és egyik barátja gondoskodott a diszes temetésről.

Csak hónapok multán derült ki, hogy vidáman él és hogy miért terjesztette imponáló furfanggal a gyászhirt. Lui báró ugyanis tudta, hogy buzgón keresni fogják, mert kisült, hogy ő volt a Tibolthék fő-

nöke is. Velencében, mint Sanctorry gróf magyar huszárkapitány ő fosztott ki Schenkkel együtt két mecklenburgi főhadnagyot, Párisban egy frankfurti mérnököt és Kölnben — mint Theede sógora: von Aschberg — egy barmeni bankárt. Tuniszban és Kairóban pedig százezer franknál is többet nyert. A körut Karlsbadon és Scheveningenen át Brüsszelben ért véget.

De mire ezt kétségtelenül megállapitották Berlinben és Frankfurtban, Horváth már nem élvezte a brüsszeli rendőrség vendégszeretetét. Kibocsátották, nyomaveszett, állitólag meghalt.

A komplikált história itt kezd tisztázódni. Egy ismertnevü magyar iró nemrég hosszabb külföldi utat tett s Barcelonába is elvetődött. Valami boszuság érte a spanyol városban s elkáromkodta magát az utcán. Örömtől sugárzó arccal szólalt meg rá egy hosszuszakálu idegen:

— Csakhogy végre magyar szót hallok!... Ismer-e még!?

— Nem emlékszem.

— Horváth Lajos volnék.

— Maga? Ugyan ne vicceljen! Hiszen meghalt!

— De nem viccből, hanem muszájból.

Szószerint igy folyt le a párbeszéd. És ma már a rendőrség is tudja négy metropolisban, hogy a ravasz Lui báró csak műtemetést arranzsált egyik barátja segitségével. Elfogni azonban nem tudták a félelmes kártyalovagot, csak a szelleme kisértett azon a szenzációs tárgyaláson, amelyet 1912. márciusában tartottak Berlinben.

Az utolsó leleplezés.

Két elegáns gavallér ült a vádlottak padján: Wolff-Metternich Róbert gróf, a londoni nagykövet

unokaöcscse és Bujes Lukács István, a magyarországi román kalandor. Főképp Bujes érdekelte a bíróságot; hat rendbeli csalással vádolták. Ez a tarkamultu férfiu Jeruzsálemben keresztelkedett ki és a marseillei börzén spekulált, Spanyolországban szállitóüzleteket csinált és mindenütt kártyázott. Franciaországból kitiltották, mint *grec dangereux*-t, veszedelmes hamisjátékost.

A vád szerint kifosztotta a gróffal együtt von Dippe huszárhadnagyot, majd Buggenhagen nagykereskedőt, Werder ezredparancsnokot, Muntermann és Beckhaus hadnagyokat, Geiszler századost, Rheinhaben postdami gárdatisztet, azonkivül Bujes házasságszédelgést is követett el a Werder unokahugának kárára, a grófot pedig hitelezési csalások s egy zsarolókisérlet cimén is felelősségre vonták.

Mint a frankfurti tárgyalásnál, ugy Berlinben is épp a főmatadorok távol maradtak. Kiderült, hogy kivált Wolff-Metternich annak idején nem tudta: miféle gaz társaságba került. Közvetitőnek használták föl, ahogyan *Niémela* hadnagyot is, aki megundorodott a szélhámosoktól és aviatikussá lett. Pauban lezuhant a gépével. Állitólag szándékosan kereste a halált.

A fosztogatás rendes módja az volt, hogy meghivták az áldozatokat ebédre, vacsorára s a szeparéban erős bort-pezsgőt-konyakot itattak velük, aztán bridgét, vagy más játékot — ujabban *rouge et noir*-t játszottak. Akinek elegendő készpénze nem volt, attól bont, kötelezvényt, csekket, váltót is elfogadtak s Wolff-Metternich, vagy más — addig nem kompromitált — gentleman neve alatt igyekeztek a pénzt behajtani. Igy tett gyakran Stallmann, Horváth, Pauly, Owen és Newton egyaránt.

Hogyan dolgoznak ezek a sipisták? A bíróság kon-

krét esetekkel illusztrált válaszokat kapott a sokszor fölhangzó kérdésre. A kis drámák és vigjátékok, amelyek a nemzetközi kártyalovagok életébe világitanak, egész Európában „műsoron" vannak. Előnyben részesülnek a fashionable fürdő- és üdülőhelyek, mint Davos, St.-Moritz, Ostende, Velence és olyan városok, amelyek közelében nagy versenypályák terülnek el, mint Páris, Berlin, Baden-Baden stb. Ilyen tájon bőven akad fiatal gavallér, sport- és zső-barát katonatiszt, aranyifju, akinek papája könnyen fizethet.

Jellemző adatokkal szolgált a többi közt von Rheinhaben postdami gárdahadnagy, aki három éve — amikor huszesztendős fejjel épp tiszt lett — Velencébe utazott s ott a nagy kártyásbandával találkozott. A fiatal tiszt el volt ragadtatva a hangzatos nevü és nagyuri föllépésü gazemberektől, akikkel szivesen kirándult, hogy megnézze a muranoi csipkegyártást. A hires telepen nem sok időt vesztegettek, hanem egy osztériába vonultak, ahol dus ebédhez ültek. A tiszt tulsok chianti-t ivott, aztán hirtelen fölmerült a kártyázás ötlete. A *cechért* való játékról áttértek a pénzért való „zsugázásra" s a fiatal ember több ezer márkát veszitett. Aztár Bujes lépett föl, mint jólelkü gentleman s udvariasan átvette a tiszt adósságát. Csak egy váltócskát kellett aláirnia Rehinhabennek — a váltócska mindig kéznél volt — és játszhatott tovább. Naiv ifju létére pontosan kifizette a pénzt, mihelyt hazaérkezett. Bujes különben akkor Jean de Breaux néven szerepelt. A zsákmányon két német s két magyar sipistával osztozkodott. És ilyen manővert Európa három-négy országában sikerült tucatostul is végrehajtaniok.

A sipisták réme.

Az egész tárgyalás legérdekesebb aktusa von *Manteuffel,* a már emlitett berlini rendőrfelügyelő kihallgatása volt, amely kitünően igazolta könyvünk előző adatait. Manteuffel, aki az internacionális kártyásvilág legalaposabb ismerője, kérésünkre a következőket mondta el:

— Ennek az ügynek intim részleteit konkrét följelentések alapján ismertem meg. Ditte és Beckhaus hadnagyok, akik a panaszokat tették, meglehetősen egyformán irták le a tényállást és az információk egyeztek azokkal a tapasztalásokkal is, amelyeket husz esztendőn át gyüjtöttem mint a hamiskártyások specialistája. Én vezetem a megfigyelést a nemzetközi sipisták dolgában, akiknek csapata sokféleképp összeköttetésben van a különböző szélhámosokkal.

— Hogyan végezte a leleplezést?

— Nagy fáradsággal kidolgozott regiszter-lapokat állitottunk össze, minthogy a gyanus alakok többnyire hamis neveket használnak utazás közben s a kifosztott áldozat csak később tudja meg, hogy nem valódi gróffal, márkival és lovaggal játszott. A regiszter-kártyákat állandón kiegészitem, mihelyt értesülök valami kártyabanda szerepléséről, nyomban az illető állam, város hatóságaihoz fordulok hiteles adatokért. Igy elég pontos statisztikát, névsort szereztem a világszerte működő kártyásokról, azonkivül soknak a fényképét is megkaptam a rendőrségektől és magánszemélyektől. Kémeket, denunciánsokat nem tartok, mert azok többnyire megbizhatatlanok és odafordulnak, ahol nagyobb pénzösszegre számithatnak ... Ditte és Beckhaus hadnagyok följelentése nyomán kiderült, hogy itt épp olyan eljárást követtek, mint egyéb sipista-afféreknél. Ezek a kártyalovagok csak előkelő fürdőhelyeken,

vagy nagyvárosokban tartózkodnak, ahol is pénzes gavallérok és katonatisztek ismeretségét keresik. A kiszemelt urakat dinére vagy szupéra hivják meg s aztán felszólitják őket, hogy „játszszunk egy üveg pezsgőre, vagy a cechre.“ Majd ügyesen rátérnek a közönséges, *pénzért* való játék terrénumára. A tételeket hirtelen *magasra emelik* s végül a gavallér — akár bankot adott, akár poentőr volt — több ezer márkányi veszteséggel távozik.

Manteuffel a biróságot a hamiskártyások mindenféle trükkjébe beavatta. Ez másként nem volt lehetséges, mint hogy az igazság komoly képviselői kezükbe vették az ördög bibliáját és kártyázni kezdtek Manteuffel urral. És Manteuffel bebizonyitotta, hogy a hazárdjátékokban, ahol a közhit szerint minden a kiszámithatatlan véletlenen mulik, egy csomó mód van a szerencse kikorrigálására.

A jelzett kártyákról való csalásról már sokan hallhattak, de Manteuffel elmondta, hogy *egészen uj kártyákkal is lehet csalni.* Hannoverben például egy nagy kártyacsalási perben szerepelt egy Konrad Reuter nevü hamiskártyás, akinek meglepő tehetsége volt az uj kártyákkal való csalásra. Manteuffel kipróbálta a Reuter művészetét, egy csomag uj kártyát hozatott. Reuter összekeverte, átadta és *előre meg tudta mondani, hogy melyik kártya következik.* A Reuter trükkje abból állt, hogy jól tudta tapasztalatból: egyes külföldi gyárak minden játszma-csomagot meghatározott sorrendben tesznek boritékba és amikor az uj paklit keverte, ezt olyanformán tette, hogy megjegyezte magának, hogyan változtatta meg a sorrendet. Ehhez csak roppant gyakorlat és jó emlékező tehetség kell.

Az egyik biró arra volt kiváncsi, hogy az „emelés“ nem akadályozza-e meg a hamiskártyás előre ki-

eszelt trükkjét. Manteuffel kijelentette, hogy *előkelő körökben nem is szokás emelni,* ez tulságos bizalmatlanság jele volna gavallérok közt. De ha mégis kivánják az emelést, a hamiskártyásnak ezzel szemben is van trükkje, vagyis visszaemeli a csomagot. A csalásra nagyon alkalmas a *tisztitott kártya,* amelyet ujra csomagolnak, de közben preparálni tudnak; sőt egyszerüen már a szabálytalan körülvágás révén is lehet csalni.

Manteuffel a kockajátékról is leleplezéseket tett. Elmondta, hogy a kockát ugy lehet preparálni, hogy az egyik oldalába *ólmot öntenek* és a kocka mindig erre a lapjára esik. Természetes, hogy a csaló ezt a kockát nem adja át az áldozatnak, hanem csak maga játszik vele és az áldozatot a rendes, kiszámithatatlan kockával játszik.

A Manteuffel tanuvallomásából általában azt a régóta megfigyelt igazságot lehet leszürni, hogy a hazárdjátékoknál nemcsak a szerencse forgandósága és kiszámithatatalansága veszedelmes, hanem az is, hogy az ilyen játéknél a nyereségvágy ördöge sohasem alszik és mindenféle pokoli ötlettel szolgál a szerencse megkorrigálására. Ezek közül a trükkök közül sokhoz bizonyos foku rátermettség, sőt zsenialitás kell, de vannak sokkal egyszerübb fogások, amelyeket egy kis gyakorlattal, nagyon kevés ügyességgel és némi elszántsággal mindenki megvalósithat.

Magyarok leleplezése.

Manteuffelt a berlini tárgyaláson épp a védők kérték föl arra, hogy az általános fejtegetés után *neveket* is mondjon, mert szükség lehet az illetők kihallgatására, konkrét vádak tisztázására.

— Készséggel szolgálok, — felelt Manteuffel, —

Ott kell a referálást kezdenem, ha neveket is akarnak hallani, hogy egy Pilsemann nevü ur irányitotta a rendőrség figyelmét először Fandreyer düsseldofi bankárra. Ennél házkutatást tartottunk és rögtön 150.000 márkányi *játékváltót* találtunk, azaz olyan adós-leveleket, amelyek vesztő játékosoktól származtak. Óriási csomó levelet is sikerült lefoglalni, — az áldozatok és a sipisták fontos epistoláit. Fandreyer volt a *sipisták bankárja,* mint ahogyan minden jól nevelt betörőnek orgazdája van. És az ő lakásán tudtuk meg a legtöbb hamiskártyás nevét. A *legügyesebbek magyarok.*

A tanu most hosszu névsort olvasott föl, amelyben szerepel: a hollandus Kroth Jakobus, a német Schenk báró (von und zu Schweinsburg) Pauly, Tardiere, Newton, Stallman, az amerikai Springer dr. s aztán több hirhedt magyar: *Klimm* Béla (gróf de la Rammeé), *Glücksherr* Béla, *Tibolth, Posch* és last not least: *Horváth.*

A sipisták doyenje Glücksherr volt, aki nemrég — hetvenkét éves korában — Montreuxben halt meg. Ő volt az, aki a rouge et noir-t először használta föl manipulációkra és számos hivét megtanitotta a hamisjáték titkaira.

Az egyes figurákat érdekesen jellemezte Manteuffel. Kezdte Horváth Lajossal, aki mindig pompás hangzásu neveket használt és sokszor alkalmat adott már az ügyészségeknek, hogy buzgón kerestessék.

Bujes István Lukács, az egyik vádlott közbeszólt:

— De hisz már elfogták Horváthot. Miért nem bánt el vele a német hatóság? Miért bocsátották szabadon?

— Hm!... De jól van informálva Bujes ur! Sajnálom is, hogy nem maradt börtönben, de akkor még

nem tudtunk róla biztosan semmit és ügyesen kibujt a hálóból.

Manteuffel aztán Paulyról beszélt, akì három és hat hónapig ült már a fogházban. Schenk báró pedig veszedelmes homoszexuális ember is, akinek *Pele* János sipista a legjobb „kebelbarátja". A mult év tavaszán elfogták Frankfurtban s két évi börtönre itélték. Akkor egy szomszéd szobából sikerült megfigyelni a játékosokat, akik egyben aberrációs hajlandóságu férfiak.

Owenről a rendőrség nem tud közelebbit, csak azt, hogy magyar származásu. Valahányszor nyomára jutottak, furfangosan elillant. A londoni társaságba tartozott tolnai *Festetich* Andor gróf, akit most a brüsszeli és berlini rendőrség egyaránt keres. Legutóbb egy Bilian Jack nevü emberrel szövetkezett s együtt utazgatnak. Newtonról azt is tudja Manteuffel, hogy husz hónapig ült csalás miatt. A legutolsó hir, amit felőle kaptak, a délafrikai Johannisburgból érkezett, ahol Stallmannal és valamelyik magyarral együtt aranybányatulajdonosokat fosztott ki. Pár hete arra vetemedett, hogy Strassburgba utazzék és ott *Salgan-Dandoló* gróf társaságában fiatal tiszteket fosszon ki. Utóbb kiderült, hogy Salgan-Dandoló gróf azonos Jankelovic Salgan volt rabbinövendékkel. Legrégebben ismeri Manteuffel Stallmannt, aki 1871-ben született Berlinben és már a fegyházban is ült váltóhamisitások és csalások miatt. Ő csábitotta el Wolff-Metternichet is, aki gyanutlanul kötött vele barátságot.

Horváth és Stallmann voltak a nagy internacionalis banda szervezői és főnökei. Ez a kompánia a luxusvonatokon és nagyhotelekben különböző csalásokat és lopásokat is hajtott végre. Stallmann a többi közt 1897-ben egy szép nőt csábitott el Ostendében s

aztán 250.000 franknyi drágakövet loptak el egy villából. A bünös szövetségnek, amely nagyszabásu zsarolásokat is követett el, sok — eddig ismeretlen — tagja és *elsőrangu titkos nexusa van minden országban . . .*

Wolff-Metternich, a szerencsétlen félbolond gróf már négyszer ült eddig a vádlottak padján, de Horváth és társai még szabadon grasszálnak ad majorem Hungariae gloriam . . .

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár
M. N. MÚZEUM KÖNYV-TÁRA
ORSZ. SZÉCHÉNYI KÖNYV-TÁR

NAGYHARANG ÚJSÁGIRÓK KÖNYVTÁRA
SZERKESZTI: TÁBORI KORNÉL

EGY-EGY KÖTET ÁRA 1 KORONA

Ebben az uj irodalmi vállalatban kitünő tollu, élesen megfigyelő és a magyar életviszonyokat alaposan ismerő irók, szines, eleven, a valóságot semmiben nem leplező, őszinte képeket festenek Magyarország érdekességeiről, — főképp a nyolcszázötvenezer pesti embernek nyüzsgő, tülekedő, tragédiákban és komédiákban oly gazdag életéről.

A való élet, ha pontosan figyeli valaki és hiven, az igazságot tükrözőn leirja, érdekesebb, lebilincselőbb minden regénynél. Ezt sorra igazolják az egyes kötetek, amelyek meglepő adatokat tárnak eleven képekben a publikum elé.

Az élet minden nyomorusága, a belőle fakadó szenvedések és bünök, a kiméletlen harc, amely a kenyérért és a gyönyörökért folyik, sok nagy vagyonnak gyanus születése és elpazarlása, a kizsákmányolt rétegek vergődése és küzdelme az inséggel, aztán a becsülettel, emberi gyöngeséggel, női testtel való lelketlen vásár s még sokféle más relációkban fogant érdekesség — mint valami óriási szines mozgófénykép — elvonul majd a közönség előtt.

A modern filmek anyagát az irók és zsurnaliszták legjava szolgáltatja.

NAGYHARANG ÚJSÁGIRÓK KÖNYVTÁRA

SZERKESZTI: TÁBORI KORNÉL

EGY-EGY KÖTET ÁRA 1 KORONA

2. BACCARAT

Pesti és vidéki klubok rejtelmei

Izgató és most különösen aktuális adatok sorakoznak itt nagy, komoly lelepleződésben. A főbb részek címei:

A nagy kártyarém. — Gyászos humor. — Rablójáték: tolvajnyelv. — A vészharang. — Bakk és bűn. — Klub, vagy rablóbarlang? — Botrányok sorozata. — A csaló klubtagok. — Keserves dokumentumok. — A baccarat „lélektana". — Önvallomások. — A baccarat áldozatai. — A margitszigeti játékbank. — Hazug morál.

3. PESTI MESÉK

Irta: HEGEDÜS GYULA

Uj, merész és egyben disztingvált írásfajta egyik legerősebb kultiválója Hegedüs Gyula. Vidám — s mélységükben sulyosan komoly — lelepleződések, novellisztikus — de egyben gyilkolón hüséges — budapesti képek tarkállanak fejezeteiben. A modern riport-poézis legjobb gyüjteménye ez a könyv. A főbb részek címei:

A pikkoló meliől. — Kávésok. — Törzsvendégek. — Egy öreg barátom meséi. — Kávéházi tekintélyek. — Szerelem a kávéházban. — Fiatalemberek. — Képek az utcáról. — A Rákóczi-útról. — A Belváros. — A liget. — A tavasz Pesten. — Budán. — Egy percig a körúton. — A hegyi rém. — A drágaság. — A hálás özvegy.

4. PANOPTIKUM

Irta: LAKATOS LÁSZLÓ

Speciális érdekességek kerültek össze ebben a kötetben. A nagytudásu és gyilkos szatiráju ujságiró-szociológus a mi számunkra irta meg első, szokatlanul megkapó könyvét. A főbb részek címei:

Pesti dolgok. — A budai kis mozi. — A deszkapalotában. — Az elegáns város. — Ottokár püspök. — A pesti asszony. — A vurstliszinházban. — Az izlés akadémikusa. — A magyar Luxembourg. — A déliszláv fővárosból. — A lomhaság szigetén. — Balkáni varieték. — Koholt riportok stb.

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár